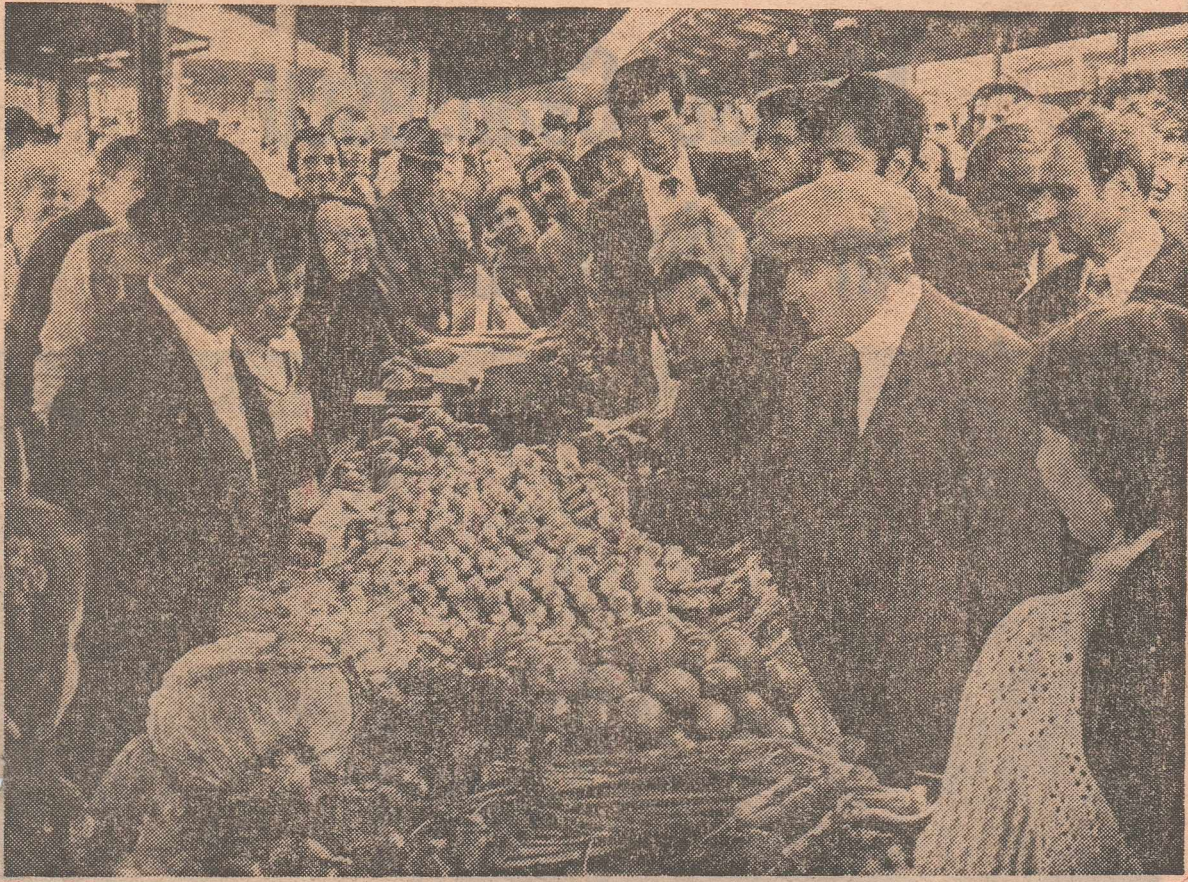

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, din nou în piețele Capitalei

Comentariu în pagina 3

Piinea țării nu poate lăsa indiferent pe nimeni

E marți, ceasul a trecut de 10 și plouă. Metodic, cu aplicație, ca și cum ploaia și-ar fi pus în cap să facă o treabă bună. Fără să ne propunem o țintă anume, o luăm spre Cernica, dar oprim încă înainte de a fi depășit terenurile cooperativei din Pantelimon. În stînga șoselei, sfidînd ploaia, 12 țărani adună varză. Sînt îmbrăcați, vorba unuia din ei, Florea Ciobanu dacă nu greșim, „în consecință”, adică poartă cisme și folii de plastic, ultimele provenite, cităm aceeași sursă, „de la dezvelirea solarilor”. Ei par, văzuți chiar și de aproape, niște scafandrii, dacă nu cumva niște cosmonauți, dar sînt exact ceea ce sînt, țărani harnici și conștienți că acum, fiecare oră bună de lucru poate fi hotărîtoare pentru piine. Judecînd după condițiile în care muncesc, e ploaie, e frig, e noroi, treaba lor nu-l deloc ușoară, iar unul din ei, Ion Stan, crede chiar asta, că nu-l ușoară. Sîntem aici, zice, de la 7, am recoltat 3 tone și avem o varză coaptă și aranjată cum n-a fost de mulți ani. Ion Stan trage cot la cot cu soția, Maria, nu

(Continuare în pag. 6)

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Fiecare să cumpere numai cît are nevoie

Radu Tuțiuianu locuiește pe o stradă alăturată, Mitropolit Dosoftei. Își face cumpărăturile la unitatea 36 de cînd s-a mutat în cartier. Are 6 copii. Nevasta e atît de ocupată cu creșterea lor încît arareori are timp să meargă la cumpărături. „Cumpăr numai cînd îmi trebuie. E vorba și de bani. Nu te apuci să faci stoc cînd ai 6 copii. Eu trebuie să fiu sigur cînd mă duc la alimentară că găsesc alimentele de care am nevoie. Așa a fost pînă de curînd. Nu-mi făceam nici o problemă: De cînd au început unii să cumpere fără măsură, mi s-a întimplat să rămîn fără ulei în casă. Noi consumăm 2 litri pe săptămînă. Niciodată n-am cumpărat mai mult. Cei care au cumpărat și au pus în cămară nu s-au gîndit la cei 6 copii ai mei. Propunerea mea aceasta este: să cumpere fiecare numai cînd are trebuință. Așa vom găsi cu toții. De fapt decretul pe care eu îl apreciez foarte mult asta și spune. Alimentara e bine aprovizionată. Sînt deci condiții ca lucrurile să meargă bine”.

(Continuare în pagina 7)

OPREA GEORGESCU

Investițiile — prioritate permanentă

Anul acesta, economia noastră națională urmează să-și sporească forța productivă cu încă 750 de capacități de producție industriale și agrozootehnice. Valoric, programul de investiții însumează 220 miliarde lei. Cam tot atît cît în anul 1980, dar cu aproape 10 la sută mai mult decît în întregul cincinal 1981—1985.

Efortul financiar rămîne în continuare uriaș. Dar nu cuantumul fondurilor alocate reține în primul rînd atenția în programul de investiții pe anul 1981, ci concepția nouă care tutelează acest program. Eforturile sînt orientate cu precădere spre terminarea obiectivelor începute, completarea dotării întreprinderilor cu mașini și utilaje și dezvoltarea unor locuri înguste din economie. Numărul obiectivelor în lucru este mai mic, forțele sînt utilizate superior, iar durata de execuție scade. Crește ponderea investițiilor în utilaje și se reduce cea a lucrărilor de construcții-montaj. De la 43,8 la sută în 1980, la 37,8 la sută în 1981. Și mai importante sînt, însă, obiectivele cărora le este subordonată îndeplinirea programului de investiții: accentuarea trecerii la reproducția de tip intensiv, creșterea gradului de valorificare a resurselor, economisirea materiilor prime, a energiei și combustibilului, sporirea productivității muncii și ridicarea rentabilității întregii activități economice. Continuă, în același timp, procesul de remodelare a structurilor economice. Metalurgia prelucrătoare, subramurile purtătoare de tehnică de vîrf din cadrul construcțiilor de mașini, chimia de sinteză fină și mic tonaj capătă o tot mai mare amploare, în

(Continuare în pagina 5)

VASILE BARAC

La zi despre motorul „Milu”

Montat pe masa de încercări și conectat la aparatele de măsură și control, motorul pornește la o simplă rotație de cheie: Șase mii de turații pe minut, însoțite de un zgomot surd, monoton, abia perceptibil. În fața noastră, a celor care asistăm la această scenă memorabilă, totul apare simplu și firesc, aidoma experimentelor comune ce se desfășoară în halele de fabricație sau în secțiile specializate pentru încercările de motoare. Și totuși... pentru ca acest moment să se producă, pentru ca motorul acesta de dimensiuni reduse, argintiu, strălucitor ca o piesă de decor să ajungă să fie experimentat la turație maximă, și mai ales pentru ca el să fie o noutate absolută pe plan mondial, unică și inimitabilă, — au trebuit să treacă ani de zile. În tot acest răstimp, creatorul lui a renunțat de bună voie la toate concediile sale legale, a sosit la serviciu primul și s-a reîntors acasă la căderea nopții, și mai ales a gîndit și executat piesele angrenajului, toate fără excepție, în zeci de variante posibile. Motorul „Milu” s-a născut din această totală dăruire de sine, din pasiunea și osîrduia unui om pornit să aducă elemente de mare noutate într-un domeniu în care de un secol principiul constructiv rămîne practic același.

Istoria motoarelor cu ardere internă cunoaște totuși cîteva momente decisive. Primul a fost fără îndoială marcat de invenția lui Otto Nicolaus. A urmat, după cîteva decenii, strania apariție și dispariție a inginerului Rudolf Diesel, constructorul motorului ce-i poartă numele, iar

(Continuare în pagina 9)

LIVIU MAIOR

Satul Pric, comuna Cizer din Sălaj la sărbătoarea celor 500 de toamne atestate documentar

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

Mărturie peste timp la un proces țare n-a avut loc

IN NUMĂRUL DE ASTĂZI:

Bătălia pentru recoltă (pag. 6)

Din nou despre motorul „Milu” (pag. 9)

Istoria noastră, viața noastră (pag. 10—11)

Flacăra revine după 1231 de săptămîni (pag. 13)

Un interviu cu Dorli Blaga despre Lucian Blaga (pag. 15)

Sport (pag. 23—24)

În luna septembrie s-au împlinit 42 de ani de cînd primul ministru al României — Armand Călinescu — a fost asasinat de legionarii mercenari ai lui Hitler. Nu este în firea poporului român să-și tacă martiriilor. Acest brav neam românesc, făuritor și iubitor de istorie, cunoaște — l-a știut dintotdeauna — implacabilul avertisment: cine uită istoria, riscă să o repete! Și nu doar în părțile ei fericite.

Cu aceste gînduri săptămîna trecută ne-am îndreptat pașii spre locuința doamnei Adela Călinescu, soția fostului prim-ministru — căzut la datoria, victimă a hitlerismului. Pentru că, iată, avem acest rar privilegiu de a o ști printre noi, alături de noi, pe această admirabilă femeie care prin nimic nu trădează cei 86 de ani — și mai buni și mai triști — într-o viață din care 22 trăiri alături de veneratului domniei-sale sot.

Sîntem primiți cu amabilitate și conduși în încăperea cîndva camera-birou a însuși fostului prim-ministru. Onoare ce ne încîntă, însă încercătura emoțională

este mai apăsătoare, motiv pentru care și discuția se leagă vîdit mai anevoie...

— Stîmătă doamnă Adela Călinescu, mai întîi vă mulțumim pentru că ați acceptat rugămîntea noastră, și, totodată, vă cerem iertare pentru impietatea de-a vă răscoli, prin dialogul nostru, amintiri scumpe, dureroase.

Mărturisim că ne numărăm printre cei care au cercetat atent activitatea politică a sotului dv. Ne-am lămurit multe lucruri, dar mai stăruie și mici enigme.

Poate cu sprijinul dv vom reuși necesarele lumini. Bunăoară, ne-a frapat hotărîrea lui Armand Călinescu de a-și fi făcut testamentul încă la 21 iulie 1933. Era atunci numai ministru de interne și avca abia 45 de ani. Trebuie că a existat un motiv anume, dar care nouă ne scapă. Ne-ați putea ajuta dv.?

— Este exact ce spuneți. Testamentul

(Continuare în pagina 11)

STELIAN NEAGOE

TOAMNA

De dor de ducă frunzele-s atinse
Ce-ar mai putea pe creangă aștepta
Au dobîndit sîrutul de pe urmă
Arvuna-n aur care nu se ia

Plecarea lor nu-nseamnă despărțire
Ci-ntoarcere slăvită printre ploi
De unde s-au atins de nemurire
Se-ntore s-o dea țărâniî inapoi

Și pot în tihnă să se risipească
Din pulbere de vînturi mai presus
Li se vedește sulița în coastă
Și lacrima de foc ce le-a răpus.

IOAN ALEXANDRU

(Din „Imnele Țării Românești”,
aflate sub tipar)

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a delegației Partidului Socialist Francez, conduse de tovarășul Lionel Jospin, a prilejuit o reafirmare a prieteniei ce caracterizează relațiile dintre cele două partide, dintre România și Franța, dintre popoarele română și franceză. În cadrul întrevederii, conducătorul delegației P.S.F. a arătat că îi revine plăcuta misiune de a transmite tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald mesaj de prietenie din partea președintelui Franței, François Mitterrand, împreună cu expresia înaltei sale considerații, cu cele mai cordiale urări de sănătate și fericire, de succes deplin în activitatea ce o desfășoară în fruntea partidului și statului român. În același timp, în numele său și al conducerii Partidului Socialist Francez, easpetele francez a adresat secretarului general al partidului nostru un salut călduros, exprimându-și profunda satisfacție de a vizita România și de a se întâlni cu conducătorul partidului și statului român.

Mulțumind pentru sentimentele exprimate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită președintele François Mitterrand un salut călduros și cele mai bune urări de sănătate și fericire, de succes în întreaga sa activitate ca șef al statului francez. Secretarul general al Partidului Comunist Român a adresat, de asemenea, un cald salut primului secretar al Partidului Socialist Francez, conducerii partidului, manifestându-și satisfacția față de vizita tovarășului Lionel Jospin în România.

În timpul convorbirii, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Lionel Jospin au subliniat cu satisfacție bunele relații dintre P.C.R. și P.S.F., relevându-se hotărârea ambelor părți de a extinde și mai mult raporturile dintre cele două partide, de a sporii contactele și schimburile de păreri asupra problemelor importante ale luptei pentru pace și progres social. S-a afirmat, cu acest prilej, convingerea că intensificarea conlucrării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Francez contribuie la promovarea colaborării rodnice, multilaterale dintre România și Franța, la o tot mai strânsă apropiere dintre popoarele română și franceză, pe care le leagă o veche și traică prietenie. În acest context, s-a evidențiat dorința celor două partide de a acționa în continuare pentru dezvoltarea și mai puternică a legăturilor tradiționale dintre România și Franța, pe tărîm politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate, în folosul și spre binele popoarelor română și franceză, al cauzei păcii, destinderii, securității și independenței naționale, al cooperării și colaborării în Europa și în întreaga lume.

În cadrul primirii lui Khaled Al-Fahhoum, președintele Consiliului Național Palestinian, s-a exprimat satisfacția pentru bunele raporturi de prietenie, solidaritate și colaborare existente între Partidul Comunist Român și Organizația pentru Eliberarea Palestinei, între popoarele română și palestiniană, și a fost manifestată dorința de a extinde și aprofunda aceste raporturi în folosul ambelor popoare. În cursul întrevederii a fost relevat faptul că situația din Orientul Mijlociu impune intensificarea eforturilor pentru soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a conflictului din această regiune, în vederea stabilirii unei păci globale, juste și durabile în zonă, pe baza retragerii Israelului din teritoriile palestiniene și arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvării problemei poporului palestinian prin respectarea drepturilor sale legitime la autodeterminare, inclusiv la crearea unui stat palestinian independent.

Întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Rodney Arismendi, secretar general al P.C. din Uruguay, a prilejuit exprimarea satisfacției față de evoluția raporturilor de strînsă prietenie, solidaritate și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Uruguay, caracterizate prin stimă, înțelegere și respect reciproc. A fost reafirmată hotărârea comună de a se acționa și pe viitor pentru amplificarea acestor relații, în interesul prieteniei dintre cele două popoare, al cauzei generale a democrației, independenței naționale și progresului social, al înțelegerii și colaborării între națiuni.

În cadrul primirilor la tovarășul Nicolae Ceaușescu au fost abordate, de asemenea, probleme importante privind situația internațională actuală.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Călărași

Vinerea trecută tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită de lucru în unități agricole din județul Călărași. Secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășii Emil Bobu și Petru Enache.

Avînd ca obiectiv examinarea, împreună cu oamenii muncii, cu specialiști din agricultură și industria constructoare de mașini, activiști de partid și de stat, a mersului lucrărilor de stringere a recoltei și de pregătire a viitoarelor culturi, a modului cum se îndeplinesc sarcinile stabilite în direcția dezvoltării și modernizării continue ale agriculturii, în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Călărași, desfășurată în atmosfera de lucru intensă care domnește în aceste zile în toate unitățile agricole, a prilejuit, ca de fiecare dată, stabilirea de măsuri concrete, menite să asigure folosirea la maximum a tuturor condițiilor de care dispune în prezent agricultura noastră.

O atenție deosebită a fost acordată modului în care se îndeplinește programul de mecanizare a lucrărilor agricole. În acest scop au fost analizate noile tipuri de combine multifuncționale, care asigură creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor de recoltare, unele instalații de irigare modernizate. Au fost examinate, de asemenea, unele măsuri privind perfecționarea în continuare a sistemelor de mașini destinate recoltării și irigațiilor. Urmărind la lucru, în lanurile de porumb ale I.A.S. Dragalina, noile tipuri de combine universale autopropulsate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat eforturile specialiștilor, ale tuturor lucrătorilor din sectoarele de concepție și producție consacrate perfecționării acestor utilaje, dar a considerat că mai există încă posibilități de îmbunătățire constructivă a mașinilor respective. În acest scop, s-a cerut specialiștilor să acționeze cât mai operativ pentru perfecționarea în continuare a mașinilor agricole, pentru sporirea randamentului noilor combine și reducerea greutății lor.

Atît la întreprinderea agricolă de stat Dragalina, cît și la Stațiunea experimentală pentru culturi irigate Mărculești, s-a insistat asupra unor probleme cum sînt remunerarea mecanizatorilor, repartizarea acestora pe suprafețe de lucru. Secretarul general al partidului a cerut să se ia măsuri corespunzătoare pentru ca mecanizatorii să fie remunerați în funcție de rezultatele lor în muncă, pentru a fi cointeresați în obținerea de producții superioare. Pentru atingerea acestui țel, mecanizatorii trebuie să fie repartizați pe aceleași suprafețe de lucru pe o perioadă mai îndelungată, de cel puțin cinci ani, pentru a întări răspunderea față de calitatea lucrărilor, de la pregătirea terenului și semănat pînă la recoltat, iar câștigurile lor să fie în raport cu producțiile realizate de pe fiecare hectar cultivat, potrivit principiului acordului global. S-a precizat că în

sistemul acordului global ar trebui inclus și șeful de fermă, pentru a fi cît mai direct cointerestat în bunul mers al întregii activități, în obținerea de către fermă pe care o conduce a unor producții mari și a unei eficiențe sporite.

În atenția secretarului general al partidului a stat, în timpul vizitei în unități agricole din județul Călărași, și calitatea lucrărilor agricole. Urmărind mersul lucrărilor de toamnă pe terenurile Stațiunii experimentale pentru culturi irigate Mărculești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat specialiștilor să urmărească în permanență ca arăturile să se execute la adîncime mai mare, potrivit cerințelor solului. Legat de aceasta, s-a făcut recomandarea ca toate cadrele de conducere, ceilalți specialiști, mecanizatorii să manifeste o preocupare continuă pentru calitatea lucrărilor agricole, să exercite un control permanent al acestora, să albească asupra lor instrumente simple necesare măsurării operative a adîncimii brazdei.

Alături de modernizarea continuă a lucrărilor agricole, de îndeplinirea unei cointerese materiale corespunzătoare, de calitatea superioară a lucrărilor agricole, la obținerea unei eficiențe tot mai sporite în agricultură contribuie și alegerea procedurilor, metodelor și mijloacelor care presupun cheltuieli reduse. În timpul vizitei în județul Călărași, secretarul general al partidului, referitor la stringerea și depozitarea resturilor furajere, a indicat cadrelor de conducere din ministerul de resort să ia măsurile ce se impun pentru depozitarea paielor și a cocenilor de porumb în locuri special amenajate lângă căile de acces. Procedînd astfel, se vor reduce cheltuielile de transport, iar autocamioanele vor putea fi folosite, în zilele de vîrf ale campaniei agricole de toamnă, la transportul recoltei. La fel, examinînd instalațiile de udare de mare capacitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor să se preocupe de eficiența instalațiilor propuse, inclusiv de extinderea suprafețelor irigate prin brazde, de echipamentele necesare acestei metode, care se poate aplica în condițiile unor cheltuieli reduse.

Vizita secretarului general al partidului nostru în unități agricole din județul Călărași dobîndește o importanță și o semnificație deosebite pentru întreaga noastră agricultură. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul oamenilor muncii de pe ogoare în plină campanie de toamnă, cînd pretutindeni în țară se dă bătălia pentru stringerea la timp și depozitarea în cele mai bune condiții a producției din anul acesta, constituie o vie mărturie a preocupării conducerii de partid și de stat, personal a secretarului general al partidului pentru îmbunătățirea continuă, pentru îndeplinirea noii revoluții agrare, în concordanță cu sarcinile stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în piețe agroalimentare, magazine și unități economice din Capitală

Puternic imbold mobilizator pentru toți oamenii muncii

Simbătă dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în principalele piețe agroalimentare din Capitală, în magazine și unități economice bucureștene. În această vizită, secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășii Emil Bobu, Cornelia Filipaș, Gheorghe Pană, Petru Enache, precum și de Ion Teșu, ministrul agriculturii și industriei alimentare.

Efectuată la numai o zi după publicarea Decretului Consiliului de Stat menit să pună capăt speculei de alimente, tendințelor de supracostare, noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în piețele Bucureștiului a avut drept scop analiza modului cum se desfășoară activitatea de conducere de partid și de stat privind asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare și rațională a populației cu mărfuri agroalimentare, cu produse din carne și pește, cu ouă, lapte și produse din lapte, precum și cu legume și fructe de sezon. În atenția vizitei au stat, de asemenea, obiective cum sunt îmbunătățirea organizării activității de comerț, modernizarea procesului de servire a cumpărătorilor, folosirea rațională a spațiilor de depozitare și desfacere a mărfurilor.

În piețele Dorobanți, Obor, Unirii, Amzei, „Ilie Pintilie”, „Moghioroș”, în hala „Traian”, magazinele de stat, I.A.S.-urile și C.A.P.-urile, producătorii particulari ofereau spre vânzare mari cantități de cartofi, roșii, ardei, gogoșari, vinete, alte legume, verdeturi, mere, pere, struguri, asigurând satisfacerea cerințelor curente ale cumpărătorilor, precum și a necesităților unei bune aprovizionări pentru perioada de iarnă. Se aflau, de asemenea, în spațiile ce le erau destinate, cantități corespunzătoare de carne, mezeluri, pește, lactate, conserve și alte produse agroalimentare. Vizitând standurile și tonetele din piețe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat buna calitate a produselor, precum și eforturile îndreptate în direcția practicării unui comerț civilizată. Purțind un dialog permanent cu producătorii, cu cumpărătorii, precum și cu factorii de răspundere, secretarul general al partidului s-a interesat de prețul produselor oferite spre vânzare, de modul în care se face aprovizionarea, de numeroase alte aspecte privind satisfacerea deplină a necesităților de produse agroalimentare ale populației.

Referindu-se la cantitățile de produse aflate în comerț, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că există suficiente mărfuri pentru a asigura o aprovizionare normală, pentru a satisface un consum real; dereglările se produc ca urmare a stocării. De aceea este necesar să se acționeze împotriva acelor care se supraaprovizionează, afectând interesele altor cetățeni, încălcând în acest fel principiile eticii și echității socialiste. Secretarul general al partidului a insistat asupra necesității ca factorii de resort să se preocupe cu mai multă răspundere de asigurarea unor livrări ritmice și în flux constant ale produselor, conform programului stabilit, care are în vedere un fond de marfă sporit față de perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți, la nivelul actual de consum pe cap de locuitor. În acest trimestru și, în continuare, în lunile de iarnă din anul viitor sunt, practic, asigurate cantități suficiente la toate produsele.

În ceea ce privește organizarea comercială și buna servire a cumpărătorilor, s-au apreciat progresele obținute, dar s-a atras atenția că mai sînt multe de făcut în această direcție, începînd cu extinderea sistemelor de vânzare moderne, inclusiv metodele de servire rapidă a cumpărătorilor, pînă la modul de comportare și ținută al lucrătorilor din comerț, corespunzător cerințelor și exigențelor oamenilor muncii, ale unei activități comerciale civilizate.

Noua vizită în piețele Capitalei, ca și la magazinul „Unirea”, înscriindu-se în permanentul dialog pe care secretarul general al partidului îl poartă cu fâuritorii de bunuri materiale din țara noastră, constituie încă o mărturie pregnantă a grijii pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o poartă satisfacerii cît mai depline a necesităților de consum, creșterii bunăstării tuturor oamenilor muncii. Vizita a evidențiat sarcinile ce revin unor ministere și consiliilor populare pentru înfăptuirea măsurilor adoptate de partid în direcția sporirii producției agroalimentare și industriale, precum și a asigurării unei aprovizionări corespunzătoare a populației, înfăptuirii ferme a prevederilor Decretului Consiliului de Stat privind măsuri pentru prevenirea și combaterea unor fapte care afectează buna aprovizionare a populației. Legat de aceasta, s-a subliniat prevederea cu privire la faptul că dreptul de aprovizionare cu lapte, ouă, legume, fructe și alte produse agroalimentare prin magazinele din orase și centre muncitorești îl au cetățenii care trăiesc și lucrează aici, precum și obligația de a se asigura aprovizionarea și buna distribuție la sate a zahărului, uleiului și a altor mărfuri agroalimentare ce nu pot fi produse de cooperativele agricole de producție sau de producătorii individuali. S-a relevat, totodată, necesitatea unor măsuri ferme în direcția stimulării de către consiliile populare a cetățenilor din jurul orașelor sau centrelor muncitorești, a producătorilor individuali în ceea ce privește creșterea animalelor și păsărilor, producerea unor cantități sporite de cartofi, legume, fructe, atît pentru consumul propriu, cît și pentru aprovizionarea piețelor.

Probleme importante au fost abordate și cu prilejul vizitării unităților industriale — întreprinderea de pompe „Aversa” și întreprinderea textilă „Tricodava”. Apreciind amplele lucrări de modernizare care au asigurat mecanizarea și automatizarea procesului de producție la „Aversa”, secretarul general al partidului a cerut să se extindă asemenea acțiuni în unitățile de specialitate, să se inițieze unele schimburi de experiență între lucrătorii de aici și cei din alte unități din țară. Totodată, s-a cerut să se acționeze în continuare pentru mărirea gradului de tipizare a componentelor mecanice ale pompelor și extinderea mecanizării și automatizării producției. La „Tricodava”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat să se manifeste și în viitor o preocupare sporită pentru utilizarea cît mai rațională a spațiilor de producție, pentru valorificarea cît mai eficientă a materiilor prime, pentru diversificarea și extinderea sortimentului de produse.

Desfășurată într-o atmosferă de dragoste și recunoștință profundă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de bucurie și entuziasm, vizita de lucru a secretarului general al partidului în Capitală s-a constituit într-un puternic îndemn mobilizator pentru toți factorii de răspundere, pentru toți oamenii muncii din industrie, agricultură și comerț, în direcția perfecționării întregii activități, pentru ridicarea permanentă a producției industriale și agricole, pentru transpunerea în viață a prevederilor actualului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XII-lea al parti-

„El trăiește, nu se lasă trăit...”

Sinaia este capitala românească a pom-pelor de injecție așa cum Brăila este capitala excavatoarelor, cum Iași sunt capitala antibioticilor, cum Slatina este capitala aluminiului... Și este așa și nu altfel întrucât la Sinaia nu se fabrică numai ozon și sejururi de ținut minte, ci și aparatura de injecție pentru tot ceea ce se mișcă în România — și pe unde mai exportăm — cu motoare diesel: utilaj de foraj, autocamioane, locomotive electrice și hidraulice, tractoare, autoturisme... Iar dacă au timpul necesar, muncitorii de la MEFIN (sigla întreprinderii de mecanică fină) își pot oferi un Caraiman de informații despre ce sînt și ce se vor pompele de injecție fabricate la ei. Și în timp ce-ți vorbesc despre pompe, într-o asociație sau alta de propoziții este frecvent pronunțat numele maistrului Matei Ruegg. Motiv pentru care nu mai rezisti tentației, întrebii și îți se răspunde: „Este unul dintre oamenii despre care poți afirma cu mină pe inimă că s-au dezvoltat odată cu fabrica, că au înflorit odată cu ea și că influența a fost reciprocă. Aproape că nu există compartiment unde să nu fi lucrat de-a lungul anilor petrecuți aici, iar ideile partidului care au modificat viața și munca fabricii le-a considerat ca fiind și ale lui, idei personale, a luptat pentru ele ca și pentru propria-i ființă. Matei Ruegg trăiește ideile, nu se lasă trăit de ele... Fapte? Una cit... o viață, faptele vieții lui...”

Matei Ruegg s-a angajat ca ucenic în

1939. În fabrică domnea legea patronului și a oamenilor săi. În afară de viața era ghidată și comandată de alde Cressus. 1942 a fost anul în care tinărul — pe atunci — Matei Ruegg a fost declarat strungar. Și pentru că planeta începuse să trăiască ideile fioroase ale lui Marte, și pentru că uzina din Sinaia începuse să fabrice armament, Matei Ruegg a fost mobilizat pe loc. La 11 iunie 1948, atunci cînd întreaga economie națională a fost aliniată ideii fundamentale de naționalizare a principalelor mijloace de producție, strungarul Matei Ruegg a fost pus să conducă compartimentul cheie al fabricii — organizarea muncii. Cum a transpus în viața comunistului Ruegg această idee putem deduce din ceea ce s-a întâmplat în continuare, știut fiind că ziua bună se cunoaște de dimineață. Pe atunci țara avea nevoie de grape, de sape și de fiare de plug — uzina a produs grape, și sape, și fiare de plug. Apoi țara a avut nevoie de pompe de injecție pentru motoarele tractoarelor Brașovului — uzina din Sinaia a produs pompe de injecție. Au fost necesare idei mereu mai bune, mereu mai noi. În silogismul creației nu are ce căuta amorțeala. Au trebuit să fie schimbate: calificarea forței de muncă, dotarea tehnică, procesele tehnologice. Prima pompă de injecție fabricată la Sinaia cântărea 70 de kilograme. Au trecut anii. Astăzi se fac 30 de tipuri a căror greutate variază între 5,5 și 15 kilograme. Bineînțeles că pentru asta au fost necesare alte și alte idei — creierul a fost

pus să lucreze mai mult decît mușchii. Ce-1 drept, s-a ostenit mult, dar cu folos. De la 1 500 de oameni forța de muncă a uzinei a crescut la 5 000! Uzina a trebuit să fie dotată cu utilaje de înaltă precizie. Personalul a trebuit să bată pasul în aceeași cadență. Aceasta în condițiile în care nu a existat lună — timp de peste treizeci de ani! — în care să nu se fi îndeplinit planul de producție. Împreună cu comuniștii din întreprindere maistrul Ruegg nu s-a lăsat trăit de idei, el le-a dat viață. Lășitatea de a nu îndrăzni se învinge mai ușor alături de alții. Cîndva unii susțineau că fluctuația personalului s-ar ține ca umbra de om. Alții — printre care și Matei Ruegg — că dimpotrivă, stabilitatea cadrelor este aceea care asigură succesul. Au spus, dar au și demonstrat. Așa s-a întâmplat și cu alte idei — aceea de a reduce consumul de metal, policalificarea, economiile... Adică toate ideile capabile să contribuie activ, adică decisiv, adică faptic — la progresul întreprinderii.

Acum maistrul Matei Ruegg este unul dintre șefii de secție de bază ai MEFIN. Conduce activitatea a 750 de oameni care produc șapte tipuri de pompe rotative. O singură pompă are între 200—250 de repere. Se poate afirma că în secția lor intră barele de metal și ies pompele. Are în subordine chiar și cinci ingineri. Însă nu se știe să-mi declare: „Pe inginerul Dan Stănicel îl pregătesc pentru șefia secției...”

Ideea rotării cadrelor...

MIRCEA BUNEA

100 000 de participanți la Tribuna democrației, în sectorul 5

Un răspuns, consemnat în registrul de procese verbale și datat 12.06.1981, un răspuns aparținînd lui Pompiliu Tătulescu, șeful sectorului comercial al primăriei sectorului 5: „Comerțul stradal este un comerț de întîmpinare, care vine în ajutorul cetățenilor. Este adevărat că nu peste tot se respectă regulamentele în vigoare. Acest comerț nu poate fi însă interzis. El este practicat în toate țările...”

Tudor Vlăsceanu, șeful sectorului muncă politică de masă din cadrul aceleiași consiliu popular, îmi explică modalitatea de funcționare a acestui veritabil FORUM muncitoresc ce se numește „TRIBUNA DEMOCRAȚIEI” și în care întrebările participanților — întrebări venind din cele mai variate domenii de interes social, politic sau civic — își primesc răspunsuri competente nu arareori devenind factor declanșator al unor realizări, după cum vom vedea imediat.

Sectorul 5 al Capitalei organizează aceste adunări de larg interes mai ales la uzinele „Autobuzul” și „Vulcan” și pe platforma centrului de fizică Măgurele. Fiecare sector al Bucureștiului și-a fixat o anume zi în care să aibă loc „TRIBUNA”; sectorul 5 și-a stabilit această zi o dată pe lună, în a 2-a joi din luna respectivă. Nu există prezidiu la aceste adunări, există însă un coordonator — în cazul de față Moise Gheorghe, lucrător la fabrica de ulei „Muntenia”, președintele ODUS. Pe de altă parte, sectorul de propagandă, cu sprijinul Consiliului popular al municipiului București invită la convorbiri specialiști din cele mai diverse domenii. Iată, de pildă, cîteva dintre cei care au participat la „TRIBUNA DEMOCRAȚIEI” de la „Autobuzul”: Ion Ioniță, directorul D.G.D.A.L.; Ion Stoica, director la I.T.B.; Ecaterina Păun, procuror șef adjunct al sectorului; Nicolae Lupu, consilier în Ministerul Afacerilor Externe; Dumitru Mihailă, maior în sectorul 5 miliție; Constantin Băltărețu, din partea I.C.R.A.L. „Colentina”; inginerul I. Giosanu, de la telefoane, ș.a.m.d.

„Omul se ridică și întrebă pe limba lui tot ce îl interesează; dar nu vin numai cu întrebări, vin și cu doleanțe sau propuneri. La multe din acestea din

urmă se și oferă să le execute. Cîteva întrebări? Iată, în întimplare: „Care sînt consecințele bombei cu neutroni?”; „Cînd se va realiza al 2-lea tronson al metroului?”; „Care este situația din Polonia după congresul P.M.U.P.?”; „Cînd și în ce fel se va canaliza strada Eternitatea?” etc.

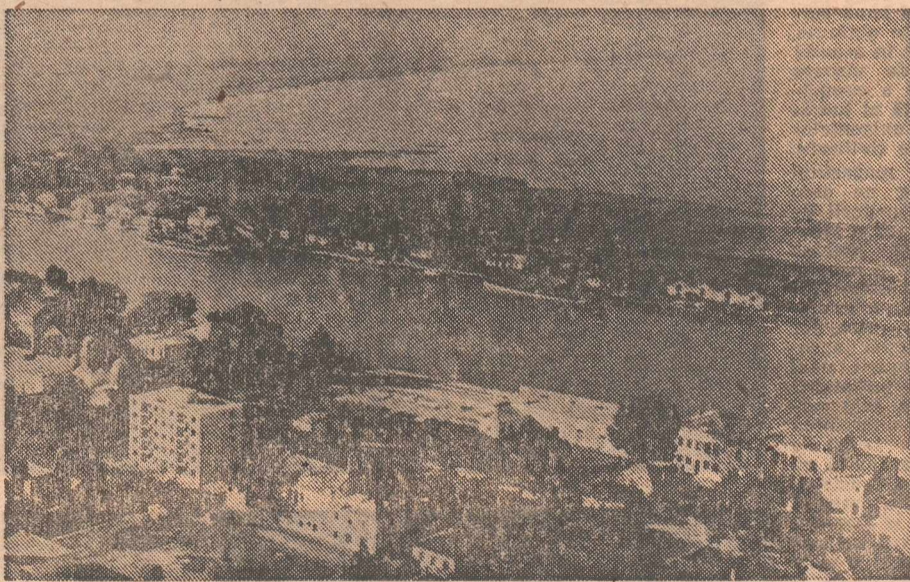
Tudor Vlăsceanu îmi mai explică: întrebările nerezolvate pe loc, care prezintă un grad mai mare de dificultate, sînt transmise viitoarei echipe de consultanți, în scris, de acest lucru ia notă Aneta Diaconu, președinta consiliului F.D.U.S. pe sectorul 5, secretară cu problemele sociale. Există, pentru a da un exemplu de diversitatea problemelor, cîteva situații edificatoare: zona Centrului Civic, fiind în mare parte în curs de demolări, s-au pus întrebări în legătură cu procurarea lemnului pentru această iarnă, răspunsul a fost prompt: da, în acest an se poate

face încă aprovizionarea cu combustibil. O altă cerere, privind I.C.R.A.L.-ul, s-a rezolvat a doua zi după ce fusese formulată. Una din propunerile făcute în cadrul „TRIBUNEI DEMOCRAȚIEI” și-a găsit rezolvarea prin înființarea unui nou magazin alimentar pe strada Vigoniei (cu ajutorul muncitorilor de la „Autobuzul”).

Este semnificativă cifra de 100 000 oameni ai muncii, numai din sectorul 5, care au participat, pînă acum, la aceste manifestări. În sfîrșit, ca un factor exterior, ponderea întrebărilor: pe primul loc, chestiuni social-economice (probleme de cartier, stradă, relații civice etc). În al doilea rînd, întrebări de politică externă. În al treilea, și ultimul (aceste întrebări fiind surprinzător de puține), domeniul cultural.

Oricum, în sectorul 5 — și, firește, nu numai în acesta — formula de întîlniri „TRIBUNA DEMOCRAȚIEI” a F.D.U.S. este o reușită, venind în întîmpinarea dorințelor celor mai largi categorii de oameni ai muncii, reprezentînd o manifestare complexă, colectivă, pasionantă și, mai ales, de o largă eficiență.

HORIA PATRĂȘCU

Un pădurar

L-am cunoscut, evident, într-o pădure, poate una dintre cele mai frumoase din Argeș, dincolo de Berevoești, la Riușor, pe drumurile care pornesc, de acolo, spre munte, spre tot ceea ce pot oferi fagul, arinii, alunii, brazilii, stejarii, zmeurișurile, fantasticele ierbururi din goluri. Îl cheamă Ion Șchioapa. Este mic de statură și firav, poate mai firav din cauza ruscacului de care nu se desparte niciodată și în care are tot ceea ce-1 poate trebui omului la pădure, de la plasticul care-l apără de ploaie, la lanterna pregătită pentru nopțile tainice, lipsite de lună, ori la oglinjoara modestă („poate-mi intră ceva în ochi și cum să văd ce și cum să mă îngrijesc?”). Ori din cauza puștii lui de vînătoare, a cîngătorii cu cartușe, a pălăriei verzi ca întreg echipamentul său. Slujește pădurea de 36 de ani, dar, de fapt, a cunoscut-o încă din fașă: „mama mă ducea acolo, să-1 văd pe tata, și el tot pădurar, ca și bunicul meu, să-1 dăm schimburi curate și cite ceva de mincare”. Numai că Ion Șchioapa este pădurar de vînătoare, iar înaintașii săi erau numai pădurari, „cu totul altceva” cum ține morțiș să-mi explice. Dealtfel, aveam să mă conving de acest adevăr, căci Ion Șchioapa se ocupă și răspunde de lînștea vînatului, de cea a peștilor, de hrana și de sănătatea lor, de amenajarea

potecilor de vînătoare (cam 70 de km pregătiți de el cu oamenii), de construirea și întreținerea stăndurilor, de descoperirea animalelor moarte și de stabilirea, cu ajutorul laboratoarelor de specialitate, a cauzelor, de urmărire și aducerea în fața legii a braconierilor.

Programul său de lucru nu cunoaște orar decît pe hirtie. Vine dimineața în zori și pleacă atunci cînd își termină treburile. Ce fel de treburi? Iată cîteva din cele văzute de mine, în cele 10 zile petrecute în tovărășia sa: cositul ierbii, „arestarea” animalelor care pasc în zonele interzise, stringerea frunzelor (4 tone într-o lună!) și ducerea lor la locurile de hrînire a vînatului, controlarea unei zone uriașe, care se întinde pe lungimea foarte multor kilometri patrați de pădure, pînă în virfurile munților, supravegherea boncănitului cerbilor, adică drumuri zilnice pînă în golurile de pădure pentru a auzi strigătul de dragoste al animalelor și a stabili locurile unde vor putea fi găsite de vînători, păstrînd legătura permanentă cu ocolul silvic, prin stația portativă.

Ce-1 place, din munca sa, cel mai mult lui Ion Șchioapa?

„Vînatul nobil, caprele negre, rotitul cocoșilor de munte... Cînd aud filfutul de aripi dimineața, înainte de a se lumina de ziua, așa cum am auzi bate vîntul în frunze, dar altfel, nu prea știu cum să vă spun, îmi trec și oboseala și frigul, uit de necazuri și mă simt altfel. Sau cînd umblu două, trei zile în

șir să regăsesc urma vînatului, lăsîndu-mi bocancii ascunși undeva și abia pășind prin frunziș, peste pietre, prin apă, pînă reușesc să-l găsesc, am o bucurie pe care puțini oameni o pot cunoaște”.

Ion Șchioapa are doi băieți care și-au început viața ca muncitori în fabrică și o continuă unul ca profesor de istorie, celălalt ca jurist, pe alte meleaguri, știind însă că tatăl lor le-a pregătit, în satul natal, cite o casă la fiecare, spre a se putea întoarce oricînd.

Așteptîndu-1, noaptea, la cabana de vînătoare, să-și usuce hainele, ciorapii și bocancii, pentru a se duce acasă, la o distanță de cîteva kilometri, de unde avea să revină ziua următoare în zori, ascultîndu-1 cum s-a pronunțat în fața instanțelor judecătorești, a tribunalelor înalte atunci cînd trebuia să apere legea încălcată de unii, am înțeles cum se poate identifica un om cu munca sa. Mi se pare însă că mai concludent decît orice fapt care ar putea fi relatat despre acest om al pădurilor și munților este următorul: Ion Șchioapa a implinit 62 de ani și mai are doar 4 luni pînă la pensionare, însă el muncește cu o înversunare de om abia intrat în profesie, nelăsînd nimic, din stufosul mînunchi de îndatoriri ce-1 revin, nerezolvînd pînă la capăt. Acest deosebit exemplu de devotament, de conștiință și, pînă la urmă, de dragoste pentru pădure și pentru bogăția ei merită consemnat.

EMANUEL VALERIU

Pantofii Cenușăresei din Calea Văcărești 23

Seară tîrzie. Un miros dulceag de toamnă mai zăbovește pe Calea Văcărești. Doar zgomotul de tramvai, mai tulbură liniștea.

La numărul 23 zăbovește încă o lumină. O firmă cu scris stingaci îți atrage atenția că te afli la intrarea unui atelier de pantofi. Împieturi și pantofi. Numele scris pe firma rîdoarea Ianc. Este scris și numărul autorizației. Ușa e dată de perete dorind, parcă, să se formeze un echilibru de temperaturi. În spatele unei mese, o femeie trecută cu mult de anii tinereții, pare puțin adormită, „fabrică” ultima pereche de pantofi. Peste tot, într-o dezordine plăcută, o mulțime de pantofi, de diferite mărimi și de diferite modele așteaptă să-și continue drumul.

Ce faceți, aici, la această oră tîrzie? Eu împletesc pantofi. Și de cînd împletii pantofi? De cînd mă știu. În București împletesc pantofi de 30 de ani. Am avut magazin și prăvălie pe Bărăiești, apoi pe Calea Moșilor și de vreo șaptesprezece ani, aici, pe Văcărești. De unde vin? Din Ardeal. Din județul Bihor. Mai precis, din Ineu. Acolo, copil fiind, am învățat să împletesc. Împletesc coșuri și genți, rogojinii și carpete, pantofi și saboți, din lînă, cîneapă, sfoară, ață, din rafie și pînusi de porumb. Am făcut, la viața mea, de toate.

Acum nu fac decît pantofi. Pantofi de vară. Atita tot. Am îmbătrînit, nici ochii și nici mințile nu mă mai ascultă. Și cum vă spuneam, confecționez doar pantofi de vară și nu lucrez decît vara. De ce? În această meserie nu mai este valabil proverbul de a-ți face vara sanie și iarna căruța. Pantofii de vară trebuie făcuți vara, după cerințele cumpărătorului, în pas cu moda, fiindcă pantofii de vară se cumpără doar vara. Iarna nu cumpără nimănui pantofi de vară. Iarna, la gura sobei, croșetez piașă pentru pantofi și tălpi. Atita tot. Ne spuneți că un pantof trebuie să fie în pas cu moda. Dumneavoastră nu aveți niște tipare? Nu confecționați doar anumite și doar cîteva modele de pantofi?

Cum așa? Îmi aduceți un desen sau o fotografie, din orice revistă, și în cîteva zile, să spun așa în două-trei, aveți în picioare pantofii. După piciorul dumneavoastră. Două-trei zile dacă nu stați lîngă mine. Și dacă stăm lîngă dumneavoastră? Ei, dacă stați lîngă mine și nu mă lăsați în pace, cam în două-trei ore. Și cum faceți dumneavoastră un pantof de vară? Care-1 mecanismul? Foarte simplu. Confecționez mai întii branțurile. Din carton presat. Cartonul este cel mai bun pentru încălțăminte. Apoi îl pun pe calapod, pun pinza pe el, trag fețele, cos chingile de două ori și pun pîngelele. Cam atit. Așa, spus în cîteva cuvinte, totul pare foarte simplu. Nici în realitate nu-1 prea greu. Dar... Dar ce? Ce se întîmplă? Din cite știu eu sînt singurul meseriaș, din Capitală, care mai face așa ceva. Nu mai sînt asemenea ateliere. Tinerii nu mai vor să învețe o asemenea indeletnicire foarte solicitată. Cine nu-și dorește o încălțăminte ușoară, la comandă și pe măsură? Și eu am trei copii și opt nepoți. Și-au ales alte meserii. Doar o nepoată, de treisprezece ani, Dana Căpuș, mai vine pe la mine, la atelier. Și-nt că seamănă cu mine. În cîteva ore, aici lîngă mine, cu ajutorul meu și-a făcut o pereche de pantofi. Maică, eu îți spun așa, matală, că te vîd om tînar, meseria o fi ea brătară de aur, dar dacă nu te ții de ea se alege praful. Te lasă. Te uită și o uită. În orice meserie, fie ea chiar de pantofar, trebuie să pui o fîrimă din sufletul tău și toată dragostea. Altfel nu se poate.

Cum sînt pantofii pe care îi confecționez? Ușori și comози. Îi fabric după picior. Sînt căutați și apreciați atit de tineri cit și de oameni în vîrstă care au tot felul de necazuri la picioare. Dar să nu scrieți tot ce v-am spus. Și așa nu pot face față la cerințele lor. Vă spun, așa, doar dumneavoastră: și din provincie vin la mine. Și din străinătate. Cel care poartă o dată un pantof făcut de mine nu-1 mai lasă de cînd se topește zăpada și pînă cade frunza și încep ploile. Și Maria Tănase purta pantofi făcuți de mine și mulți alți artiști. Dar, eu cel mai mult am lucrat pentru marea cîntăreață. Cite șapte perechi o dată. Dar altu-i necazul. N-am cui să las ștafeta.

Am simțit în glasul Floarei Ianc un val de tristețe și regret. La cea oră tîrzie din nopțile începuse să facă o nouă pereche de pantofi. Cred că nici n-a observat cînd m-am strecurat afară din prăvălie.

SORIN POSTOLACHE

Investițiile — o prioritate permanentă

(Urmare din pagina 1)

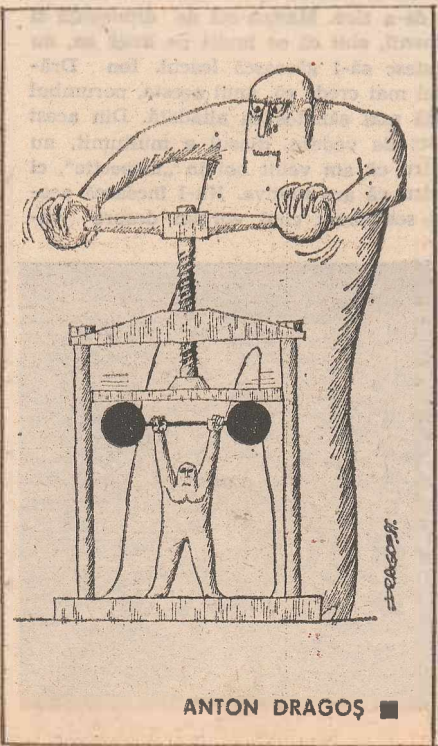
timp ce sectoare industriale energo-intensiv evoluează spre satisfacerea numai a necesităților stricte ale economiei. Îndeplinind acest program de investiții, economia României își amplifică simțitor lacunele calitative care au un rol hotărâtor în îndeplinirea obiectivului strategic al acestei perioade: trecerea (lării noastre de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la stadiul de țară mediu dezvoltată. Dar, cum se îndeplinește acest program?

Pe numeroase șantiere de construcții ritmul de lucru e bun. O bună parte din cele 750 de obiective au și fost conectate la circuitul economic național. La 40 de capacități plan de investiții pe anul în curs a fost realizat în avans; la alte 28 ritmul de lucru este în continuă creștere. Sînt însă multe alte obiective unde activitatea nu se desfășoară satisfăcător. Capacități importante de producție în curs de execuție aparținînd unor întreprinderi din ramurile metalurgiei, construcțiilor de mașini, chimiei, agriculturii și industriei alimentare, industriei ușoare, economiei forestiere și materialelor de construcții înregistrează restanțe mari, iar la unele termenele de punere în funcțiune au expirat de câteva luni. Ceea ce determină, pe de o parte, imobilizarea unor importante mijloace tehnico-materiale (de ordinul a zeci de miliarde lei), iar pe de altă parte, afectează nivelul de realizare a sarcinilor de plan pe ansamblul economiei naționale. Aceasta impune concentrarea eforturilor tuturor factorilor implicați în activitatea de investiții în vederea urgentării lucrărilor prin asigurarea unui ritm alert de lucru pe toate șantierele.

Dacă privim dincolo de porțile acestor șantiere vom constata că acest lucru e și posibil și necesar. Rezervele de intensificare a ritmului de execuție a lucrărilor de construcții-montaj sînt încă imense. Pe o bună parte din aceste șantiere indicele de folosire a unor utilaje de bază (găpere, excavatoare, macarale mobile și automacarale, centrale de beton etc.) oscilează în jurul a numai 50 la sută. Dirijarea cu oarecîtă activitate a forței de muncă, a atelașilor și mijloacelor de transport la obiectivele avansate este prima măsură ce se impune pentru reducerea termenelor de execuție a lucrărilor de investiții. A doua ar consta în îmbunătățirea activității de montaj a utilajelor tehnologice pe șantiere. Căci volumul utilajelor aflate în stoc se menține la un nivel extrem de ridicat, peste 15 miliarde lei, iar la mai bine de jumătate din acestea duratele de staționare normale au fost depășite. Cele mai mari stocuri de utilaje se află la unitățile beneficiare aparținînd ministerelor industriei chimice, agriculturii și silviculturii, energiei electrice, economiei forestiere și materialelor de construcții, consiliilor populare.

Menținerea în stoc a unui volum atât de mare de utilaje, iată un lux extrem de costisitor pe care nu ni-l putem permite. Pentru că aceste stocuri ne păgubesc de două ori. O dată, pentru că imobilizează fonduri imense care ar putea fi utilizate cu folos în alte domenii iar a doua oară, pentru că economia națională este lipsită de produsele ce le-ar putea furniza aceste virtuale capacități de producție.

Au mai rămas mai puțin de trei luni pînă la încheierea anului. Timp în care, pe șantierele de construcții, multe lucruri mai pot fi îndreptate, iar restanțele recuperate. Desigur, constructorii nu se mai așteaptă la zile ca cele din lunile iunie, iulie, august, dar ei au acumulat de-a lungul anilor o bogată experiență care le permite să valorifice superior acumulările din timpul anului. Și mai știu că ceea ce nu fac acum va fi și mai greu de realizat la iarnă.

ANTON DRAGOȘ

Prin, dar și pentru oameni

Florin Zolotarev are 18 ani și locuiește în București, strada Reconstrucției nr. 1, blocul 24, scara 6, apartamentul 254. În dimineața acestei zile de joi s-a trezit la ora 6,30. N-a mai avut timp să-și pregătească pachetul cu mîncare. S-a suit în autobuzul 179. La ora 7,56 a intrat pe poarta nr. 2 a Uzinei „23 August”. A trecut pe la barăcile metalice ale organizării de șantier, s-a schimbat, luîndu-și salopetă albăstrău încă nouă, apoi s-a dus la punctul de lucru: „Linia 4 miezuri”, de la turnatoria de fontă, unul din principalele obiective pe care Șantierul regie proprie al uzinei (S.R.P.) îl construiește prin fondul de investiții: o uriasă hală, cu totul nouă, ce va fi dată în folosință pînă la sfîrșitul anului, valorind peste un milion lei. La ora 9,30 va servi, de la bufet, 4 chiflele, un stert de pine și trei pirjoale...

„Cum te simți aici, cum ti se pare munca?”

„Îmi place, sînt oameni de treabă... încep să mă obișnuiesc. Mă mai pun ei la smotru, este absolut firesc: toată lumea de aici a început de jos!” — și tînarul negricios, înalt, ride.

Este absolvent al Liceului de construcții industriale nr. 21 și a fost încadrat în uzină, la S.R.P., de numai o săptămîină. Este prima lui meserie. Va călători, la sfîrșitul unei luni, circa 2.000 lei! Așa cum a început, „de jos”. Și lucrează, iată, pe unul dintre cele mai importante șantiere ale uzinei!

„Șantierul regie proprie al Uzinei „23 August” este compus din aproximativ 200 de oameni și muncii și condus de subinginerul Vasile Tănase, șef de șantier. În lipsa acestuia — omul e plecat la armată — treburile sînt dirijate de ing. Ion Tînașescu, iar în lipsa lui Ion Tînașescu, plecat pentru moment cu sarcini de serviciu, oficiul de gazdă îl face tînarul inginer Mihai Dinu, șef de lot, responsabil cu propaganda la U.T.C. — un tînar vîoi, „spirit” cum se mai zice, care mai poartă pe aproape întreg teritoriul uzinei, mîndindu-se în a-mi arăta și vorbi despre obiectivele lucrărilor de investiții, cu competență și pasiune, ca și cum mi-ar vorbi despre aranjamentul mobilierului în propriul său apartament: cu deosebire că, aici, „mobilierul” acesta — însemnînd construcții, zidărie, instalații etc. — însumează milioane și milioane lei.

Ar fi imposibil să numărăm, aici, toate realizările celor de la S.R.P. — a fost imposibil, dealtfel, să trecem pe la fiecare din ele — lucrările de investiții din cadrul uzinei sînt multiple, unele uriașe iar importanța lor pentru mersul producției pe măsura acestor sume. Un colectiv tînar — media de vîrstă este de 30 ani, o tinerete matură deci — și-a propus să fie la înălțime, să se integreze perfect în efortul general al marii întreprinderi de a da patriei ceea ce aceasta îi cere; și a reușit: lucrările de investiții pe anul în curs au fost realizate în proporție de 80 la sută, și pînă la finele anului vor fi executate, în mod sigur, în întregime, conform prevederilor. Iată cîteva dintre acestea:

„O clădire nou-nouță, cu etaj, ridicată în apropierea birourilor administrative. Încă nu are firmă, dar cineva a avut

nostima idee de a marca în dalele de ciment de la intrare, cu dale de altă culoare, inscripția „CENTRUL DE CALCUL”. Parterul a fost dat în folosință de un an de zile, etajul va fi gata, cum spuneam, pînă la finele anului în curs. Pîtrundem în aerul ozonat de la parter. Curățenie exemplară și acel zumzet caracteristic calculatoarelor electronice. Zeci de beculite de diverse culori ce se aprind și se sting, tineri și tinere în halate immaculate. Inginerul Emilian Jinga, de aici, de la calculatoare, îmi explică că se lucrează deja în flux continuu, „aparatura asta complexă nu stă nici măcar o clipă”, avantajele acestei construcții în incintă sînt foarte mari, pînă la ea se folosea un „Felix” instalat în altă întreprindere, îtolețeți, de aici, greutatea și interminabilele navete, plus că lucrările executate acolo încurcau întreprinderea în cauză, S.R.P.-ul a executat aici, în afara clădirii, absolut tot (cu excepția aparatului, firește): clădirea, birourile, instalația de aer climatizat, o altă instalație automată de stins incendii etc. În peisajul uzinei, acest centru de calcul a și devenit un loc de referință.

„Depozitul de combustibil al uzinei”: un fel de inimă sul-gencris, care pulsează „seva” necesară mijloacelor de transport. Dat în folosință în primăvara acestui an: rezervoare îngropate în pămînt, linie C.F. cu stații de descărcare a motorinei, instalații automate.

„Depozitul de rășini furanice” (aflat în finalizare, trebuia terminat pînă la sfîrșitul acestei luni, s-a solicitat un ajutor suplimentar de 20 oameni — vom vedea, la sfîrșitul acestor rînduri, de ce — va fi totuși gata pînă la sfîrșitul anului): patru uriașe rezervoare vor elimina problema plății locațiilor pentru vagoanele ce-și așteaptă, pînă acum, descărcarea pe teren descoperit.

„Linia automată de turnare neferoasă”: fundațiile și instalațiile aferente au fost făcute în termenul record de două luni (șef de lucrări, inginerul Mihai Dinu, cel care mă conduce), s-a luat pînă noaptea, „oamenii au înțeles că e vorba de o lucrare deosebită!”, acum se află în probe, aici se toarnă importante reperi de motoare; se urmărește ca întreaga hală să lucreze în flux tehnologic.

Și, încă: „Magazia pentru recepționarea și verificarea motoarelor”, „Instalația de desprăzire a turnătoriei de oțel” (dată în folosință acum două luni, printre altele extrem de importantă pentru sănătatea oamenilor care lucrează aici), „Depozitul de silicat”, „Extinderea curățătoriei, oțel și fontă” etc., etc. Denumiri ce pot părea stranii unui neavizat — pentru cei din uzină însă reprezintă formule certe, eficiente, de mărire a productivității muncii, de modernizare a acestei munci. Implicite, de scădere a efortului fizic pe unitatea de lucru. Rezultat firesc al politicii de investiții promovate, pe scară largă, de către conducerea de partid și de stat.

În mod intenționat am lăsat la urmă un obiectiv, neavînd, în aparență, nimic direct de-a face cu producția: dar numai în aparență: „Organizarea de șantier”.

Pe parcursul drumului prin uzină, inginerul Mihai Dinu îmi vorbește despre oamenii săi, despre oamenii muncii de la S.R.P.: față de volumul de lucrări ce se

realizează aici prin investiții, numărul celor 200 este insuficient. Este nevoie de un număr aproape dublu, iar conducerea uzinei a promis că această problemă se va rezolva în cel mai scurt timp. Este drept, cei 200 de oameni prezenți au fost selectați, practic nu mai există fluctuații — sau dacă da, extrem de puține. Este și normal: la un venit mediu de circa 2.500 lei, și mai ales aici, unde cîștigul lunar poate ajunge la peste 5.000 lei, cei certați cu disciplina nu au ce căuta. Nu s-a cramponat nimeni de numărul, ci de calitatea celor care lucrează aici și care îmbrățișează meserii diverse: timplari, instalatori, mecanici, dulgheri, zidari, vopsitori etc. Acestor oameni le este destinat și obiectivul pomenit mai sus, „Organizarea de șantier” — la ora apariției acestor rînduri el fiind deja inaugurat.

La începutul acestui articol am pomenit de barăcile metalice unde se schimbăse tînarul Florin Zolotarev, înainte de a intra la lucru. Aceste barăci vor rămîne, ori poate au și rămas, simple depozite de unelte. În imediata apropiere, o clădire nouă, etajată, se află — în timpul vizitei noastre — în plină finalizare: se făceau ultimele amenajări, se racordau țevi, se așternea linoleum, se spălau geamurile. Circa 300.000 lei s-au investit aici, această sumă reprezentînd un centru-model administrativ și social, fiind dotat cu birouri spațioase la etaj, iar jos cu grupuri sanitare, dușuri și vestiare (cite două din fiecare, pentru bărbați și femei), totul absolut nou și plăcut vederii și, mai ales, însemnînd o dovadă în plus pentru oamenii șantierului că li se cere nu numai să muncească bine, pentru a cîștiga bine, dar li se și creează condiții civilizate de lucru și de igienă.

Evident, la Uzina „23 August”, investițiile nu reprezintă o cifră abstractă, de plan. Lucrările se realizează prin oameni dar și pentru ei și nu e de mirare că o întreagă familie de oameni ai muncii a devenit acest harnic colectiv al S.R.P. Din mijlocul căruia face parte, iată, și tînarul de 18 ani, Florin Zolotarev.

El însuși fiind — nu-i așa? — o investiție a uzinei, deloc de neglijat. O investiție umană.

HORIA PATRAȘCU

Mai întii să gîndești, apoi lucrul merge de la sine

Florești-Prahova, iată un nume des pomenit, și la bine și, uneori, la rău, de mai toți posesorii de autoturisme din România. Anvelopele și camerele Daciei-1300 aci se nasc, la fel ca o bună parte din anvelopele pentru autocamioanele, autobuzele și autobasculantele românești, fără a mai pomeni de pneurile pentru avioane. Această primă fabrică românească de anvelope (datează din 1939) a devenit azi și cea mai mare. Este, totodată, și una din cele mai complexe din Europa.

Așadar, ce noutăți la Florești? „Investiții teribile” — spune directorul tehnic, inginerul Dumitru Gugui. În adevăr, am poposit la uzina prahoveană într-un moment „istoric” pentru ea, în sensul că toamna lui 1981 o găsește la capătul unui lung șir de investiții care au săltat producția de la cifra hazlie (așa apare azi) de 6.000 anvelope în 1967 la cele aproape 4.000.000 de azi. După 1981 nu mai urmează nici o investiție, cel puțin în viitorul previzibil, așa că 1981 reprezintă examenul de absolvire, ca să spunem așa, la capitolul investiții. În principal, cum se va vedea, o investiție de inteligență.

În pauzele de prînz „navălcău” echipele de montori și de electricieni ale Truștelui de instalații-montaj București conduse de maestrul Constantin Tîfigiu și Dumitru Stîrcăanu, pentru a efectua în răstimp de minute — fără a stîmjeni producția curentă a fabricii — caodururile necesare la noile utilaje. Desigur, intervențiile mai complexe erau făcute, din același considerent, simbăta după-masa și duminica. Investiția s-a realizat deci în mers, implantîndu-se utilaje suplimentare în locurile goale sau înguste și folosindu-se utilitățile existente (apă, centrala

termică, stația de compresoare etc.). S-au introdus pe flux doar acele utilaje necesare pentru obținerea, pe baza existentă, a unui impresionant spor de producție — circa 900.000 anvelope în 1981 — cu investiții relativ modeste. Iată de ce spunem că totul a fost, mai întii, gîndire, inteligență tehnică.

— Nu e cine știe ce greu — observă inginerul Nicolae Bucur, șeful biroului investiții — să construiești secții noi în plin cîmp, în locul porumbului, dar e mult mai complicat și mai rentabil să investești într-o fabrică în mers, fără însă a perturba procesul de producție. Trebuie mai întii să gîndești și iar să gîndești, apoi lucrul, investiția merg de la sine.

— O întrebare oarecum delicată, tovarășe Bucur. Nu e un secret pentru nimeni că ultimele dezvoltări ale uzinei din Florești s-au realizat prin cooperare cu una din cele mai mari firme de anvelope din S.U.A. Dumneavoastră personal ați petrecut o vreme acolo pentru a vă familiariza cu o tehnică ultramodernă. Și iată că vin specialiștii din Florești sau alții, tot ai noștri, și spun: „Cu modificări și investiții reduse, fabrica poate da mult mai mult.” Zis și făcut, dovadă milionul (aproape) de anvelope în plus. Totul spre lauda inteligenței tehnice românești. Totuși, vă întreb: oare nu era bun proiectul inițial? Ce s-a întîmplat?

— Tehnicile preluate de noi erau și sînt foarte noi pe plan mondial. Mă refer, în deosebi, la anvelopele de tip textil-metal și metal-metal. Fabrica americană respectivă fusese deschisă doar de doi ani, iar în Europa exista un singur producător, faimoasa companie Michelin. Chiar uzinele Pirelli nu erau prea avansate în acest domeniu. Iată de ce am putut veni cu propria experiență și cu îmbunătățiri pe flux (bunăoară, am renunțat la unele depozite, pentru a face loc, pe spațiul deja construit, noilor mașini). Astfel se realizează saltul în producție datorită investiției din 1981.

— Eficiența oricărei investiții se apreciază azi, în ultimă analiză, nu numai prin cantitatea produselor, ci mai cu

seamă prin calitatea lor. Cum apreciați calitatea anvelopelor „made in Florești”, tovarășe director Ion Tîfigiu?

— Nu aș vrea să mă lansez în afirmații idilice. În meseria noastră, și nu numai a noastră, se cer în special două lucruri: experiență și un înalt nivel de conștiință. În ultimii ani, prahovenii au acumulat o oarecare experiență în fabricarea de anvelope, deși mai sînt încă destule de făcut, fiindcă aci era una din „patriile” petrolului, după cum bine se știe, nu a anvelopelor, ele reprezintă ceva nou, întrucît vechea fabrică din Florești nu are nici o asemănare cu cea de azi. Și în ceea ce privește conștiința sîntem, uneori, deficițari. Confectionarea anvelopelor metal-metal, de pildă, este foarte pretențioasă, totul se „coase” ca la un fermoar, abateri infinitesimale de la toleranțele admise pot produce grave defecțiuni. Totuși, credem că saltul calitativ reprezintă și pentru Florești o realitate palpabilă. Iată însă un fapt: uzina a exportat în 30 de țări cam 900.000 anvelope, și doar la 3.000 s-au înregistrat defecțe de fabricație, deci cu mult sub 1%. Procentaj minim, ceea ce ne înseamnă că nu ne străduim să-l îmbunătățim.

— În ce privește autoturismele românești — completează inginerul Bucur — rularul mediu al anvelopelor noastre este de peste 40.000 km, după cum o învederează studiul amănunțit, dar se ating și 60.000—70.000 km. Este însă perfect adecvrat că primează imperativul calității, nu numai al cantității. Mi-aduc aminte că întreprinderea de autocamioane Brașov, în 1975 prelua, fără multă vorbă, toate anvelopele noastre. Acum, la fel ca și ceilalți beneficiari, le „judecă” pe fiecare în parte.

Și e bine că este așa, fiindcă în lumea noastră doar calitatea dă un certificat pentru eficiența unei investiții. Altfel totul e, vorba poetului, vinare de vînt.

LIONEL NIȚESCU

În timp ce unii muncesc, alții caută explicații și scuze

Fie soare, fie ploaie, pîinea țării nu poate lăsa indiferent pe nimeni

Sfidind ploaia, cooperatorii din Pantelimon adună varza. Ei știu bine că, acum, fiecare oră e hotărîtoare, știu și procedează ca atare

(Urmare din pagina 1)

se plinge și afirmă că acordul global îi convine. Terenul, continuă, a fost pregătit ca la carte, iar noi sîntem plătiți la cît adunăm și ieșim bine. Puterea însă e, înțelegem, la copii, iar aceștia sînt 7, toți plecați la București, care la „23 August”, care la „Mașini unelte”, care la „Suveica” și așa mai departe. Casa a rămas, firește, pustie, dar copiii, asta-l bucură nespuse pe Ion Stan, nu s-au boierit și, cum își fac timp liber, se întorc în comună și pun umărul.

Camionul e din nou plin, poate să plece. Floarea Roaba se minunează de aparatul de fotografiat pe care Sorin Postolache îl tot ferește de ploaie. Nu ne filmăm, zice, nouă ne stă bine pe soare, după care se întoarce la Stan și convins e-a înțeles multe în ultimul timp și tocmai de-aceia, ca să nu mai umble la piață după roșii pentru bulion, are de gînd să scoată asfaltul din curte și să pună „măcar un fel de ceapă, dacă nu altceva”. Să vină copiii la mine, nu să mă duc eu la ei, ca pînă acum, continuă țărănul neștiind chiar bine ce să facă și cum să dreagă, dar hotărît să schimbe ceva. Cineva cîntă, un glas tremurat de femeie, șeful de echipă, Dumitru Banu, se întoarce de la „cabană”, locul în care se depozitează varza, plouă, iar noi ne vedem de drum.

La Cernica, la primărie, nu-l nimeni. Toată lumea, ni se spune, e la ședință, la Săftica. La circiuma din colț însă, animația e mare și mititeii la mare preț. Circiuma se cheamă, de unde pînă unde n-am priceput, „braserie”, grataragiul se reco-

mandă Nicolae Diaconescu, iar cei 16 bărbați care fac coadă, la 10,45, sînt tocmai buni de muncă. Numai că plouă, ne la careva la rost, și noi ne ocupăm cu micii, cît sînt calzi. La sediul cooperativei, situat în satul Tinganu aparținător de Cernica, președintele Ilie Neagu nu-l de găsit. Om cuminte și popular, de-al casei, cum ni-l prezintă Nicolae Noanea, președintele tocmai a plecat la cîmp, spre Vadul Anei, unde dumneavoastră, arată țărănul spre noi, n-ajungeți cu „Dacia” nici poimiine, că-i clisă. Înțelegem că nici camioanele nu pot pătrunde, drept pentru care șoferii lor se indeletnicesc cu mîncatul semințelor și cu picoteala. Dar căruțe n-aveți?, întrebăm și Virgil Tudor, tot șofer, pe 24-B-3827, la acest timp al zilei transformat în mecanic, ridică din umeri. Sînt 3, acceptă, dar aprovizionează. Lîngă mașina lui, dintr-un fel de șoproan bătut parcă de vînturi, curge un riu de pleavă de orz, destinată vacilor. Am adus-o de la „Bere Grivița”, se mîndrește Tudor, dar nu prea are nimeni, e adevărat, grija de ea. De ea, ca de ea, dar mai încolo Sorin Postolache descoperă, în ploaie, un munte de gozuri, de asemenea, lăsat în voia soartei. Cooperatorii din Cernica nu sînt, hotărît lucru, gospodari. O grămadă de tomate, preț de cîteva căruțe, zac sub cerul mai degrabă încercat decît liber, elevii le-au cules, ne informează Marin Covaci, sudor și membru în comisia de revizie, dar I.L.F.-ul le-a refuzat și „ne mai gîndim ce să facem cu ele”? Situația e la fel de incurcată, ca să nu zicem altfel, și în privința porumbului. Și el a fost, ni se dă să înțelegem, refuzat de baza din Ștefănești, din cauza

gradului de umiditate. Ca s-o repare, cel din Cernica l-au expus la ploaie, zeci, sute de tone depozitate afară?! Ele vor fi, de bună seamă, repede compromise, „se vor face bălegar”, după expresia lui Nicolae Noanea, dar cooperatorii din Cernica încă dau din colț în colț și caută soluții?! Pînă acum însă, ne lămurim, n-au găsit decît explicații, în timp ce porumbul, în loc să fie adăpostit, se degradează în chiar fața sediului C.A.P., el însuși arătînd ca o casă părăsită.

Înainte de a porni, însoțiti de aceeași ploaie mocănească, spre Brănești, stăm de vorbă cu șeful sectorului zootehnic, Ion Tața. Deși, ne asigură, vesel din fire, omul e necăjit. Producția de lapte a scăzut cu 300 de litri, motivele fiind, crede dînsul, simple. Ca și porumbul, ca și roșiile, vacile din Cernica stau în ploaie?! Grajdul nu-l betonat și nu există, ni se spune, aprobare spre a face lucrarea, deși n-ar fi nevoie decît de 2-3 camioane. În schimb, în conformitate cu proverbul care pune căruța înaintea cailor, tocmai se betonează drumul pînă la grajd, iar pe Ion Tața chestiunea, desigur, îl mîhnește. Ca și pe noi. Rămîne de văzut ce părere au mai marii cooperativei din Cernica? În sfîrșit, întorcîndu-se tractoristul Dumitru Stroe de la arături, „nu mai trage, e prea moale, parcă-l mămăligă”, Nicolae Noanea îl convinge să răzbată pînă la porumbul său, lăsat la marginea locului. În aceeași postură se găsește, udat și bucuros, și Marin Ruse, numai că mecanizatorul care-l promite ajutor se cheamă Marin Curt. Îl promite însă, nu l-și dă pe dată, fiindcă are nevoie de aprobare de la conducere,

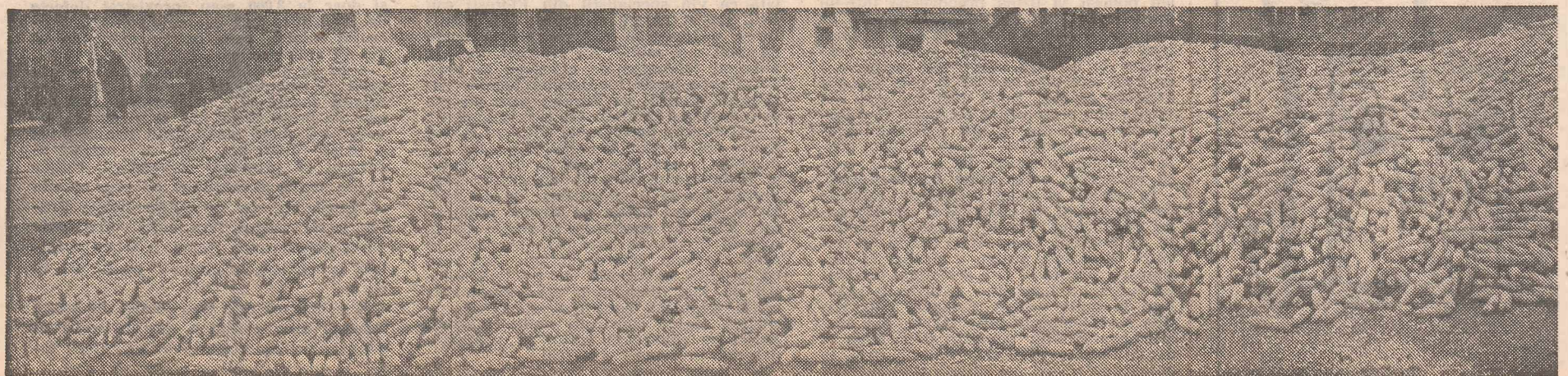
iar conducerea, cum ziceam, e la Vadul Anei.

Iată-ne, un sfert de oră mai tîrziu, la sediul cooperativei din Brănești. Călcăm iarăși cu stîngul căci președintele Constantin Ghiță, mai veche cunoștință a noastră, lipsește. Nu-l pe cîmp, se simte rău. E însă prezent inginerul șef Gheorghe Găță, muiat pînă la piele și, inutil poate să mai adăugăm, tocmai întors de la porumb. Din cele 861 de hectare, calculează, s-au recoltat 630, cam jumătate din ele la mînă. Acum, deși plouă, tractoarele și mașinile, ultimele sosite de la „Transcom”, încarcă la capul locului stuleții rămași de la culesul mecanizat. Ne convîngem că lucrurile stau așa și nu altfel. După ce au scos din incurcătură, adică din noroi, 3 camioane, Gheorghe Ristea și tractorul său 23-B-9408 pornesc spre baza de la Fundulea. Cu asta, reia inginerul șef socotelile, numai azi am dus la Fundulea 50 de tone, iar Mihai Neagu, inginer din partea Direcției agricole a municipiului, incuviințează și zice da, e corect. Cu Fundulea, ni se explică, a fost o problemă, în sensul că, la început, baza n-a vrut să primească porumbul celor din Brănești, ca în alți ani, comuna Fundulea ținînd de-acum de județul Călărași. Pînă la urmă, însă, avîndu-se în vedere economiile de combustibili, „doar porumbul e al nostru, al țării”, zice careva, s-a pus ordine și colaborarea decurge bine. Aflăm că și în ceea ce privește semănatul situația e, în general, mulțumitoare. În epoca optimă, care e pe cale de a se încheia, cooperatorii din Brănești n-au stat. Nici semănătorile n-au stat. Orzul și furajele s-au terminat, grîul mai are 200 din cele 700 de hectare, „dacă stă ploaia, sîntem gata într-o săptămînă”.

Se dă, în ciuda timpului, o bătălie aprigă. Cît putem vedea, „Dacia” noastră nu se aventurează totuși prea departe, terenurile sînt eliberate de recoltă, iar aceasta e pe cale de a fi pusă la adăpost. Adăpost care înseamnă, în primul rînd, baza de la Fundulea, următorul popas al acestui raid.

Parcă-l un făcut, nici aici, în jur de ora 13,30, șeful nu e! După spusele tehnicianului Ion Drăghici, șeful e la primărie, la o ședință, plecat de la 12. După cele ale portarului, Gheorghe Gheorghe a ieșit din unitate la 8. Sunăm la primărie și constatăm, spre așiaza durere a lui Drăghici, că „tovarășul Gheorghe a fost, dar a plecat demult”. În altă ordine de idei, în baza de la Fundulea e ordine. Chiar dacă, pe ici, pe colo, pătuțele s-au mai rupt. „Le agățăm mașinile”, e ordine și se simte, peste tot, o mînă de gospodar. O echipă de timplari, dotați cu folii de plastic și, desigur, cu cuiele de rigoare, îndreaptă ce-au stricat mașinile. Deși n-a conținut să plouă, camioanele intră și pleacă ritmic. S-au primit pînă acum, citește Ion Drăghici dintr-un castic, 4500 de tone de porumb, cooperativele din Fundulea și Brănești fiind în frunte. Graficul e puțin întîrziat, dar diferența de 2500 de tone pare să fie în curs de recuperare. Mai greu a fost și e cu cei din Măriuța și Belciugatele, atît de greu încît, împingîndu-și pălăria spre ceafă, tehnicianul recunoaște, simplu, „nu știu ce-i cu ei, parcă-s de pe altă lume!”. Asta vrînd să însemne că țărănii din Măriuța n-au adus decît 228 din cele 1300 de tone, obligația lor către stat, iar cei din Belciugatele 16 din 950?! Adică, în cazul ultimilor, nici 20 la sută, cu toate că porțile bazei le sînt deschise de la 15 septembrie?! Vom afla ceva mai tîrziu „secretul” acestei situații.

Baza deține, pricepem, un spațiu de depozitare suficient. Ba mai mult, Ion Drăghici zice că n-a refuzat nimic, nici un stulete, stînd dînsul ce valoare are, acum și dintotdeauna, porumbul pentru masa țării. Cînd a venit cu umiditatea peste norme, l-a băgat la etuvă și, uscîndu-l, l-a dat la batozare. Numai că, iată, mașina de batere, utilaj nou, s-a defectat și poate că Gheorghe Gheorghe tocmai acolo e plecat, după vreo piesă. Parcă paleții de evacuare, ni se explică, sînt prea deși, drept pentru care se încearcă, din mers, tăierea lor. Din mers e însă un fel de-a zice. Mașina stă de dimineață și oamenii, chit că se invîrt pe lîngă ea, nu izbutesc să-l găsească leacul. Ion Drăghici mai crede că, anul acesta, porumbul arată mai sănătos ca altădată. Din acest punct de vedere, dînsul e mulțumit, nu pentru că am venit noi în „inspecție”, ci pentru că are motive. Nu-l încearcă același sentiment cînd vorbim despre va-

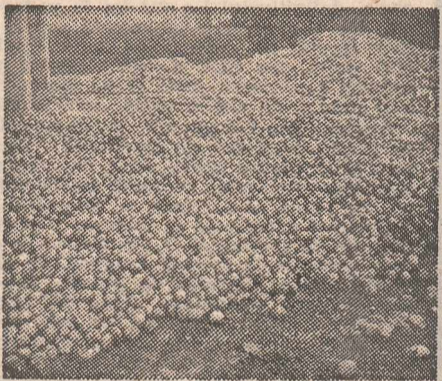
Refuzat de baza de recepție, porumbul celor din Cernica „se usucă” la ploaie!

goane, baza aceasta nefiind decât un punct de tranzit pe circuitul piinii. Aici se descarcă, dar aici se și încarcă. Firește, în vagoane, numai că ele nu sosesc la Fundulea tocmai ritmic. Când lipsesc, oamenii mănincă semințe. Când prisosesc, oamenii nu mai fac față. De vreo săptămână, adaugă, situația s-a limpezit. Nu mai sînt bătăi de cap și dacă trebuie să laude pe cineva în treaba asta, atunci acel cineva e chiar șeful stației C.F.R. Fundulea, Ion Voicilă, prezentat fără emfază drept „un tip de ispravă”.

În sfîrșit, către orele 13, tot pe ploaie, poposim la C.A.P. Belciugatele. Președintele Constantin Ioniță, fost pînă nu demult primar, e la sediu, dar nu pare prea bucuros de oaspeți. Not, tovarăși, ne ia în primire, avem greutăți, cînd am luat în mîini cooperativa situația era dezastruoasă. Mureau vacile, tovarăși, iar eu mă luptam. Înțelegători față de tristețea lui Constantin Ioniță, nu față de costumul său de haine parcă tocmai scos din sifonier, ne permitem o întrebare mai la zi. Cum stați cu porumbul? Președintele n-apucă să răspundă, fiind nevoit să-l dea afară din birou pe Ion Niță care, înarmat cu o sticlă, goală numai în partea ei superioară, „venise să ciocnească de prietenie”. Trage zăvorul și răspunde, „noi zicem că stăm bine, nu sîntem întorziți”. La întrebarea următoare, cit porumb ați transportat în baza de la Fundulea, președintele ne privește de parcă am fi amici

In timp ce unii lucrează, înfruntînd ploaia și noroiul, alții fac coadă la bufet și așteaptă să se „trateze” cu mici. Vorba cuiva, cine nu muncește, ne mănincă!

Un maldăr de tomate, preț de cîteva căruțe, zac în imediata apropiere a sediului din Tinganu al cooperativei din Cernica.

La Fundulea, dacă mașina de bătut porumb stă, stau și oamenii! Și „odihna” lor costă bani!

Fotografii de SORIN POSTOLACHE

de cînd lumea și, citînd în scripte, răspunde „160 de tone”? ! Îi explicăm că venim de acolo și adevărul l-ar obliga la tăierea unui zero? ! Da, da, acceptă, de parcă n-ar fi înțeles întrebarea, 160 de tone avem pe pistă, încarcă oamenii la el. Care oameni? !, ne mirăm, că n-am văzut pe nimeni? ! Doar 4-5 bărbați cîstîndu-se pe uliță cu Ion Niță, cel de adineaori, în frunte? !

Oamenii, mai face Constantin Ioniță o încercare, sînt la gară, iar noi, tovarăși, avem probleme. A fost lipsă de benzină, dar s-a rezolvat, am pus accentul pe sfecă, iar forța de muncă, să știți de la mine, o puțină, numai femeile... etc., etc.

Facem cale-ntoarsă spre Capitală. Tot plouă, numai că, în timp ce unii muncesc, alții se ocupă cu mititeii și, după cum ați constatat, cu vîscărele. Sigur, pentru agricultură, ploaia nu-i o favoare. Ea creează neplăceri și implică o strădanie aparte, un efort în plus. Cel mai mulți din tîranii noștri nu se sperie de ploaie și, înțelegînd că fiecare oră bună de lucru e decisivă acum, grăbesc lucrările, harnici, pilduitori. Ei evită rămînerile în urmă și iau măsuri pentru evitarea pierderilor. Alții însă, mai puțin la număr, fac din zilele ploioase o „plapumă” sub care ascund comodități și incompetențe. Ei trebuie aduși, cit mai urgent, la realitate, căci pîinea țării e o chestiune ce nu poate lăsa indiferent, pe nimeni. Fie soare, fie ploaie.

In urma Decretului Consiliului de Stat pentru pre venirea și combaterea unor fapte care afectează

buna aprovizionare a populației

Dialogul vînzător — cumpărător, sub semnul echilibrului, al raționalului

(Urmare din pagina 1)

Fiecare să cumpere numai cit are nevoie

Luni, 12 octombrie, la I.C.L. Alimentara din Bulevardul 1 Mai 126 e o zi obișnuită, cum n-a mai fost de un timp încoace. Șeful de unitate Ioana Olteanu și Nicolae Dumitrescu parcă au întinerit. Odată cu apariția Decretului Consiliului de Stat pentru prevenirea și combaterea unor fapte care afectează buna aprovizionare a populației, în magazin e liniște. Cetățenii își fac cumpărăturile cu calm. Nu mai sînt atît de grăbiți, parcă au mai mult timp. În biroul șefilor de unitate intră cetățeanul E. Florescu, domiciliat în strada Palazu Mare 49. Aduce înapoi 12 kilograme de zahăr, cumpărate de la această unitate. Lucrează în provincie, pe șantiere, și a venit special pentru a înapoia surplusul de zahăr. „De milne eram în culpă. Cînd am văzut cit zahăr am cumpărat, m-am mirat și eu. Unde vedeam o coadă mai mică mă așezam. Acum nu mai am griji. Sînt convins că vom găsi în magazin tot ce ne trebuie. Apare și recolta nouă de sfecă și de floarea soarelui. Asta e”, spune cetățeanul Florescu, jenat. Și Lucreția Polifroiu din strada Virgil Pleșoianu 59 a adus 12 kilograme de zahăr. „Intrasem în panică, maică. Luau toți și ce mi-am zis? Să iau și eu. Cînd mă gîndesc cit timp am pierdut, mă cuprînde mirarea. Sînt femeie bătrînă, trecut prin multe și tot m-am speriat. Am crezut că se termină zahărul și nu se mai fabrică altul”.

Ion Ilie din bd. Ștefan cel Mare 149 a înapoiat magazinului mai multe kilograme de făină. „S-o cumpere cel care au nevoie. De ce să facă gîrgărițe stînd la mine în cămară”.

Oamenii și-au dat seama că au greșit și s-au conformat unui decret care nu urmărea altceva decît binele tuturor cetățenilor.

Nici de sărbători nu vindeam atît de mult

Șefa de unitate Ioana Olteanu ne informează că în perioada care a trecut s-au vîndut, față de aceeași perioadă din anii trecuți, cantități duble. Unitatea a

depășit planul de desfacere cu 300 mii lei. Și în continuare se primesc cantități mai mari ca de obicei. Numai astăzi s-au primit 72 kilograme de unt. Nici de sărbători nu vindeam atît de mult, ne asigură Ioana Olteanu. Ne dăm seama că la această unitate zahărul se vinde la „gondolă”, ambalat în cadrul unității, civilizat, fără rînd.

„Pentru noi serviciul devenise un calvar. Relațiile dintre noi și cumpărătorii se deterioraseră”, ne mărturisește Nicolae Dumitrescu. Oamenii ne bănuiau de mai știu eu ce. Acum avem timp să ne facem meseria așa cum trebuie. Ambalam zahărul, îl punem în rafturi, toată lumea e mulțumită. Nici nu-mi dau seama cum de s-a ajuns la situația aberantă dinaintea decretului. Oamenii s-au convins că n-au motive de îngrijorare. Știm cu toții cum se face vinul. Am auzit că acum unii fac vin și la mina a treia, cum se zice. Se pune zahăr și apă peste ce rămîne și mai faci o dată. Am auzit de unul care face țuică din lămiile, drojdie și zahăr. Ce țuică o fi aceea nici n-am curiozitatea să știu”.

Elena Marin care locuiește prin apropiere și lucrează la Farmacia nr. 90 a venit la cumpărături în brațe cu fetița, Andreea. „Am cîștigat două ore pe zi. Acum îmi permit cînd merg la cumpărături s-o iau la plimbare și pe Andreea. Nu stăm la rînd, nu pierdem timp și ne facem toate cumpărăturile de care avem nevoie. Mama e bătrînă și nu iese din casă. Eu trebuie să le fac pe toate. Sînt mulțumită de apariția decretului. Cumpăr tot aceleași lucruri ca și pînă acum numai că nu-mi mai pierd toată ziua prin magazine”.

Pînă la ora 9 mi-am cumpărat tot ce-mi trebuie

Elena Manole își face cumpărăturile la Alimentara din bd. Nicolae Titulescu 94. Are 3 copii minori pe care-i crește singură, fiind văduvă. Bineînțeles, are și serviciu. Mai mult, lucrează în trei ture.

„Trebuie să recunosc că înainte de apariția decretului care a reglementat aprovizionarea ritmică a populației au fost

zile cînd n-am avut în casă cele necesare. În acea perioadă am rămas de cîteva ori fără zahăr și fără unt. Am fost în concediu și mă duceam și eu la rînd cu scăunelul. Am pierdut o groază de timp. Iată că se poate să-ți faci cumpărăturile fără să stai la rînd. Intru în serviciu la ora 9. Astăzi pînă la ora asta mi-am făcut toate cumpărăturile de care aveam nevoie, fără rînd, civilizat. Marfa este ambalată și o iei din raft. Sînt liniștită și mulțumită. Cumpărăturile nu mai sînt acum o problemă greu de rezolvat. Eram sigură că lucrurile se vor rezolva. Au mai fost perioade scurte ca aceasta — cînd se zvonea că vor fi inundații. Inundații n-au fost, dar lumea tot așa a procedat: a cumpărat și de ce avea nevoie și de ce nu. Pînă la urmă tot noi sîntem neînțelegători. Oamenii ar trebui să fie mai prieteni între ei. Doar e pace și avem de toate. Eu lucrez la Electrafar. Ni s-a promis că se va organiza un punct alimentară de incintă în care să putem cumpăra produsele de strictă necesitate. Asta ne va ușura și mai mult modul de a ne face cumpărăturile, mai ales nouă, mamelor cu mulți copii și care nu avem pe nimeni să ne ajute”.

Mariana Nica, șefa unității în care ne aflăm, ne informează și ea că din magazin nu lipsesc produsele cele mai căutate. Astăzi unitatea a primit 5 tone de zahăr. Se vinde o tonă pe zi. Ce se vinde acum în 5 zile se vindea anul trecut în două săptămîni. Acum, dacă sosește o mașină cu marfă nimeni nu mai întreabă ce am adus. Înainte se așezau la rînd fără măcar să știe ce vor să cumpere. Cum oprea o mașină, cei din blocurile de locuințe din zonă coborau cu luțea și se postau lingă mașină. Odată a oprit la noi o mașină goală. Pînă n-am deschis-o să arătăm că nu ne-a adus marfă n-au plecat. Aprovizionarea s-a reglementat foarte repede, imediat după apariția decretului. Și acum, după părerea mea, se cumpără încă mai mult decît în perioadele normale. Probabil cumpără cei care, din cauza concetățenilor, nu au putut cumpăra cele de care aveau nevoie”.

„Avem, avem, avem!”

Magazinul despre care va fi vorba mai jos se află pe Bulevardul 1 Mai, între numerele 72-84. El este un magazin alimentar de tip „Premial”. Acest „Premial” este, așadar, destul de lung încît de la un capăt la altul al lui copiii cartierului să se poată lansa în veritabile concursuri de viteză. Totuși, pînă nu cu multe zile în urmă, copiii nu le-ar fi putut trece prin cap o asemenea năzdrăvănie, pentru simplul motiv că de foarte multe ori trotuarul era înțesat cu oameni în toată firea, cu părinții și bunicii lor. Or, cum pe bunicii nu-i prea interesează, îndeobște, trăirile în viteză ci eventual acelea pe care le mai pot tîrăgăna, precum ar încerca să simtă gustul unui fruct pe îndelete iar nu în grabă, trebuie să înțelegem că mai accentuată sau mai puțin accentuată, după felul și firea fiecăruia, dar și după numărul membrilor familiei — credința unora că și-au găsit o funcție extrem de utilă în cadrul acestor familii, anume aceea de a purta grija aprovizionării lor, stînd ore și chiar zile întregi la rînd ca să cumpere din acest magazin, le va fi produs, într-o tulburătoare și dilematică întretăiere de gînduri, pe de o parte orgoliul că numai ei, cu teribila lor răbdare, puteau sta timp îndelungat ca să cumpere un kilogram de zahăr, pe de altă parte neliniștea că dacă vor continua să-și exercite această neașteptată — prin proporțiile ei — funcție socială, se vor afla în situația de a-și scoate de pe carnete CEC pînă și ultimii bani, cei pentru cheltuielile ultime, pentru a-și virfui încă și încă un kilogram. Acum, de cîteva zile, prin vitrinele urlăse în al căror lucru mulți dintre cei ce se deau la rînd își vor fi periat mustățile și-și vor fi aranjat nodul de la cravată sau pălăriile, prin vitrinele acestea, așadar, în fața cărora oamenii nu se mai opresc ca înaintea miracolului unei farfurii zburătoare ci se îndreaptă fiecare către teburile lui, înăuntru, în sălile „Premialului” se vîd prea puțini cumpărători. Prea puțini în raport cu citi erau pînă cu cîteva zile în urmă. Nu are magazinul ce să vîndă? La această întrebare, șeful „Premialului”, Constantin Dafina, ridică mîinile în sus, ca înaintea unei soamății, și răspunde:

— Avem, avem, avem!

Se vindea mult și totuși părea că se vinde puțin

La scurt timp după apariția decretului, Aurel Badovici de pe strada Panait Moșoiu nr. 7 a adus la „Premialul” de pe Bd. 1 Mai nr. 72-84 ceea ce omul a so-

cotit că prisosește familiei lui: 2 litri de ulei și 20 kilograme de zahăr. Inșă, precum ne spune șeful unității, Constantin Dafina, nu din această pricină minoră magazinul se arată a fi bine aprovizionat. Nu-i vorba că „Premialul” era aprovizionat îndeustător și înainte, înșă faptul acesta era mai greu de sesizat de către cumpărătorii. Acum, în octombrie, ca și în septembrie, ca și în august, magazinului i-au fost repartizate cam 10 tone de zahăr. Aceasta este o cantitate care în mod obișnuit depășește cerințele. Și totuși, imensele cantități dispăreau în sacoșe ca un fir de apă într-un strat de nisip. În urma celor ce cumpăraseră, apăreau cei ce nu apucaseră să cumpere și de aceea, cu toate că se vindea foarte mult, părea că se vinde puțin. E lesne de înțeles că Decretul Consiliului de Stat a clarificat această situație paradoxală și că, dintre efectele sale, se cuvine să amintim în primul rînd pe acela că el a făcut vizibilă, sesizabilă, controlabilă, buna aprovizionare a magazinelor alimentare. Bună în ce privește cantitatea, înșă nu și în ce privește calitatea actului de a vinde sau cumpăra. Cel puțin deocamdată și cel puțin pe alocuri. Iar unul dintre aceste locuri este, din păcate, chiar bine aprovizionatul „Premial” de pe Bd. 1 Mai nr. 72-84.

Simbete iarăși libere și o propunere

Violeta Toma lucrează ca muncitor la Întreprinderea „Arta grafică”. Soția sa, Marieta, muncește tot în tipografie. Au doi copii: Ana Maria, de 4 ani și jumătate, și Cristina, care a atins strânsica vîrstă de patru luni. În ciuda faptului că, precum lesne ne putem da seama, atunci cînd venea de la serviciu Violeta Toma își săruta fetițele și spunea că sînt „dulci”, el nu putea să uite că dulci ar fi trebuit să fie și o parte din cele ce gătea soția sa pentru Ana Maria, cel puțin. Dar cum să faci orez cu lapte, de exemplu, dacă nu prea ai zahăr? Adevărul este, ne spune Violeta Toma, că zahăr a avut totuși, dar ce-l neliniștea era gîndul că nu știa dacă o să mai aibă. Dacă o să mai poată cumpăra și data viitoare. În orice caz, prețul aceluia kilogram de zahăr pe care-l cumpăra era foarte mare dacă punem la socoteală și orele lungi ce treceau pînă să-l cumpere. El are pe lună o simbătă liberă și de multe ori s-a văzut nevoit să „aloc” ziua aceea cumpărăturilor. Mai spune că, în astfel de cazuri, așteptînd ore în șir să iasă din valul de oameni ce se deau la rînd, pînă să ajungă — ca la un mal rîvnit, după un naufragiu — înaintea vînzătoarelor ce-i înmîna kilogramul de zahăr, el străbătea cu gîndul distanța pînă în județul Tulcea și se simțea cit de cit împăcat de norocul că are acolo, în acel județ, niște socri gospodari din partea cărora mai primea cîteodată un borcan cu untură, ajutîndu-l astfel să nu se invo-

iască, să nu ceară și vreo altă zi liberă pentru a sta la rînd să-și cumpere și ulei. Acum, mai zice el, nu încapе îndoială că marfă e destulă și că simbetele lui vor redeveni iarăși libere. Totuși, un singur lucru nu pricepe încă. Sau îl înțelege prea bine, își dă seama că lucrul acesta este nefiresc și propune chiar sub ochii noștri lui Constantin Dafina, șeful „Premialului” de pe Bd. 1 Mai nr. 72-84: „Zahărul să se vîndă preambalat. Pînă acum, pînă înaintea decretului, se vindea la colțul blocului, direct din saci. O vînzătoare îl cîntărea și-l dădea într-o pungă. N-ar fi mai bine, mai civilizată, în avantajul și al comerțului și al cumpărătorului, ca operația aceasta să o facă gestionarii în depozitul magazinului și să așeze pungile, după aceea, în raionul cu autoservire? Vii, iei o pungă, plătești și pleci. Și nici nu mai stai atît de mult la rînd, fiindcă nu toți clienții din autoservire, este de presupus, vor fi dornici să ia zahăr, toți în același timp”.

Să vii după sare și să cumperi zahăr? !

Ca la toate magazinele alimentare prin care am trecut, la Alimentara de pe strada C. A. Rosetti nr. 26 am aflat vesti îmbucurătoare privind cantitățile mari de produse cu care unitatea este aprovizionată. Notăm, astfel, că pe luna octombrie acestei alimentare ce nu intră în rîndul magazinelor mari i-au fost repartizate 6 000 kilograme de zahăr, 3 000 litri de ulei, 300 kilograme de cafea boabe și 200 de cafea „amestec”, orez, mălai, făină cit să ajungă tuturor celor din blocurile de prin apropiere. Depozitele sînt încărcate, ne spune șefa unității, Pleșa Nancu Elena, înșă am înțeles că nu sînt atît de încărcate încît să nu mai fie loc în ele și pentru oțetul care deocamdată lipsește din magazin, ca și pentru sarea care trebuia neîndoiește să existe și tot la fel de neîndoiește nu există. Înțelegem că magazinul a fost citiva vreme închis pentru inventar sau că șefa unității a preluat de curînd această funcție de mare răspundere și s-a încredințat, înșă avînd în vedere că în alte alimentare se găsește și sare și oțet iar pe de altă parte nu vedem nici un motiv pentru care aceste mărfuri s-ar număra printre cele deficitare, rămîne de datoriat noastră să semnalăm această situație, această „inadvertență” a comerțului, oricît ar părea ea de „locală” și intimplătoare. Celor ce-și fac de obicei cumpărăturile aici, pe strada C. A. Rosetti nr. 26, li s-ar părea ridicol dacă, fie și numai într-o zi, ar putea să cumpere zahăr dar n-ar putea să cumpere sare. Li s-ar părea astfel pînă, probabil, ar începe să-și facă stocuri de sare. Ceea ce ar fi și mai ridicol.

D. CONSTANTINESCU

Mă întrebă cineva — am mai spus — : Domnule, dumneata n-ai copii ?! — Ba da, zic eu, am doi. Atunci cum îți permiți să scrii tot ce scrii ca și cînd ai vorbi în familie ? — Păi tocmai de aceea și scriu așa, fiindcă am copii și vreau ca ei să nu mai trebuiască să se izbească de ceea ce denunț eu acum. Pentru ei sau și pentru ei îmi permit să fiu cinstit sau mă oblig să fiu cinstit și să spun ce gîndesc și, de fapt, ce gîndim ! Inșă ajuns aici îmi dau seama că a apărut la unii o opinie cumplit de „reacționară” în esență, reacționară, vreau să spun retrogradă, care ascunde, la rîndul ei, o jalnică mentalitate. Una spus în familie și alta în public la învățămîntul politic, citind ca un papagal după ziar. În romanul la care scriu acum, un personaj și-a făcut un program din a spune cinstit ce gîndește și, firește, pînă la urmă reușește să incomodeze, să enerveze, să infurie pur și simplu și... era să zic iar firește !! — e aruncat pe scări afară. Situația e posibilă, a fost posibilă, mai poate fi posibilă, însă mie mi se pare importantă, fundamentală, capabilă să reflecte esența unui fenomen social, atitudinea celor din jur care IN FAMILIE, cum zicea cunosțința mea, gîndeau cu glas tare condamînd situația, dar în public tăceau chitic, dacă nu cumva aprobau devotat. Aici stă esența fenomenului, în atitudinea noastră !

Undeva am citit, nu mai țin minte unde și cînd, că nu există stup de albine fără trîntorii. Mă întreb : e posibil, oare, ca stupul să-și producă ei singur trîntorii sau e, oare, posibil un stup de albine fără trîntorii ? Nu cumva fac și trîntorii ceva pozitiv și noi oamenii sintem aceia care am dat un sens negativ unei biete insecte cu caracter profilactic ?

Opinia unui alegător

Gînduri răzlețe

Intr-un roman al lui Heinrich Böll, intitulat *Unde ai fost Adam ?*, un personaj poposește imediat după cel de-al doilea război mondial la hotelul în care locuise adolescent înaintea primului război mondial și dorind să știe cînd poate pleca mai departe cere hotelierului care era fiul celui din timpul adolescenței sale informații despre mersul trenurilor și i se dă spre lectură același buletin pe care îl citise cu patruzeci de ani în urmă. Acceleratul trecea la aceeași oră ! ! Și trecuseră două războaie mondiale ! Întrebarea e dacă situația argumentează ideea de conservatorism și stagnare sau de stabilitate ? De respect conservator

al tradiției sau de respect al civilizației care, la rîndul ei, respectă condiția existenței ?!

Cum am ajuns la această întrebare ? Uitîndu-mă cu cită usurîntă schimbăm adesea destinația unor magazine oarecare în care primăvara cumperi crenvurști, toamna papioțe, iarna pantofi și imediat după anul nou în același loc poți juca la loterie. În cazul nostru se poate vorbi, oare, de ideea de progres, care presupune o stare de continuă mișcare, sau de instabilitate a deciziei rezultat al grabei cu care a fost luată ?!

★
În Elveția, în celebra stațiune Interlaken se află un la fel de celebru hotel „Grand Hotel Victoria” și în fața lui, pe iarba pe care noi am fi scris grijulii „Nu călcați!”, pasc vacile ! La Poiana Brașov am cerut anul trecut la Hotel Alpin — o bijuterie arhitectonică și de confort — un pahar cu lapte. N-aveau, bineînțeles, Domnule, îi spun hotelierului, pe toate pajistile dintre hoteluri ar trebui să pască vacile. Cum se poate, tovarășe, îmi spune, aici ?! În Poiană ?! Ce aspect ar avea ? Bine, dar în Elveția nu se rușinează nimeni la Grand Hotel Victoria de vaca cu lapte. Se poate, admite el neconvins, însă ar însemna să ne complicăm foarte tare. Are dreptate, îmi dau eu seama, ar trebui să-mi dea un pahar cu lapte !

DINU SARARU

Pe patul discordiei și urii

Mică, lividă, făcută covrig, ca un animal suferind, zace pe un fotoliu-pat îngust și meschin, acoperită cu un fel de pled fără culoare și timp. Timpul ar vrea, în schimb, bătrîna mamă din fotoliu să nu mai aibă dimensiuni și realitate pentru ea, curmîndu-i-se astfel suferințele. Nu atît cele trupesti, — dealtfel atroce și care o ținutesc de 2 ani la pat, pentru cele mai există calmante —, cît cele sufletești care o sfredelesc adînc, o ard, îi pustiesc ființa, atît cît a mai rămas, și pentru oare nu găsește, nu poate să găsească — de ani ! — remediu. Din penumbra colțului de cameră unde este claustrată, asistă neputincioasă și sfîșiată de dileme acute la inversarea pînă la ticăloșie a fiicei sale Constantina, împotriva celorlalți frați, a celorlalți patru copii ai săi pe care Vasilia Eftimie i-a crescut cu aceași dragoste maternă și în același crez al omeniei și frumuseții. Nu e prima oară cînd Constantina Nicolae scrie revistei noastre, cînd face apeluri patetice la organe de presă, de justiție, la conducerile locurilor de muncă ale fraților și surorilor, în numele mamei (pe care o pune să semneze cu o amprentă violet de tușieră a degetului mare) : „Sînt mamă a 5 copii, văduvă din anul 1946, pe toți copiii mei l-am crescut singură și l-am ajutat să-și facă un rost în viață cu mari sacrificii, astfel că azi, copiii mei sînt ingineri-inspectorii, cu situații frumoase, proprietari de case, de autoturisme, apartamente luxoase, iar eu, mama lor, am ajuns să fiu lăsată pe drumuri, fără casă și muritoare de foame și ei nu mă primesc nici să-i vizitez, fiindu-le rușine cu mine... Am fost nevoită să-l acționez în judecată, pentru că de bunăvoie nu vor să mă ajute. Copiii mei sînt, după cum urmează...”. Și urmează, notat metodic (cum n-ar putea-o face o bătrîna țărăncă de 84 de ani cum e Vasilia Eftimie, în numele căreia ni s-a scris), cu număr curenț, pînă la cînci, nume, prenume, adresă, locul de muncă, retribuția, situația materială, familială, socială a fiecăruia. Lipsește doar numărul de la pantofi. Gîndit, calculat, premeditat fiecare lucru în parte, ca pe scenă, să impresioneze. Pe noi ne-a impresionat însă, pînă la indignare și revoltă, starea jalnică în care zace bătrîna în casa „ubi-toareii” sale fiice, „singura care se sacrifică”. Nicolae Constantina, soră medicală la Policlinica I.T.B., în apartamentul nr. 3 din Bd. Dimitrie Cantemir nr. 16, bloc 16, scara A, sector 4 din Capitală și unde domnește o mizerie cruntă, promiscuă. Nepotul, fiul sorie medicale (care s-a prevalat de această profesie pentru a determina justiția să l-o încredințeze, ascunzînd scopul adevărat, de a pune mina pe cît mai mulți bani de la frații săi), student la construcții, nu prea ne lasă să discutăm cu suferinda, răspunde înainte, cît mai repede, la întrebările pe care le adre-

săm, pe motivul că „nu vă înțelege, e senilă”. Nu insistăm, pentru a nu-i îngreuna, cum e lesne de bănuț, situația bieteii bunici, îi înțelegem drama și dilema. Cum poate să ne spună ea totul, cînd totuși trăiește în casa fiicei sale învrăjbite, și care — e clar — n-o ține decît din interes. Constantina a ținut-o destul, așa înfirmă cum este, prin tribunale, înrîndu-i și mai mult pe și așa nerecunoscătoarei ei fiu, prin judecătii, ca să-i dea pensie de întreținere, să-i dea bani, cît mai mulți bani. Unde sînt cei 1300 lei lunar — cumulați cu pensia de vîrstă de la C.A.P. Vlăsconi unde a muncit bătrîna cît a putut —, pe care îi primește lunar, prin poștă, așa cum a stabilit completul de judecată, de la cei patru copii ? Văzînd-o, cine poate crede că această sumă se cheltuie pentru sănătatea și îngrijirea părăsitei mame ? Vrajba dintre copiii ei e veche, s-a acumulat în ani, iar acum, cînd ea a căzut la pat și a furat-o de-acasă, din sat, Constantina, din casa părintească care se dărîma, ruinată și ea de vîrstă și neîngrijire, a atîns proporții inumane. Constantina a furat-o — e într-adevăr de crezut — ceea ce ne-au declarat ceilalți frați — din interese meschine, imobilizarea mamei devenea o sursă de răzburare și un mod de a-și completa bugetul de familie, vitregit în urma divorțului de soț —, dar ceilalți ce-au făcut ani și ani ? Ce fac acum, cînd cea care le-a dat viață și a acceptat singurătatea și sacrificiul pentru creșterea lor, a ajuns un om neputincios, care nu mai are nimic de dat și de împărțit ? N-au trecut pe-acasă (și nu trec) s-o întrebe măcar ce mai face, nu i-au dat ajutor decît la intervenția justiției. Cel mai mare dintre frați în care ea își pusese toate nădejzile și speranțele atunci, în '46 cînd i-a murit bărbatul, Petre Eftimie, vine la redacție cu un dosar gros, foarte gros, între copertile căruia a adunat sentințe și hotăriri judecătorești din numeroasele procese intentate de sora lor, Constantina, la fiecare majorare de retribuție, la fiecare gradație, la fiecare avansare a unuia dintre ei. Vorbește tot timpul de înveninarea și invidia și prostul caracter al surorii, „pentru a vedea și dumneavoastră cine e Tanța”, nemaiținînd seama că se trădează, în fond, pe sine. Nici o trezîrire cînd îi vorbesc de starea jalnică și de tragedia mamei sale. E departe, e prea departe de închipuirea sa, pentru că nu-l interesează. Nici nu ascultă, ne întrepruie, continuîndu-și acuzele și vorbele de ură la adresa aceleia care s-a născut din același trup, al mamei. O singură replică, arsă, zvirliată dur în obrazul nostru, cînd îi întrebăm de ce nu merge măcar o dată pe săptămînă — s-o spele. „Cine ? Eu ? Eu, bărbat ? N-are fete ?” Minte de țaran obtuz din secolul trecut, imbecilită de prejudecăți anacronice ! Fete ! ? Care fete ? Elena Nicolae, cea-

laltă fiică cu domiciliul în București, funcționară într-o instituție superioară, tace îndelung la aceeași întrebare. „Cum să-i transmit mamei dumneavoastră, măcinată de dorul ce vi-l duce, această adîncă și indiferentă tăcere ?” Tace mai departe și nu concepe să treacă peste tot ceea ce „ne-a făcut sora noastră” chiar cu riscul de a afla din ziar, și nici măcar atît, de trecerea mamei în lumea umbrelor. Ce devastatoare ură și vrajbă ! Pornită totuși de la ce pricină, din ce punct al vieții fraților Eftimie ? (Pe care, parcă, însuși hazardul i-a despărțit încă de la naștere. Deși sînt frați buni de mamă și de tată, dintr-o eroare a unui funcționar de la primărie, pe doi îi cheamă Eftimie, pe doi Niculae). De la casa părintească din satul Vlăsconi, comuna Potlogi, județul Dimbovița, din anul 1946. Mama, în neștiința ei de țărăncă neumbliată prin lume și în durerea ei profundă pentru pierderea soțului în floarea vîrstei, la discutarea succesiunii, la notariat, a împărțit — credea ea — cît mai drept între cei cinci copii ceea ce agonisiseră. A socotit că e bine să lase celui mai mare (lui Petre Eftimie) casa și curtea părintească, devenind după legile străbune ale țărăniului român mentorul familiei, capul ei. Vremurile s-au schimbat, cei care au moștenit pămînt au rămas fără el, deoarece nu-l munceau, plecînd din sat, croîndu-și alte destine, dar mentalitățile le-au rămas de țărani din vremuri apuse. Iată că, cel mai distîngat ajunge Petre. Cu casa. De care și-a adus aminte numai cînd era de luat cîte ceva. Cînd s-a ruinat, cînd bătrîna n-a mai putut să muncească și să dea, umbliă, culmea, prin primării, notariate, judecătoria să vadă cum să facă s-o doneze aceleia care i-a pus temelie și a locuit-o cu dragoste, toată viața, și în care acum abia mai pipîie un lîcar : mamei sale. Ca să scape de un alt proces pe care i l-a intentat Constantina, de a repara casa bătrînească ! Și ca să nu plătească impozite ! Trăiți în anul 1981 și sinleți ființe vil, vă numiți oameni, stimaiți cetățeni Eftimie ! Unde vreți să ajungeți cu suferințele devastate de patima averii, care v-a împins la atîta ură și neomenie ? Trăiți printre noi, într-o societate bazată pe alte legi și principii morale, nu viciați locurile pe unde treceți ! Legea nescrișă a omeniei și legile justiției noastre vă obligă mai presus de toate să vegheați așa cum se cuvine, omeneste, la căpătîiul aceleia care vă este mamă și pe care curînd n-o veți mai avea. Rugăm pe această cale și personalul ocrotirilor sociale din sectorul 4 al Capitalei să acorde sprijin bătrîneli, în sensul ca sumele destinate Vasilei Eftimie să fie cheltuite în folosul acesteia. Societatea noastră și-a respectat întotdeauna bătrîni și de aceea nu poate să nu condamne o astfel de rarismă și gravă anomalie despre care am relatat.

CICI IORDACHE

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Pofta infractorului crește furînd

Nu ! Nimeni nu se naște Al. Capone. Dar nu puțini îl pot ajunge și chiar depăși... Se pare însă că unii dintre noi au uitat morala cunoscutului proverb „cine fură azi un ou...”. Așa se explică acea mentalitate nocivă care minimalizează pericolul necinstei în fața incipientă, adică atunci cînd apar primele manifestări de sfidare a normelor morale și legale, cînd se fură primul ou — cum s-ar spune — ceea ce, practic, nu înseamnă decît incurajarea tacită a viitorului infractor. Ion Petcu, de pildă, fostul șef al depozitului PECO din Găești, a trecut și el, evident, printr-o asemenea fază incipientă. Inceputul alunecării sale spre prăpastia infracțiunii pare, la prima

vedere, de-a dreptul banal: se purta cu subalternii în așa fel încît să lase impresia că este exigent și le dădea de înțeles că dacă nu sînt „atenți” cu el ar putea să aibă surprize neplăcute. Mulți dintre aceștia — și ei cu mentalități retrograde — au căutat să intre în grațiile șefului de depozit, oferindu-i, inițial, cu intermitență, diverse cadouri, apoi, cu regularitate, sume importante de bani, fie pentru a fi menținuți în funcție, fie pentru facilitarea unor avantaje, după cum aveau să declare, mai târziu, la cercetări. Pentru că, așa cum era de așteptat, la cercetări s-a ajuns. Învățat de-acum cu „atenții” tot mai substanțiale, Ion Petcu a început să-și mărească pretențiile. Subalternii însă, nu toți, dar

o bună parte — cei care și-au dat, în sfîrșit, seama că este umilitor pentru ei și ilegal din partea șefului de depozit să le tot vămuiască veniturile, pentru a-și satisfacă el poftele nesățioase — l-au denunțat organelor de mișcție. Cercetările au stabilit că, într-un timp relativ scurt, Ion Petcu a pretins și primit de la circa 20 subalterni, inițial sume mai mici, apoi tot mai mari, totalizînd 120 000 lei. A fost condamnat de instanță la 6 ani închisoare, pentru luare de mită. Cercetările cu privire la infracțiunea de luare de mită au dat și de fierele unei afaceri frauduloase mult-mai grave — delapidare — prejudiciul creat avutului obștesc de Ion Petcu, în complicitate cu Andrei Tigara, adjunctul său, Gheorghică Alexandru, sofer, și Ion Vasile, gestionar la stația PECO pentru uz casnic, fiind nu mai puțin de 900 000 lei.

MIHAI GROZAVU

Abuzuri „în interesul învățămîntului” ?

Ministerul Educației și Învățămîntului a întocmit, începînd cu acest an, un nou plan de învățămînt privind școlile speciale pentru elevii cu deficiențe de auz (surzi și hipoacuzici). Într-o notă anexată amîn-tului plan, transmis tuturor școlilor în cauză, se specifică : „La clasele I-IV se încadrează cite un profesor defectolog de fiecare clasă pentru desfășurarea tuturor activităților instructiv-educative și a celor specifice. La clasele V-VIII, predarea se face pe discipline”.

Uneori însă, cum aveam să descoperim la Școala generală de surzi Craiova, lucrurile au fost nu numai interpretate (pare-se, dintr-o situație obiectivă, neavînd școala atîția defectologi), dar chiar răstălmăcite. Mai bine zis, împărțirea catedrelor a fost făcută nu ținîndu-se cont de interesul școlii, ci de interesele particulare ale lui X sau Y, de simpatiiile și antipatiile tovarășei directoare...

Profesoarei Cornelia Bărbulescu, titularizată în urmă cu 3 ani pe catedra de limbă și literatură română la această școală, i s-a repartizat, pentru acest an, clasa a doua, deci o catedră de defectologie. Cum în cei 3 ani, de cînd lucrează la această școală, nu a fost trimisă la vreun curs de perfecționare pe linie de defectologie — deci, nici măcar sumare noțiuni în materie nu avea — a contestat repartizarea catedrelor. I se răspunde (prin adresa nr. 365/1.X.1981, semnată de directoarea școlii, Maria Nuțu) că „repartizarea posturilor și catedrelor pe specialități s-a făcut în interesul învățămîntului”. Care ar fi fost, cu adevărat, interesul învățămîntului ? Ca pe catedra de defectologie să fi fost repartizată, dacă nu defectologi specialiști, cel puțin profesori care au mai predat defectologie, care au participat la cursurile de perfecționare pe ramură, organizate în fiecare an de M.E.I. Profesorul George Stănculescu, de exemplu, căruia i s-a repartizat o catedră de română la clasele V-VIII, a făcut de două ori cursurile de surdopedagogie. Tovarășa directoare și-a rezervat tot o catedră de limbă și literatură română, cu toate că avea specialitatea de bază pedagogie, definitivatul l-a dat tot în pedagogie, iar titularizarea la această școală a fost făcută pe catedra de defectologie. Mai mult, cea care a fost detașată de catedra directoarei, prof. Elena Mateescu, a și predat, cu ani în urmă, defectologia.

Atunci, care-i interesul învățămîntului în aceste împărțiri de catedre ?! Unde este grija pentru acești copii incredințați unui profesor care, cu toată bunăvoința, nu va putea să-i scoată la lumină, neavînd nici experiență în materie, nici cunoștințe de specialitate ? Răstălmăcirea de care vorbeam la început îmbracă, de aici încolo, haina abuzului de putere, împotriva tinerei profesoare care își căuta drepturile (care coincideau cu interesele școlii), luîndu-se și alte măsuri samavolnice. Scoaterea ei din biroul executiv al școlii pe motivul că „nu mai există organizație U.T.C. elevi în școală prin trecerea de la învățămîntul de 10 ani la cel de 8 ani”, nu-și are nici un temel leg. Pentru că profesoara Cornelia Bărbulescu era secretara organizației U.T.C. cadre didactice, „care încă ființează în școală, coordonînd doar organizația U.T.C. a elevilor. Dincolo de acest fapt, există încă 47 de elevi în școală care au depășit vîrsta de pionieri, care ar putea deveni deci uteciști, situație care ar trebui rezolvată grabnic, ținîndu-se cont tocmai de interesul elevilor. Profesoara Bărbulescu, în calitate de coordonatoare a organizației U.T.C. a elevilor, a trecut deja la întocmirea formelor necesare acestui scop. Așadar, forțîndu-se nota, secretara organizației U.T.C. a fost scoasă din Biroul executiv, încălcîndu-se astfel însăși Legea învățămîntului care în articolul 159 prevede clar prezența ei în acest organism. În ce privește acuzațiile de moment că profesoara Bărbulescu ar fi lipsit, în anul care a trecut, de la unele ore, nu își au temei : nici o oră nu are tăiată, nici un avertisment dat, calificativul obținut fiind „Foarte bine”.

Iată deci cum la școala respectivă, sub formularea „în interesul învățămîntului”, se comit abuzuri și încălcări ale normelor muncii. Să sperăm că tovarășul inspector Silvestru Moraru, împreună cu care am efectuat ancheta și care doar a înregistrat faptele, fără a-și exprima vreo opinie, cum ar fi fost normal, a informat pe cei în drept despre cum stau lucrurile la Școala generală de surzi din Craiova, pentru a se lua măsurile ce se impun.

Hidrochinona în terapia cancerului

Comunicarea specialiștilor români cere atenția și interesul participanților la Conferința europeană de radiobiologie de la Cracovia.

Despre utilizarea hidrochinonei în tratamentul bolilor neoplazice, terapeutică inițiată și folosită cu succes în țara noastră de către medicul Mihai Leontopol, am scris de mai multe ori în revista noastră. Cercetători și oameni de știință renumiți, colaboratori ai medicului Leontopol, au semnalat prin studii și experimente de specialitate modul de manifestare al produselor chinonice, o comunicare deosebit de importantă fiind cea prezentată anul acesta la Simpozionul medicamentului românesc. Ea s-a intitulat „Efectul hidrochinonei asupra catalazei din ficat, sînge, splină și tumoră la șobolanii normali și cu tumoră H-18R” și aparține unui grup de cercetători condus de biologul doctor Constantin Vlădescu. Lucrarea a făcut obiectul unui articol publicat în „Flacăra” nr. 28 (9 iulie a.c.). Interlocutorul nostru ne-a declarat că acel prilej că înțeleg ansamblu de cercetări a vizat mecanismele de acțiune antitumorală ale hidrochinonei și posibilitatea acesteia de a fi folosită în terapia combinată anticanceruloasă. Experimentele făcute pe șobolani masculi Wistar au demonstrat efectul antitumoral și radiosensibilizator al produsului.

De curind, la Conferința europeană de radiobiologie, desfășurată la Cracovia, biologul Constantin Vlădescu — vicepreședinte al Comisiei române de radiobiologie — împreună cu biofizicianul M. Apetroae, au prezentat din nou rezultatul acestor cercetări, ajunse într-un stadiu mult mai avansat, referirile făcându-se în mod special în legătură cu experimentele realizate *in vitro*, pe țesuturi tumorale și neumorale, situație care a permis să se analizeze în mod comparativ producerea de perhidrol (apă oxigenată) prin urmărirea catalazei, enzimă responsabilă de neutralizarea substanței chinonice.

Noile noastre cercetări — ne-a declarat interlocutorul — au redemonstrat posibilitatea de oxigenare a tumorilor maligne pe cale metabolică cu produși electronofili, substanțe care manifestă selectivitate pentru această categorie de țesuturi. Studiile au fost efectuate de data aceasta *in vitro* pe animale purtătoare de tumori și pe țesuturi fără tumoră. Am dovedit astfel că, față de țesuturile normale, unde depresia activității catalazice a fost între 10—20%, la doze de 2—6 micrograme hidrochinonă, în țesuturile tumorale, depresia s-a dovedit a fi de peste 70%. Aceste date ne pot conduce la concluzia că hidrochinona acționează prin generare de apă oxigenată, perhidrolul fiind rapid descompus în apă și oxigen, acesta din urmă reprezentând un factor denumit de noi radiosensibilizator biofizic.

Prin ce se particularizează folosirea hidrochinonei în terapia cancerului, dacă e să comparăm această metodă cu cele folosite mai ales pentru oxigenarea țesutului malign?

— În lume există, firește, o preocupare mereu sporită pentru radioterapia cancerului. mijloacele sînt dintre cele mai diferite: folosirea de radiații cu energii înalte (neutroni, ioni grei), folosirea citostaticilor care acționează în special la nivelul acidului dezoxiribonucleic (ADN). Aceste produse, în doze eficiente, sînt de cele mai multe ori toxice pentru bolnavi. Există de asemenea și preocuparea pentru creșterea gradului de sensibilizare a tumorilor prin perfuzarea acestora cu apă oxigenată, care, așa cum arătam, este descompusă de către catalază și oxigenează țesutul tumoral (tumorile se dezvoltă numai în mediu anaerob). Metoda este însă greu de aplicat în condiții de tratament cronic.

Un alt procedeu îl constituie administrarea oxigenului hiperbaric, dar nici în acest mod nu se obține o oxigenare superioară în tumori în comparație cu țesutul normal.

În laboratorul nostru, efectele hidrochinonei au fost urmărite prin marcarea acestei substanțe cu izotop. S-a constatat astfel, că hidrochinona posedă un tropism selectiv pentru tumori, și că este descompusă prin mijlocirea catalazei în apă și oxigen. Aș vrea totuși să precizez că nu sîntem singurii care ne ocupăm de cercetarea chinonelor în terapia cancerului. Cercetări de acest fel sînt semnalate încă din 1945, dar rezultatele au fost apreciate drept nesatisfăcătoare. Este cazul să amintim poate în această ordine de idei cercetările lui Bachur (S.U.A.) care prin redundanță electronică de spin, a putut evidenția faptul că hidrochinona interacționează la nivelul sistemului microzomal a celulei de mamifer și funcționează ca purtător de radicali liberi.

Evidențe și de o deosebită importanță rămîn însă experimentele clinice ale doctorului Mihai Leontopol care a obținut rezultatele cunoscute în terapia unor forme de cancer solid, aflat în diverse faze de evoluție. Susținerea acestor tratamente cu dovezi experimentale poate duce în continuare la crearea unor modele în terapia bolii neoplazice. În acest context, cercetările noastre au constituit obiectul unui contract cu C.N.S.T. Astfel, noile investigații au demonstrat *in vitro* că în țesuturile tumorale, hidrochinona produce o depresie a catalazei, care se dovedește superioară în comparație cu cea din țesuturile normale. Am arătat acest lucru la Conferința europeană de radiobiologie, comunicarea bucurîndu-se de un interes deosebit din partea celor prezenți.

LIVIU TIMBUS

Despre aportul economic al unei metode operatorii

La 21 septembrie, ora 18, în incinta Centrului metodologic de parodontologie, situat în strada 11 Iunie 10, a avut loc o largă conferință de presă la care, pe lângă ziariști, au participat acreditații de presă din România, atașatii de presă, atașatii comerciali și culturali din 35 de ambasade. Participare, observăm, numeroasă, interesul stîrnindu-l tocmai scopul conferinței: doctorul Grigore Osipov-Sinești și-a prezentat istoricul metodei sale chirurgicale bazată pe biostimulatori os-minerale, metodă asociată cu modalități de asistență generală, neuroendocrină, psihiatrică etc. Comunicarea, cum am mai anunțat, a fost susținută și prin trei filme documentare, consacrate procedeelor folosite în acest scop. Se cuvine să mai spunem că reuniunea de presă a fost organizată de Centrul industrial de medicamente, în colaborare cu Centrul metodologic de parodontologie, și sub egida firească a Ministerului de Externe.

Înainte cu cîteva ore de închiderea ediției, doctorul Grigore Osipov-Sinești ne-a vizitat la redacție cam nemulțumit. Cum revista noastră a impus și a susținut cu consecvență această valoroasă metodă, ne-am permis să aflăm motivul nemulțumirii autorului ei. Iată ce ne declară doctorul Grigore Osipov-Sinești:

— În cadrul acestei reuniuni, pe lângă istoricul metodei noastre chirurgicale, am prezentat și produsele originale românești: biostimulatorii os-minerale, apa de gură medicinală Ossidenta și pasta de dinți medicinală Ossidenta. Am prezentat apoi cele trei filme și am purtat discuții

cu mai mulți diplomați care și-au manifestat interesul atât pentru filmele proiectate, cit și pentru produsele prezentate sub formă de mostre. Unii dintre reprezentanții mi-au cerut, firește contra-cost, copii de pe filme, pentru că metoda operatorie, concepția de interpretare a parodontopatiei sînt ilustrate în aceste filme. Au fost și alte solicitări.

— Și cum s-a concretizat începutul valorificării acestei metode științifice premiate, după cite știm, la Salonul internațional de invenții de la Viena? A produselor legate de această metodă?

— Vă întreb și eu! Pentru că tocmai cei care trebuiau să se ocupe de valorificarea metodei, a produselor de care am vorbit, adică reprezentanții „Chimimport-export”-ului, tocmai ei nu au fost prezenți.

— Poate nu i-ați invitat.

— Au fost invitați în mod expres și nu numai de către mine, dar n-au venit. Cine atunci să se ocupe de valorificarea acestei metode, a acestor produse românești? De promovarea lor în unele țări interesate?

(Interesindu-ne la „Chimimport-export”, am aflat că dintre cei patru delegați desemnați să participe la această conferință de presă, a participat doar unul singur, farmacistul Letiția Popescu, dar și dinșua, ne-a mărturisit, a ajuns cam tîrziu).

— Ce avantaje economice ar putea aduce țării economiei noastre, metoda operatorie, produsele doctorului Grigore Osipov-Sinești?

— Un aport valutar inestimabil, de care economia noastră este deocamdată privată.

— Cum vedeți dv. posibilă această valorificare?

— Numai printr-un efort conjugat, de pus de reprezentanții Centralei industriale de medicamente, de cei ai „Chimimport-export”-ului, în colaborare cu factorii de resort din Ministerul Turismului, cu alți factori responsabili de valorificarea științifică românești, mai ales cînd aceasta este solicitată. La treaba asta trebuie să mai pună umărul și echipele de medici pregătiți de noi, cei care desfășoară o activitate susținută sub aspect parodontologic chirurgical. Să conlucrăm, deci, cu înțelegere, cu inteligență care ni se cere în acest scop. Eu, cit o să pot, o să mă bat pentru valorificarea, în interesul nostru general, a metodei noastre chirurgicale, a produselor medicale. Dar cit o să mai pot și eu? Și-apoi de ce să fie nevoie să te bați cînd ar trebui ca oameții investiți cu astfel de preocupări să valorifice orice gîndire valoroasă?

Despre astfel de îndatoriri, valorificarea gîndirii proprii românești în țară și în străinătate, am mai scris, am mai vorbit. Se pare că trebuie să o facem și în cazul doctorului Grigore Osipov-Sinești, cu toate că am mai făcut-o. Vom face-o în continuare, pînă cînd această investiție de inteligență românească va fi valorificată la adevărata ei prețuire. Ca orice forță de producție, știința generează noi valori, generează profit. Iar profitul acesta ni se cuvine nouă, celor 22 de milioane, ni se cuvine pentru a trăi mai bine, a prospera. Este oare atît de greu să înțelegem această necesitate a timpului nostru?

N. GRIGORE MARAȘANU

Breviar

INGRĂȘĂMINT DIN COAJA DE RAȘINOASE

Invenția se referă la un îngrășămint din coajă de rășinoase obținut prin fermentare, procesul fiind dirijat cu ajutorul nămolului activ. Spre deosebire de alte îngrășăminte obținute din deșeurile organice amestecate cu nămol activ, noul produs nu necesită investiții pentru o instalație complexă de aerare. Materia primă menționată și în titlul de mai sus este formată din coaja proaspătă rezultată de la cojirea mecanică a buștenilor de rășinoase (pin, molid, brad) în centralele de preindustrializare a lemnului și fabricile de cherestea.

Titularul acestui brevet este întreprinderea forestieră de exploatare și transport Piatra Neamț, iar autorii invenției sînt: inginerul Emil Marcoci, din Piatra Neamț, biolog Elena Rodica Grosu și inginerul Vasile Iftimie, din București.

UN NOU SOI DE GOGOȘAR

Prin încrucișări și selecționări repetate s-a reușit obținerea (la noi în țară) a unui soi de ardei gogoșar cu proprietăți deosebite: producții mari, precocitate, fructe foarte regulate ca formă, frumos colorate în roșu, carne groasă (8—10 mm) aromată și deosebit de fragedă. Produsele care se obțin în medie cu acest soi de gogoșar sînt de peste 3000 kg la hectar.

Realizarea aparține inginerilor agronomi Dionisie Andronicescu și Maria Tănăsescu (București), titularul de brevet fiind Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură din comuna Vidra.

MAȘINA PENTRU INCERCĂRI LA OBOSEALA

Oboseala nu este specifică numai oamenilor sau ființelor în general, ci și materialelor, inclusiv metalelor. O invenție pentru determinarea caracteristicilor de oboseală a metalelor a fost brevetată de O.S.I.M. cu nr. 72655, titularul de brevet fiind Institutul de sudură și încercări de materiale din Timișoara. Au-

tori: inginerii Dorel Ioan Flueraș, Iosif Stanecka și Zoltan Ladislau Szekeli.

Mașina brevetată are avantajul că permite obținerea unor trepte de încercări mici, asigură o precizie superioară pentru determinarea momentului încovoierei și înlocuiește importul unor mașini similare.

EVIDENȚIEREA SONORĂ A RITMULUI ALFA

Pentru studierea efectelor controlului voluntar asupra unor aspecte fundamentale privind activitatea cerebrală a oamenilor, inginerul Adrian Gagea și doctorul Alexandru Partheniu au inventat un aparat tranzistorizat cu posibilități multiple, care permite evidențierea sonoră a ritmului alfa. Aparatul prezintă marele avantaj că face posibilă perceperea sonoră în cască sau în difuzor, chiar de către subiect, în timpul examenului electroencefalografic, a incidenței ritmului alfa propriu și a caracteristicilor dinamicii acestuia. Un alt avantaj constă în faptul că aparatul este foarte ușor transportabil, avînd dimensiuni mici, ca urmare a tranzistorizării.

La zi despre motorul „Milu”

(Urmare din pagina 1)

mal aproape de zilele noastre s-a vorbit cu insistență de motorul cu piston rotativ conceput de Felix Wankel. El bine, în anii următori, sîntem siguri, se va vorbi cu mult interes și admirație de motorul „Milu”, creație ce se recomandă prin caracteristici și parametri de o totală originalitate. Pentru a ne face o idee în această privință, vom cita pentru început dintr-o recentă lucrare apărută în Editura Politică („Gutenberg la computer” de Viorel Sălăgean): „Secolul care a trecut de la geniala invenție a lui Otto a adus însă schimbări radicale în ceea ce privește înfățișarea și performanțele motorului în patru timpi. Dacă celebrul prototip din 1876 avea o greutate de 1000 kilograme și cu 180 de rotații pe minut dezvoltă o putere de 3 CP, azi, un turbomotor aflat în producția de serie a firmei „Porsche” cîntărește numai 210 kg și realizează o putere de 260 C.P. cu 5500 de rotații pe minut.”

Și acum cîteva date despre invenția românească. Motorul „Milu” cîntărește între 18—19 kilograme, și are 6000 de rotații pe minut la o putere de 24 C.P. El

este, după cum lesne se observă, de dimensiuni liliputane dacă e să-l comparăm cu orice motor de construcție clasică cu ardere internă, indiferent dacă acesta este cu doi sau cu patru timpi. Mai exact spus: la aceeași putere, greutatea și volumul motorului „Milu” este mai redus cu 50%. Dar despre celelalte avantaje ale acestei piese unice pe glob, vom vorbi cîteva rînduri mai jos.

Actualul motor este primul dintr-o familie de modele funcționale. Va urma la scurtă vreme crearea prototipului și apoi, în sfîrșit, pe această bază, fabricația de serie mică. Motorul „Milu” își va face intrarea în lume echipînd autoturisme, și planeare și la nevoie, prin adaptări succesive, și alte vehicule terestre și aeriene. Strămoșul actualei serii îl constituie însă motorul proiectat și montat în 1977, mașinărie care a materializat în fapt ideea originală a inventatorului Petre Milu. Dar cu acest prim exemplar s-a urmărit doar verificarea performanțelor mecanice și viabilitatea cinematică. Motorul mai folosea încă ungerea prin amestec de ulei cu benzină, spre deosebire de actualul exemplar la care atît ungerea (realizată sub presiune) cit mai cu seamă gazodinamica prezintă elemente de mare noutate. Vom aminti între altele că baleajul se introduce în cilindru prin ferestre, după sistemul clasic, dar și direct în camere de ardere.

Motorul axial inventat de Petre Milu, motor în doi timpi cu trei cilindri este, așa cum am mai avut ocazia să o spunem, o piesă mecanică lipsită de vilbrochen, transmisia făcîndu-se prin intermediul unui sistem mecanic oscilator. Nu vom intra în amănunte tehnice, mai puțin accesibile înțelegerii comune, dar vom aminti caracteristicile generale prin care se recomandă marea originalitate a piesei concepute de Petre Milu. Amintim astfel că modelul funcțional folosește benzina, dar el va trebui să funcționeze la fel de bine și cu combustibili grei folosiți la aceeași putere calorică. Utilizarea motorinei este posibilă datorită modului în care a fost concepută gazodinamica motorului, și care constituie unul din secretele de fabricație ale motorului „Milu”. Puține cuvinte putem spune și despre sistemul de injecție, care constituie și el un element de noutate absolută, și deci secret de fabricație pînă la ora actuală. Inventatorul ne-a explicat în termeni generali că actualul carburator al motorului este o piesă tranzitorie care se demontează și care va fi înlocuită cu un dispozitiv de autoinjecție. Este vorba însă de o injecție la joasă presiune și care nu va utiliza o pompă de injecție după modelul motoarelor diesel, ci un sistem

propriu de concepție complet diferită. În sfîrșit, motorul este dotat cu pistoane antifricțiune, și cu pistoane prevăzute cu inserții antifricțiune. Probele la care am demonstrat că după 25 de ore de funcționare pistonul posedă cotele inițiale, iar segmentul nu indică nici o urmă de uzură și nici un semn că au jenat cilindrul. Despre secretul acestor performanțe, din nou nici un cuvînt deocamdată.

Motorul axial conceput de Petre Milu este, așadar, un mecanism lipsit de vilbrochen, cu 50% mai redus ca volum și greutate decît orice tip de motor, el care poate funcționa cu benzină sau cu combustibili mai grei decît benzina, posedă un sistem de autoinjecție precum și pistoane și segmente antifricțiune, sau tot atitea caracteristici care fac din invenția lui Petre Milu o piesă miraculoasă.

În micul laborator condus de Petre Milu se lucrează mult, de cele mai multe ori, cum spuneam, de dimineața pînă seara, dar în aparență fără grabă, într-o atmosferă de calm și bună dispoziție. Sînt atributele travaliului metodic, al faptului că aici se măsoară de o sută de ori și se taie o singură dată. Ordinea și curățenia care domnesc aici, dichisul instrumentarului sînt și ele argumente că în acest laborator al ideilor îndrăznețe nu se face nici un rabat calității. Petre Milu ne mărturisește că regretă mereu momentele cînd, presat de timp, cînd lipsa unor materiale corespunzătoare, cînd alte principii, l-au îndemnat să facă unele concesii calității. Dar acestea sînt puține. În general fiecare piesă a fost reproductată de mai multe ori. La actualul exemplar, arborele motor a fost realizat de trei ori, iar sistemul de injecție a fost executat în trei variante. Petre Milu nu constituie în această privință un exemplu singular. Felix Wankel a lucrat 20 de ani la proiectarea și executarea motorului ce-i poartă numele!

Reamintim cititorilor noștri că Petre Milu își desfășoară activitatea în marele Institut Național pentru Motoare Termice, aici unde inventatorul, împreună cu echipa sa de tineri tehnicieni, beneficiază de un atelier special. El se bucură — a țînut din nou să ne mărturisească — de largul sprijin al colectivului de conducere și în mod special de cel al directorului, inginer Ion Buzescu. În acest mic colț al unui mare institut se va finaliza, sperăm, unul dintre cele mai ingenioase proiecte ale constructorilor de motoare din România. Vom urmări această istorie pasionantă pînă cînd motorul „Milu” va ajunge în dotarea autovehiculelor de fabricație indigenă sau străină și de aici în marile concursuri și saloane automobilistice ale lumii de azi.

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Iași, marți 27 iunie 1917

(II)

Cuvîntul simpaticului Nepman al presei a făcut să se deschidă o serie de priviri retrospective asupra literaturii ruse și în discuție, rînd pe rînd, au defilat înaintea noastră, ca invitați din niște vechi fotografii, chipurile scriitorilor din veacul al nouăsprezecelea...

În adevăr, poate nicăieri ca în Rusia, literatura n-a avut un rol așa de covârșitor pentru schimbarea valorilor morale ale unui popor. Întreaga sete de viață intelectuală a unui neam sănătos și primitiv, alungată din politică de regimul țarist, și-a găsit refugiul la masa de scris. De aceea frământările lor au adus cu ei și zbuciumul fierberii dimprejur, s-au hrănit înșiși din acel vulcan uriaș și l-au alimentat. Literatura rusească a devenit astfel o vastă organizație de propagandă, care paralel cu cultul unui ideal artistic își îndeplinea și înaltă acțiune socială și politică. Scriitorul și-a păstrat în acest timp contactul cu realitatea vieții palpabile, a ridicat probleme de ordin diferit și n-a stat să se piardă în acel labirint al așa zisului estetism pur, pe urma căruia nu răsar deobicei decât imagini vapoase și sonore armonii de cuvinte...

Nicăieri nu s-au sfărîmat atâtea cătuse, nu s-au strigat atâtea revolte, nu s-au analizat atâtea acte de conștiință, ca în paginile poezilor și romancierilor ruși de o sută de ani. În aceste cărți s-a măcinat în cetul cu înaltul prestigiu al unei forme de stat strîns înrudită cu psihologia tradițională a mediului, s-au introdus pe rînd principiile curente ale cugetării moderne, s-au distrus anacronismele de tot soiul și s-a deschis drum liber ideilor de progres. O pleiadă de dezrobitori au fost acești scriitori-apostoli care au deșteptat și au fortificat conștiința națională a vecinilor noștri. Dezrobirea devenise la dinșii o religie a tagmei, o superioară îndatorire profesională. Astfel Gogol a dezrobît pe Iobagii din „Sufletele moarte”, Turgheniev a lansat „noul generație” descătușată de prejudecățile „părinților”, Dostoievski a zguduit zăbrelele de fier ale „pedepsei” rusești, Tolstoi a frînt toate zăvoarele...

Așa an cu an, carte cu carte, s-a purificat atmosfera de simțire a unui popor, s-a ridicat o scară nouă de adevăruri, care într-o zi găsindu-și manifestarea politică la Dumă, s-au propagat pretutindeni, fiindcă republica venea pe drumurile stropite cu cerneală din călimara scriitorilor ruși.

Îată de ce fostul imperiu moscovit a trecut peste noapte printr-o așa repede și miraculoasă transformare, înlăturînd consecințele fatale ale unei trădări militare ce se plănua, reformîndu-și întreagă ordinea vieții de stat fără primejdioase zguduiri și avînd încă puțința unor mari desfășurări de forță armată. Îată de ce, pe ruinele unui regim de intrigi politice cu trădări de culise și cu o largă rețea politică, se înalță triumfătoare înșiși voința vie a acestui popor, tulbure pe alocuri dar plină de maestuoasă energie. Îată de ce în această conformație morală premenită a unei societăți s-au prăbușit barierele claselor, s-a creat o platformă de egalitarism și s-a început munca de clădire nouă în care un singur fetișm poate cere cuvînt: fetișmismul talentului.

Fără literatura rusească, fără opera ei îndelungată de educație a conștiințelor, nu-mi pot închipui acest fenomen, după cum, urmînd tiparele vechi de la Petrograd, nu mi l-aș putea închipui la Ministerul de Război, în mijlocul galeriei de tablouri a atîtor mari duci, pe acel avocat de treizeci de ani, care nu e nici mumificat ca bătrînii funcționari ai foștilor țari, nici umil ca revizorul lui Gogol, nici rafinat în ale diplomației ca prințul Gortciakov, — pe acel Kerensky, stăpînul unui ocean de o sută optzeci de milioane de suflete, care deunăzi a dat ordin de ofensivă armatei din Galiția — „Soldații, vă poruncesc, înainte!”

★

Da, călimara rusească și-a făcut datoria. Mai mult ca oricînd o înconjoară astăzi respectul unanim al lumii civilizate și sentimentul de pietate pe care o zbuciumată breaslă i-l trimite de pretutindeni...

Sîmbătă, 1 iulie

Ofensiva rusă își urmează înainte cutropirea de avalanșe biruitoare.

De la 18 iunie cînd s-a dat ordinul înaintării pe frontul galițian, liniile austro-germane au fost străpuse în mai multe puncte, zeci de mii de prizonieri și imens material de război a rămas în mina

Cîteva cuvinte despre ziarul „România”, pe nedrept eam neglijat în timpul cercetărilor mai vechi, cum și în al celor noi. Abia dacă se fac unele referiri fugare, se schițează palid rolul publicației, pe cînd ar fi necesar, credem, să-i fie acordată o atenție specială, materializată într-un studiu analitic amplu, eventual într-o antologie. Conținutul organului de presă al Apărării Naționale este extrem de interesant, meritînd să fie pus în circuitul publicistic pentru cititorii zilelor noastre.

Desigur, au adus aportul lor la apariția ziarului „România” miniștrii I. G. Duca, generalul C. Prezan ș.a., însă Octavian Goga și Mihail Sadoveanu sînt cei care au condus practic acele minunat Jurnal de front. Goga a avut rol primordial în orientarea și idellele directoare ale cotidianului, a scris zeci și zeci de articole de fond în coloanele „României”. Dar, considerăm noi, lui Goga, în primul rînd, i se mai datorază un fericit fapt: reunirea în paginile ziarului a semnăturilor atîtor scriitori români — aproape toată floarea literaturii române din epocă. Nefîntrecutul „cîntăreț” al pătimirii noastre”, cu personalitatea sa fermecătoare, îl hipnotizase pe toți, raliîndu-l la ideea nobilă de a contribui cu armele lor specifice la marea epopee a unității naționale a românilor. Unii au lucrat efectiv în redacție, mulți au fost colaboratori prețioși și statornici. La „România” au semnat și de zi importantă scriitori și gazetari români din toate unghiurile țării, din toate generațiile, reprezentînd diferitele curente literare și orientări estetice, cu toții arzînd în făclia-ideal a Marii Uniri. O simplă, incompletă însușire de nume vorbește de la sine: Al. Vlașuță, B. Șt. Delavrancea, I. Minulescu, I. Agărbiceanu, V. Volculescu, Eug. Lovinescu, I. Petrovici, G. Rotică, George Ranetti, Corneliu Moldovan, Eug. Heroveanu, Radu D. Rosești, Demostene Botez, P. Locusteanu, Claudia Millian, D. Marmeliuc, Zaharia Bărsan, Al. T. Stamatiad, Ada Negri, Eug. Goga, C. Buceșan, Mircea Rădulescu, C. Gongopol, N. N. Beldiceanu ș.a.

Revenînd la textele Goga, astăzi încheiem transcrierea mărturiilor despre revoluția rusă, cu ultima parte din Scriitorii ruși, un fragment din articolul intitulat Kerensky (1 iulie 1917), evocarea Două forțe unite — țara și frontul (publicată la 4 iulie), și cu prima parte din articolul Lumina în Basarabia (21 septembrie).

STELIAN NEAGOE

Scriitorii ruși

rușilor, orașele Halici și Kalusz au căzut, linia ferată între Ungaria și Galiția a fost tăiată, iar soarta capitalei Lemberg se va hotărî în cîteva zile...

Se repetă iarăși acel spectacol de dezlănțuire uriașă a forței care prin proporțiile ei și printr-o notă particulară de măreție a făcut să se distingă totdeauna mișcările armate ale puternicilor noștri vecini. Vor judeca alții consecințele strategice și politice ale acestei izbucniri proaspete de energie, ceea ce trebuie reținut însă din noul capitol al marelui război este faptul însuși că armata rusă se bate și că loviturile pe care le dă sînt cu totul la înălțimea prestigiuului ei tradițional.

Noi care de-un an de zile trăim în intimitate familiară cu poporul rus, putem aprecia poate mai bine decît spectatorii de departe, neasemănata operă de regenerare petrecută sub ochii noștri. De luni de zile urmărîm fierberea vastă a acestor milioane, o urmărîm cu zbuciumul necontenit a tuturor instinctelor noastre de viață.

În adevăr, o serie necurmată de învățăminte ne-a pus în față revoluția de peste Prut. Angajînd și interesele noastre, ea ne-a scos în mod fatal din raza unor preocupări înguste și ne-a dat prilejul să asistăm de-aproape la unul din cele mai grandioase procese de resurrecție a unui neam, la una din cele mai strălucite pagini ale istoriei universale. Am văzut în luna februarie cum cu o repeziune necunoscută și cu o uimitoare unanimitate de simțire, fostul imperiu și-a sfărîmat deodată sistemul de guvernare, înlocuind absolutismul cu cele mai avansate forme ale vieții de stat. Am văzut dezrobindu-se zi cu zi gîndirea încătușată a unui popor ridicîndu-se în fiecare ceas valori noi pe o suprafață nemărginită. Singe n-ua curs, dar cu atît mai chinuitor a fost zbuciumul de conștiință al acestei învieri. Libertatea a pus în circulație toate valorile, a născut doctrine și a lăsat să se încruciceze curente deosebite, a făcut să se resimtă pulsul viu al unei mulțimi neobisnuită să ceară cuvîntul. Luni de-a rîndul a ținut agitația febrilă și pătimașă. O opinie publică creată spontan a făcut să defileze în acest timp în fața tribunalului rațiunii toate problemele sale de viață de care pînă ieri nu se puteau apropia și la care nu putea lua parte decît urmînd porunca teroarei... Îată în sfîrșit, că după o cercetare migăloasă, după ascultări de marșuri și piedoarii contradictorii, tribunalul s-a rostit, sentința a fost dată și oastea premenită sub steagul roșu al voinței naționale a pornit la luptă. [...]

Marți, 4 iulie

Cu cît pătrundem mai deaproape rosturile psihologice ale actualei ofensive rusești, cu atît trebuie să ne crească admirația pentru vecinii de peste Prut. Glorioasa mișcare a trupelor din Galiția nu este un strălucit fapt de arme numai, ci în primul rînd o operă de înaltă conștiință morală. Ea nu s-a pornit, ca de obicei, din ordinul unor combinații strategice ale mecanismului militar, ci s-a întruchipat din chibzuința obștească a poporului rusec pe urma unui lung proces de cercetare și cumpănire. Generalii n-au fost de astă dată decît laboranții marilor lor îndatoriri profesionale, determinarea ofensivei însă va fi înregistrată de istorie ca un act al sentimentului public din Rusia, ca o manifestare grandioasă de voință populară.

Revoluția a sfărîmat multe bariere în fostul imperiu, între altele a înlăturat și bariera dintre două forțe: dintre Țară și front. Sub regimul țarist aceste energii nu se întilneau, erau izolate una de alta. De o parte era țara cu durerile ei vii, cu masele oropsite, sătule pînă în gîm de jocul politicianilor venali, biata mulțime fără rost în treburile statului. Fierberea acestor milioane însă clocotea înainte fără ascultare și fără leac. Frontul era la marginea ei, dar pe front nimic nu pătrundea din valul tulbure de la spate. Aici totul se desfășura în mod mecanic după tipicul unei vechi dresuri și totul se făptuia pe urma ucuzului imperial. Organismul se mișca la fel cu surubăria unui ceasornic pe care-l trage o mină capricioasă. Avea de toate, conștiință însă n-avea, fiindcă ea nu putea fi adusă decît de acasă, păzitorii ordinei însă, cum își ziceau toți membrii fostului consorțiu politic de la Petrograd, luaseră toate măsurile ca ecoul Țării să nu se audă pe front. Rusia deci

pînă la prăbușirea lui Nicolae Romanov a avut două lumi deosebite: o armată care se bătea vitejește, fiindcă vitejia o avea în singe, dar care opera sub imboldul poruncii, — și-un popor dezgustat de strigătoarele nedreptăți ale administrării sale politice.

A venit revoluția și Izvorul teroarei a secat dîntrodată. Bariera a căzut și cele două forțe s-au găsit față în față. Frontul a întreat țara și țara a stat de vorbă cu frontul, s-au contopit într-un singur ocean vast și agitat. S-a început frămîntarea, lămurirea, argumentația. Au fost momente de criză îngrijorătoare. Locul obediinței l-a luat în suflete conștiința cu întrebările ei. Poporul a ajuns în pripă la darurile libertății, după primele zile de praznic a început să cerceteze, a început să judece. [...]

Ofensiva din Galiția ne-arată că cele două forțe unite și-au isprăvit examenul sufletesc și că din colaborarea lor s-a născut un val de energie cu mult mai viu și cu mult mai temut. Prevestiriile pe care le poate face mintea omenească pe urma acestui măreț act de conștiință sînt din cele mai strălucite, istoria universală însă trebuie să fericească de pe acum pe autorii minunatei înfrățiri dintre Țara rusească și frontul rusec.

Joi, 21 septembrie

Revoluția rusească, la fel cu toate mișcările similare, prezintă incontestabil o multime de puncte critice care au darul să trezească îngrijiri în sufletul bunilor cetățeni ai imperiului de ieri și în conștiința prietenilor sinceri ai revendicărilor populare. Vremea în care s-a produs această prăvălire vijelioasă, imensitatea solului pe care se desfășoară, diversitatea de rase a statului rus, condițiile culturale și stările sufletești specifice ale multelor popoare, — toate acestea au făcut ca din radicala schimbare de regim să se nască puternice zguduiri de ordin diferit. Cu răsturnarea ordinii politice s-a mișcat din temelii și ordinea socială și erarhia valorilor morale. Dezlănțuit odată acest vulcanism, criza lui, firește, va dura încă timp îndelungat pînă ce forțele își vor fixa echilibrul lor și se va găsi astfel formula de reconciliere a intereselor obștești.

Oricît de mari și de legitime ar fi temerile prezentului, un lucru însă nu li se poate tăgădui zbuciumaților iconoclaști din vecini. Este dragostea de libertate care i-a călăuzit, sentimentul curat al unei dreptăți evanghelice. Ei care au suferit atît de greu sub călcîiul unei robii politice, pășesc astăzi pe arenă împărțind cu dărnicie toate drepturile omului. Nu se remarcă nici un egoism, nici o ipocrizie; dimpotrivă, conștiința de drept e propagată pînă la ultima limită.

Desigur această atmosferă a libertății absolute provoacă uneori și în sufletul colectiv și în cel individual grave tulburări trecătoare, fenomene de anarhie. Dar o mișcare cu atît de enorme proporții trebuie judecată după liniile mari ale manifestărilor ei, nu după caricaturile fatale pe care le-a scos la suprafață. Exagerările sînt totdeauna zgura care se scutură după triumful ideii. Pe rînd le sacrifică instinctul de ordine care e la baza societății omenești. Ghilotina și carmaguola teroarei din Paris și-au trăit traiul repede, făcînd loc unei organizații care a luat ființă din noua concepție politică și din trebuința organizată a legalității. Tot astfel putem crede că și poporul rusec va fi în stare să-și creieze o platformă proaspătă și sigură pentru viața sa de stat schimbată, înlocuînd revolta prin muncă, vagul apostolat prin instituții și făcînd în acest chip să se realizeze opera pozitivă a unor spirite reformatoare.

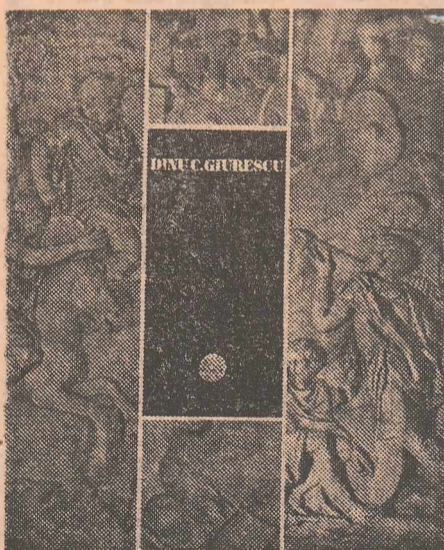
Din cele petrecute pînă acum se desprinde în mod evident credința sincer democratică a elementelor conducătoare din Rusia actuală, care sprijinesc cu căldură libera dezvoltare a popoarelor din vecini și patronază toate tendințele lor de cultură națională crescute spontan la adăpostul libertății. Această descătușare a minții înseamnă pentru deosebitele neamuri de pe pămîntul rusec primul beneficiu net al absolutismului distrus. Dacă oamenii politici de la Petrograd vor avea mijloace să canalizeze diferitele curente care agită astăzi nemărginitul teritoriu, dacă vor putea încheia într-o singură voință politică multe impulsuri disparate, incontestabil că urmînd înainte cu încurajarea culturii în sens național ei vor ajunge să strîngă mai mult laolaltă pe dezrobite și să-și asigure astfel biruința definitivă a idealului lor. [...]

Povestiri despre om

Devenirea pură sau lucrarea sinelui (III)

Cît de generoasă e natura în a oferi omului simboluri! — căci atributele undei (reflexivitatea și distributivitatea fără împărțire) sînt și atribute ale spiritului. (Și astfel, epilogul la filosofia naturii poate servi totodată ca prolog la filosofia spiritului). Altă dată, aplecat asupra unui manuscris al lui Eminescu, în care era vorba și de „linia ondulantă”, Noica nota: „Ce obsedantă e unda, unduirea, linia ondulantă în cultura românească. Teoria undulațiunii universale la Conta. Valurile, ritmurile, undele la Eminescu. Fondul de energie care urcă în unde la Părvan. Mioriticul la Blaga. Sintem o lume de navigatori ai uscatului, a spus cineva, gîndindu-se la păstorit”. Avem să precizăm că trecerea de la triadă la undă (sau la diadă, dacă vrem) nu înseamnă o imputinare ca în trecerea cantitativă de la 3 la 2, ci o deschidere mai liberă spre infinit, ca în Coloana lui Brăncuși, de pildă (care ni se pare a fi o intruchipare pe verticală a mișcării ondulatorii); și că cel ce l-a numit pe păstorii „navigatori ai uscatului” e însuși Noica. Dar notațiile acestuia despre undă sînt fugitive. Chiar în Povestiri despre om ne întîmpină atîta fascinație pentru triadă, încît alternanța pornirii spre gînd cu pornirea spre faptă pare un fenomen întîmplător. Așa să fie oare? Dacă l-ai fi sesizat Hegel însuși contemplîndu-și propria sa gîndire, așa l-am fi luat. Dar „petrecherile” omului ne sînt povestite sub streșina sufletului românesc, de aceea drumul conștiinței către certitudine nu tocmai întîmplător suie și coboară parcă „dealurile speranței și văile resignării” din reprezentările lui Blaga. Mijloacilor nevăzute în această transfigurare este sinele acela mai vast (Noica l-a numit așa, alții l-au zis „canon etnic”, „matrice stilistică” etc.), sub semnul căruia totul se naște și de care nu te poți niciodată desprinde definitiv. Cum, pe de altă parte, fără lucrarea lui universalul uman ar fi gol, important e ca sinele să te lase să înțelegi ritmul altei culturi, propunîndu-l însă, eventual prin tine (cu sau fără știrea ta), și pe al său (nu opunîndu-l). Ceea ce și face sinele românesc, încă o dată, acum, prin Constantin Noica.

GHEORGHITA GEANA

Istorie ilustrată

„Istoria ilustrată a românilor” de Dinu C. Giurescu, recent publicată de Editura Sport-Turism, este o carte care nu doar se citește, dar se și privește, se și ține în mînă cu o plăcere rară. O operă de sinteză, de farmec și de rigoare, datorată unui istoric a cărui știință și a cărui modernitate de spirit sînt unanim prețuite, și se infățișează, prin strădania editorilor, într-un strai de autentică artă. Fotografii alb-negru și color, toate de calitate, desene și hărți, documente iconografice variate și expresive (în medie, cîte unul la fiecare două pagini) ilustrează bogat cele 13 secțiuni ale cărții, întregind cuvîntul, uneori suplîndu-l prin echivalența lui în imagine. Hirtia e bună, tiparul sobru, dar elegant, tehnica editării impecabilă, acuratețea redactării fără reproș. Ceea ce li adrează pe autor ca, în prefață, să adreseze — cităm — „mulțumiri deosebite Editurii Sport-Turism”. Îi mulțumim și noi pentru această frumoasă tipăritură. (I. Olteanu)

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Amintirile marelui poet Lucian Blaga, așa cum se țin ele în „Hronicul și cîntecul vîrstelor”, nu mai aparțin doar unui anumit timp. Blaga a trecut în nemurire, și este acum strălucire a literaturii române, așa cum va fi atît cît va exista cuvîntul. Fiecare poem al său aparține spiritualității noastre. Fiecare birnă sau piatră a casei din Lančrâm, a casei din Sebeș, a tuturor locurilor unde trupul său viu a adăstat, prefăcîndu-se în lumina versului, sînt temelii ale culturii române.

Am avut fericitul prilej de a vorbi cu Dorli Blaga-Bugnariu, fiica poetului. Este o ființă fragilă, ca un semn delicat, în tus, într-o poezie chineză. A reușit ceea ce numai fiica lui Lucian Blaga ar fi putut reuși: să trăiască în prezent, fiind sufletul casei sale, dar în așa fel încît Poetul, Tatăl, să pară a se afla undeva, aproape, în tăcerea unui birou tainic, continuînd să scrie.

Dorli Blaga vorbește despre poet, despre familia Blaga, ca și cum Hronicul nu s-a încheiat, ci continuă, firesc, cu amintirile ei:

„În 1909 bunica, Ana Blaga, a vîndut casa pentru a-și întreține copiii la școală. Ea s-a mutat cu familia la Sebeș. Eu am vizitat prima dată casa din Lančrâm în 1939. Tata mi-a arătat șura, unde, în interior, pe o birnă de stejar, s-au semnat toți frații lui mai mari, sîpînd în lemn inițialele L.B., iar sub inițiale punînd anul cînd și-au încrustat numele. Se numeau toți cu nume începînd cu L. de pildă, Liviu, Lionel, Longin, Liniciu... Fiicele — Letiția și Lelia, cea mică, stînsă tragic din viață, cea după care s-a născut al nouălea copil, tatăl meu, Lucian Blaga. Șura a fost dărimată, au rămas doar temeliiile de zidărie. Unde s-o fi pierdut birna în care erau săpate numele fraților lui Lucian Blaga? În 1944 am vizitat din nou casa. Tata era supărat că s-au lărgit ferestrele. I-a rugat pe proprietari să păstreze vechile rame de lemn ale ferestrelor”.

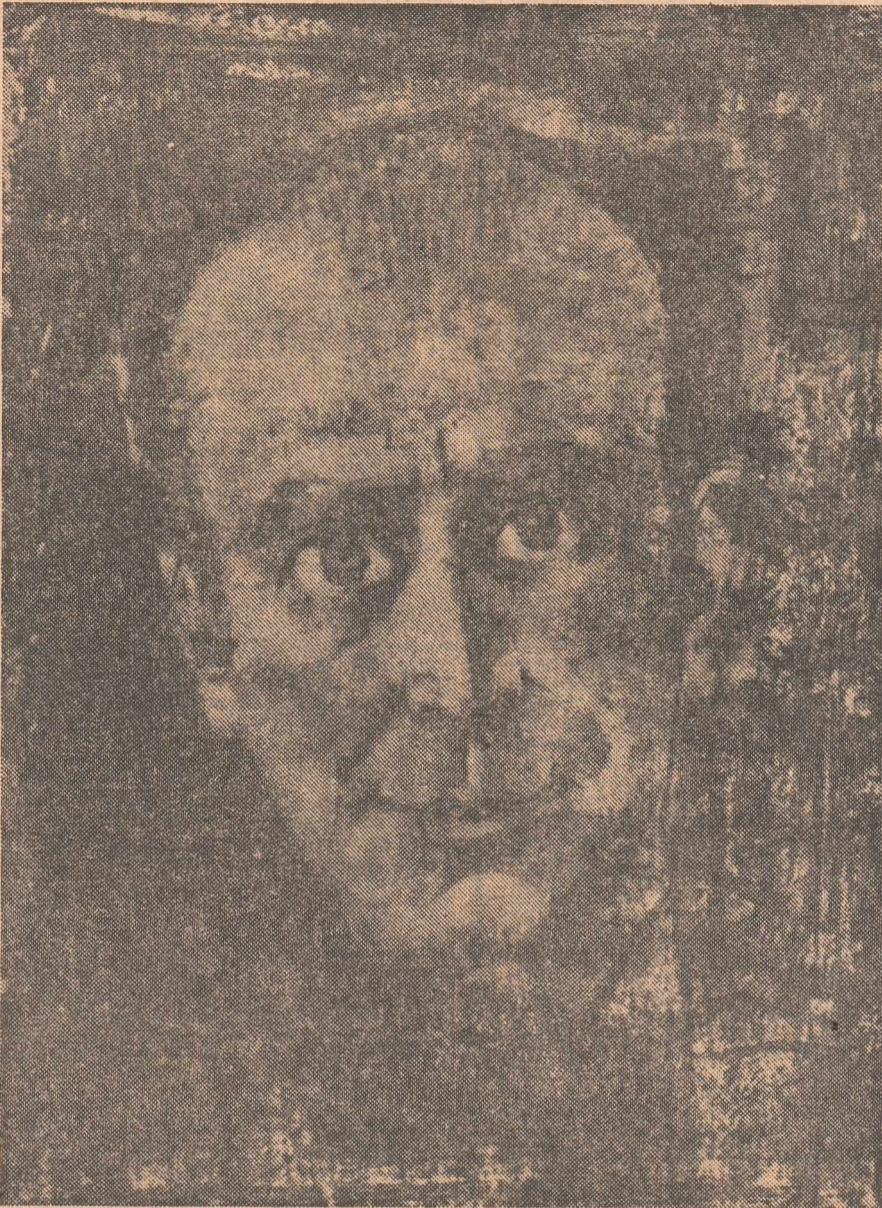
Lucian Blaga, poetul, vizionarul, filosoful, lua puterea de a scrie, de a exista, din amintirea satului unde se născuse, unde trăise primii ani ai copilăriei. Dorea ca ceea ce însemna pentru el satul, casa din Lančrâm, cu șura, cu salcîmul, cu zarea, matca, să rămînă așa cum moșii și strămoșii zidiseră. Și chiar de era vorba de forma unei ferestre, Blaga simțea schimbarea formei acelei ferestre ca pe o rană. „Hronicul și cîntecul vîrstelor” are drept moto tulburătoare versuri ale poeziei „9 Mai 1895”: „Sat al meu, ce porți în nume / sunetele lacrimii, / la chemări adînci de nume / în cea noapte te-am ales / ca prag de lume / și potecă patimei. // Spre tine cine m-a nădru-mat / din străfund de veac, / în tine cine m-a chemat / fie binecuvîntat, / sat de lacrimi fără leac.”

„În 1959—1960, continuă Dorli Blaga-Bugnariu, tata și-a ales locul pentru mormînt. Era în trecere prin Lančrâm, venînd din Cluj, cu nepoata, Georgina Gheorghe. Îi plăcea cîmîntirul vechi, cu pietrele și crucile mormintelor pierdute în iarbă și pe jumătate scufundate în pămînt. L-a ales cu fața spre „Ripile roșii”. Dorea ca acest loc de pace să nu fie stricat prin „amenajări” noi. Spre regretul nostru, aspectul general al cîmîntirului se alterează prin ridicarea unor morminte foarte pompoase. Îmi amintesc, mormîntul lui Lucian Blaga, după proiectul sculptorului Ladea, a fost realizat de familie, de mama mea, Cornelia Blaga. Mai tîrziu s-a făcut gardul în jurul mormîntului, s-au plantat iederă și trandafiri sălbateci”.

Privim un album cu scoarțe argintii, albumul cu fotografiile călătorului ostent, care se întoarce din spațiile nemărginite ale poeziei către casă, către sat. Fotografii ale unei înmormîntări simple, de țară. O bătrînă cu fața împietrită ține basmaua apăsată pe gură. Un moșneag își ridică pălăria rotundă, neagră, de pe creștetul cu plete albe...

„Universitatea din Cluj — al cărei rector era Constantin Dalcoviciu, spune Dorli Blaga, a organizat mingul de doliu la Casa universitarilor și transportul la Lančrâm. Uniunea scriitorilor ne-a acordat 1400 de lei, ajutor de înmormîntare. Mă întrebati dacă au fost de față marii scriitori? Nu. A venit intelectualitatea din Cluj. Începînd din 1963, și pe parcursul anilor 1964, 1965, Uniunea scriitorilor a inițiat o acțiune de întocmire a unor liste ce cuprindeau adresele unde au locuit marii scriitori. Urmașii lor au dat aceste adrese. Și noi am dat o astfel de listă. De ce vor fi fost cerute? Ceea ce consider că trebuie să fac este un act de conștiință, un act necesar: acela de a se păstra vie în memoria urmașilor a locurilor unde a trăit tatăl meu, poetul român Lucian Blaga. Am scris un memoriu, în 1980, care suna cam așa: Subsemnata Ana Dorica Bugnariu, fiica scriitorului Lucian Blaga, vă aduc la cunoștință următoarele: au trecut 19 ani de la moartea lui Lucian Blaga și 85 de ani de la nașterea lui. O mare parte din operele lui au fost editate, altele sînt în curs de apariție. Lucian Blaga se bucură de prestigiu pe care-l merită, numele lui aparînd alături de alte două, trei virful ale culturii românești. Totuși, Uniunea scriitorilor nu este în situația de a rezolva unele lucruri elementare privind memoria lui, și care

„Vezi, orice amintire-i doar urma unor răni”...

Lucian Blaga — portret de Magdalena Rădulescu (1946)

nu pot fi rezolvate nici de mine, ca persoană particulară: păstrarea și restaurarea casei în care s-a născut Blaga, în Lančrâm, și care, din 1909, nu mai este în posesia familiei. Această casă se degradează, șura a fost dărimată în 1977. Aducerea în circuitul culturii a caselor unde a locuit: Lančrâm, Sebeș, Brașov, Cluj. Numirea unor străzi (...) Vă rog să dispuneți luarea unor măsuri. Un răspuns am primit doar din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste. Se spunea că problemele ridicate sînt în atenția dîmneor, dar, fiind implicate ministerele învățămîntului și cel de externe, îmi pot comunica numai faptul că comemorări se petrec la 25 de ani de la moarte și 100 de ani de la naștere. Din partea conducerii Uniunii scriitorilor — în 1980 — am primit un răspuns iritat, la apelul meu telefonic. Nu se poate lua, mi-a spus, nici o măsură de către Uniunea scriitorilor...”

În albumul cu scoarțe ca aripile norilor, cîțiva prieteni din Cluj scot scrierile din biserica tatălui, refăcută de Isidor Blaga. Datează din secolul trecut. Pe albul zidirii, zugrăvit de mina vreunui meșter anonim, un inger care strigă.

Isidor Blaga a fost un filosof, un preot, dar și un om care a înțeles agricultura modernă înainte ca ea să fie pe deplin înțeleasă de mulți dintre contemporanii săi.

„Am găsit, povestește Dorli Blaga, după moartea tatălui meu, o carte pe care el a căutat-o, fără a reuși să o afle. Cartea este scrisă de Isidor Blaga și se intitulă „Comasarea pămîntului și considerațiuni asupra culturilor alternative”. Poate fi consultată la Biblioteca Academiei R.S.R. Isidor Blaga a înființat în Lančrâm o Școală de mecanică agricolă. A adus în sat prima mașină agricolă, în 1885! I-a învățat pe săteni să o folosească. Nu am stat acolo, totdeauna am fost în trecere. Dar tata ținea ca toți copiii să cunoască viața la țară. Eu am încercat să-i fac pe copiii mei să prefuiască vacanțele petrecute în sat, aproape de obștie. Lucian Blaga spunea adesea că un copil nu se dezvoltă psihic bine dacă nu trăiește, vara măcar, în universul satului. Vara aceasta

am dus-o pe fetița noastră, Cornelia, care are 11 ani, peste tot unde au trăit strămoșii noștri.”

Cornelia — care poartă numele bunicii ei, femeia poemelor și vieții lui Lucian Blaga, mă privește. Lumina ochilor de copil, în clipa aceea, trimite parcă un fulger din lumina ochilor lui Lucian Blaga...

„Tinerii de astăzi sînt extraordinari, spune Dorli Blaga. „Revista noastră” din Focșani a publicat un reportaj de călătorie, al elevilor, la Lančrâm. Am citit despre dărîmarea șurei, despre amenda suportată de către proprietarii care au dărîmat-o. Cu toate acestea nu s-a refăcut. Acum, am aflat de la Consiliul popular din Sebeș, cei de acolo se vor îngriji de ce a rămas. Festivalul „Lucian Blaga” mi se pare o inițiativă fericită. Dar, o amintire de neuitat, pentru mine, a fost emisiunea de televiziune, cînd l-am văzut pe poetul Adrian Păunescu recitînd, lingă statuia tatălui meu. Trebuie să vă vorbesc despre gândul frumos al elevilor clasei a XII-a de la Liceul „Dr. Petru Groza”, care, în 1970—1971, după ce au cîștigat olimpiada de matematică-fizică, au dorit ca premiul să însemne o călătorie pe urmele lui Blaga: semn al unei generații de tineri matematicieni care prețuiesc poezia. Pentru că vorbim despre tineri... Tata lua cîna, totdeauna, cu noi. Eram toți trei în jurul mesei. Nici un prilej de a fi cu el nu era neinteresant. Avea de spus ceva nou, instructiv. Povestea din ce a lucrat, din ce a citit. În perioada cînd a lucrat la Biblioteca Academiei din Cluj era la curent cu toate noutățile științelor. Urmărea problemele cele mai noi, mai interesante. Îl vedeam pe tata, spune Dorli Blaga cu un zîmbet care cuprinde, parcă, versurile scrise pentru ea, „Frunzuliță ram de laur, / Ană, umbra mea de aur”, îl vedeam, ca personalitate, și ca tată, o viziune ce nu poate fi despărțită; era fascinant...”

Dorli Blaga-Bugnariu lucrează mult, lucrează la alcătuirea Operelor lui Lucian Blaga. Pînă acum au văzut lumina tiparului, în Editura „Minerva”, 8 volume. Vor fi, probabil, 20 de volume. Completează fișe pentru fiecare filă de manuscris. Tot ceea ce știe în legătură cu geneza

acelei file — tot ceea ce nu ar putea ști un muzeograf, consemnează în fișe. Mă conduce prin apartamentul din Bulevardul Dacia. Văd sufrageria cu mobilă vieneză, cumpărată, îmi spune Dorli Blaga, de către poet, cu bani nu prea mulți. Nobilitatea austriacă începuse să-și vîndă mobilierul... Biroul la care lucra Lucian Blaga. Lemnul de trandafir răspîndește lumină? Sau mina de lumină, care a scris, încălzește lemnul peste timp? În camera lui Dorli Blaga privesc portretul Anei Blaga.

Mulajul miinii lui Lucian Blaga, într-o vitrină de lingă portretul Mamei. Mină subțire, mină albă, desprinsă din mina Mamei pentru a da oamenilor vraja poemelor. Portretul lui Lucian Blaga cel mai drag mie, spune fiica poetului, este cel realizat de Magdalena Rădulescu, în 1946. Chipul este desenat numai din linii subțiri, cafenii, de parcă ar fi voit Magdalena Rădulescu să cuprindă ceva și din trunchiul salciei de la Lančrâm, și din lemnul șurei, și din lutul satului. Ochii par că privesc o lume întreagă și-n același timp o lume de peste lume.

„Am alcătuit un testament. Tot ce există în casa aceasta, toate lucrurile care au fost ale poetului, vor trebui să rămînă în familie, copiilor mei, sau să ajungă mai tîrziu la muzeu, niciodată să nu fie instrăinate, risipite. În 1980 am făcut o mare donație Muzeului literaturii: biblioteca lui Blaga de la Cluj și obiecte personale ale tatălui meu. În urma unei aprobări verbale din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, la Brașov am putut lăsa o mărturie în interiorul Liceului „Șaguna”, o placă de marmură roz pe care scrie: „Între anii 1906—1914 Lucian Blaga a fost elev al Liceului Șaguna”. Aș vrea să fac mai mult, dar nu pot de una singură, este vorba despre aprobări. Din punct de vedere financiar aș rezolva eu, mi se răspunde însă că trebuie să treacă cei 25 de ani, cei 100 de ani... Lucian Blaga este măcar tot atît de mare poet, pe cît a fost Grigoraș Dinicu, muzician. Și o stradă din Brașov, lingă Biserica Neagră, poartă numele «Grigoraș Dinicu». Apoi, în București, la Cluj, la Viena, unde am locuit, pe Buchleitengasse nr. 42. În 1971 ambasada noastră începuse acolo excepționalul act de cultură al așezării unor plăci care aminteau trecerea oamenilor de valoare, români, prin capitala Austriei. Dar, nu a mai continuat”.

Părăsim casa în care locuiește fiica lui Lucian Blaga, familia care cu atît de mare devotament, cu delicatețe și modestie, ce vin dintr-o mare înțelegere, dintr-o mare iubire față de cel care a fost Poetul, Tatăl, păstrează fiecare amintire, fiecare obiect atins de miinile și de gândul lui Lucian Blaga. Mai privesc volumele legate în piele ivorie, volumele legate de poet, cele care stăteau în biblioteca sa. Monumente ale Literaturii române: Poemele luminii... Pașii profetului... În marea trecere... Laudă somnului... La cumpăna apelor... La curțile dorului... Nebănuitele trepte... Mirabila sămință... Vară de noiembrie... Stîhuitorul... Filozofia... Teatrul...

Nesaț al cunoașterii, mină albă a poetului! Dacă urmașii noștri vor găsi, peste sute de ani, o piatră din temelii casei din Lančrâm, se vor considera, sîntem siguri, fericiti. Iar noi, cei de astăzi, avem datoria de a nu lăsa să se piardă nici una... În locul birnelor șurei risipite au rămas goluri pe care nici o lacrimă, nici un potop de nejustificate lacrimi nu le vor putea umple. Din chipul de lemn și lut al poetului, din ochii care privesc nesfîrșit, iluminați de amintirea satului, lipsesc alcătuirile casei din Lančrâm. Ocrotiți ochii lui Lucian Blaga!

Dorli Blaga ne spune: „Poemul considerat de către Lucian Blaga cel mai bun, cel mai aproape de el, este „Ulise”. Îi simt și eu ființă din ființa tatălui meu, din ființa mea”. Îi mulțumim pentru tot ce ne-a spus și dăruim poemul celor care vor citi rîndurile noastre:

De pe liman de golfuri / privirea și-o rotește. / E liniște ca-n zăua / cînd măntorsel hoțeste / și și-am gollt de oaspeți / viața, pragul, tînda. / la seama Penelope / ce netedă-i oglinda. // Se-ntinde marea clară / pe-un prund de eseminte. / Nu-l nimenca cu prora / s-o spargă, s-o frămînte. / Doar șerpii taie apa / peste-un fărîm ghicit în zare, / trecînd peste-a dîncuri / ca semne de-ntrebare. // Catargul putrezește / la margine de timp / acolo între Hades / și-acele culmi de nimb. / Nu m-amăgește ceasul / să număr nestemate, / nici nu mă cheamă-n urmă / furtună și vrăji uitate. // Vezi, orice amintire-i / doar urma unor răni / prin țări, prin ani primite, / pe la răscruci și vămi. / Nu aștepta pătania / să izvodesc, alese. / Deșartă născocire e vorba ce se țese. // Dar pe liman ce bine-i / să stăm în necuvînt — / și, fără de-amintire / și ca de sub pămînt / s-auzi, în ce tăcere / cu zumzete de roi, / frumsețea și cu moartea / lucrează pentru noi. (Lucian Blaga — Ulise)

Cronică plastică

Miezul lucrurilor

E adevărat, sînt mai multe feluri de a citi o carte, mai multe chipuri în care poate fi înțeleasă pictura unei expoziții numai că, luptînd să afli miezul lucrurilor, se precizează și felul cel mai potrivit de a citi ori de a privi. Marile realizări artistice au, într-adevăr, un ce ambiguu și înțeles lor poate fi foarte diferit pentru fiecare individ, atîta doar că nu se ivesc zilnic aceste mari realizări și nici ambiguitatea n-a devenit măsura absolută în artă. Pe cit tind să relativizeze unii artiști înțelesurile fundamentale ale existenței, pe atît luptă să le facă mai limpede și mai accesibile alții. Relativizînd de toate facturile au făcut, vreme de două-trei decenii, un soi de proces insistent picturii de reprezentare, narațiunii, în general. Fiindcă, de bună seamă, pictori cu plăcerea povestitului după realitate și încă pictori merituosi sînt destui și vor mai fi. Mă întreb de ani mulți, din timpul primilor ani ai studenției pictorului moldovean Virgil Mancaș, care-i va fi drumul, ce speră el povestind înfățișările realității și, în definitiv, de unde vine interesul imaginilor create de el într-o direcție în care parcă tot ce era mai important s-a spus, ori mai corect zis, s-a înfăptuit. Nu-i prea greu de observat ce fascinație exercită arta unui Breughel asupra unei mulțimi de tineri, de la noi și de pe aiurea. Aș îndrăzni să gîndesc că narațiunea de tip breughelian, filosofînd cu înțelepciune și sagacitate la real, e unul din primele îndemnuri ale pictorului realist modern, dar puțini au puterea să aperse acest prim îndemn. Virgil Mancaș, a cărui expoziție recentă de la Căminul Artei l-a arătat în evoluție, pictează pe suprafețe indeobște mici imagini din sat. Un sat cu un abur de legendă peste toate lucrurile sale, case, pomi, acareturi, un loc parcă izolat, dacă nu unic, un soi de ultim tărîm al unei ruralități curate, mult împacate cu sine, trăindu-și fericit singurătatea, țelurile de viață cuminți și deslușite. Satul lui Virgil Mancaș este, desigur, o utopie de pictor. Uneori simți în peisajele sale sunetul tîngușii, zgura aceea plăcută, umilinta aceea dulce încercată la un film ca „Solaris”. Astfel fiind situația, te întrebă cit de realiste totuși sînt vederile semnate de pictor. Sîntem în imaginarul cel mai pur. Prin urmare, nu procesul narațiunii trebuie făcut ci al poveștii cu sentiment pușin, cu tensiuni firave.

Comentariul operei de artă se practică adesea atît de neutru încît nu prea poți să pricepi mărimea artistului, rostul lui real între semenii. Nici un tînr nu începe prin a fi mare artist și asta nu-l o nenorocire. Nu tot ce țese dintr-un atelier e operă. Cea mai mare parte a lucrărilor e anunt de operă. Virgil Mancaș e perfectibil în aproape tot ce întreprinde. Dar perfectibil pe un teren al autenticului. Respirația domoală a pămîntului, pulsația solemnă a formei, deschiderea fastuoasă a cerului, unele accente de culoare cu fior fantastic — iată treburi ce nu se învață și nici nu se imită. Virgil Mancaș izbutește, într-o serie de lucrări, cîteva excepționale și excepționalul vibrației lor aruncă o lumină frumoasă asupra întregii sfîrșiri. E nepotrivit să pronostice: la viitorul plămînturilor lui Virgil Mancaș însă el este atît de convingător într-o seamă de picturi de azi că naiva regie a altor citorva nu le prejudiciază miezul.

TUDOR OCTAVIAN

În liniștea peisajelor lui Teodor Bogoi

Mărturisind că Teodor Bogoi este un poet al culorii, al pomilor înfloriți, al dealurilor domoale, al întinderilor de ape de peste care se ridică, precum aripile unor mari păsări de vis, cețurile și luminile, sau mărturisind că pictorul în discuție este, în același timp, un suav iubitor al sunetelor dulci, cu mîgălă filtrate, astfel încît mai toate compozițiile sale, expuse în recenta expoziție deschisă la Galerile de Artă ale municipiului București, se conturează, fiecare în parte, ca un lied în care domină rostirea unui flaut de argint, blind și prelung acompaniat de-o violină plină de taine și subînțelesuri, mărturisindu-l deci, pe pictorul Teodor Bogoi sub aceste două ipostaze — poet al culorii și muzician al culorii — nu vom spune, desigur, o noutate; ci ne vom alătura celor ce consideră că noua sa expoziție îl continuă pe un Teodor Bogoi care ne invită să-l vedem în devenirea sa continuă, în aprofundarea și exprimarea unuia din sentimentele care, în această expoziție, ni s-a relevat cu pregnanță, drept pentru care îl vom numi, în limita atît de înșelătoare și inesizabilă a cuvintelor, ca atare. Se desprinde din majoritatea lucrărilor un anume aer de împacare a pictorului cu lumea, natura oferindu-i artistului doar ipostaza culminantă a frumuseții ei, cea domoală legănare de sunete și culori, pictorul străduindu-se și reușind să preia și să descifreze numai această ipostază, renunțînd, cu totul și cu totul intenționat, la celelalte chipuri ale naturii. Această voită renunțare își are resortul în ideea sau sentimentul de bază ale expoziției, ba chiar și al picturii naturiste pe care o practică Teodor Bogoi, cea, cum spuneam, împacare a pictorului cu lumea peisajelor sale, sentiment plener și, în același timp, tonifiant, venind parcă dintr-o oază de mari liniști, atît de rară astăzi, în această lume contorsionată de spaimile și temerile ce ne asaltează de pretutindeni. Ci iată, Teodor Bogoi, dăruindu-ne plăcerea de-a picta calmul profund al peisajelor sale, aruncă asupra noastră o clipă de reverie și împacare a noastră cu noi înșine și această reușită a sa este, în ultimă instanță, cel mai important succes al expoziției.

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

DONAȚII ȘI DONATORI

A devenit o tradiție la noi ca artiștii ajunși la apogeul carierei să doneze unor muzee, cel mai ades legate de locurile natale, bogate și reprezentative colecții din operele lor, care intră astfel în patrimoniul public, constituind și nucleele unor autentice aezăminte de artă. Recent, la Zalău a luat ființă colecția de artă „Ion Sima”, constituită din peste 170 de picturi, donații ale pictorului, fiu al acestor meșteșuguri. Născut la 19 decembrie 1898, în comuna Periceiu din județul Sălaj, Ion Sima urmează cursurile Facultății de drept din Cluj și, paralel, ia lecții de pictură în atelierul pictorului Francisc Acs. Mai tîrziu întreprinde călătoriile de studii la Budapesta, München, Veneția, Milano, Paris, Vorbind despre creația lui, Eugen Schiler scria în 1968: „Ion Sima aparține marii familii de coloristi ai picturii. Inimă care de la Nicolae Grigorescu începe să devină tradițională și definitivă pentru pictura românească”.

Explicîndu-și donatia, pictorul a declarat: „Vreau să dăruiesc oamenilor bucurie, să-l fac să simtă ce am simțit eu în fata priveliștilor înfrîntoare, calme și blinde,

care m-au înconjurat pe meleagurile transilvane”. Cînd vom mai saluta astfel de inițiative? (Ion Tătaru)

MONOTIP

Se află în cuprinsul numărului pe septembrie al lunărului crafavean Ramuri cîteva pagini deosebit de interesante. Odată cu transmiterea unei revelatoare scrisori a lui C. Rădulescu-Motru din 30 oct. 1943 către V. G. Paleolog, Marius Ghiță efectuează și un remarcabil comentariu asupra gînditorului, creator al conceptului personalismului energetic. „Noutatea conceptuală a lui Motru, afirmă Marius Ghiță, constă în soluția pe care el o dă personalismului, în modul cum înțelege raportul persoană-natură”, știut fiind că filosoful nostru în prefața la lucrarea sa Personalismul energetic indica soluția acestuia „de unitatea persoanei cu natura materială, fără ca ea totuși să aducă o scorbire a rolului personalității omenești”. Deci nu ca „majoritatea sistemelor de personalism” care „rămîneau însă în marginile unui dualism în care persoana era opusă naturii materiale”. Dar, iată, scrisoarea comunicată conține pretioasa mărturie a filosofului însuși care își găsește similitu-

dini originare în sculptura brăncușiană: „Am citit cu mult interes, îndată ce am ajuns acasă, paginile scrise de d-ta despre Brăncuși, în Catalogul expoziției. Curioasă coincidență! În primii ani, după 1900, pe cînd C. Brăncuși căuta să imbine într-o sculptură arhitecturală corelația dintre spirit și materie, eu, un alt oltean, căutam soluția metafizică a aceleiași imbinări în personalismul energetic... Brăncuși se munceste să străpungă invelisul subiectiv al conștiinței actuale omenești pentru a ajunge la formele cosmice în care se identifică spiritul și materia... personalismul energetic nu este altceva decît ceea ce este cosmicul la Brăncuși”. Asa cum e specificat, articolul lui Constantin Noica „Scrisoare despre caetele lui Eminescu” e scris în 1971. Credem că „scrisoarea” privind editarea caetelor-manuscrise eminesciene e de acută actualitate și după zece ani. Rămîne ca și cel în drept s-o citească mai atent. În ce ne privește desprindem acest adînc gînd al lui C. Noica: „Întîlnirea cu Eminescu nu este o chestiune de exactitate, ci una de vibrație”. (Traian Stoica)

Cartea, de la o lună la alta

În căutarea sensului uitat

„Cine mai are timp să-și imagineze o altă lume, o lume mai poetică și deci mai adevărată?” se întreabă un personaj într-una din nuvelele volumului lui Mircea Eliade *În curte la Dionis*. Interferența a două lumi — dintre care una cunoscută și alta intuită doar, aflată dincolo de limitele (mereu mișcătoare și mereu prezente) ale cunoașterii umane, teritoriul insolit ale cărui elemente „inexoticabile” pot pătrunde în realitatea „codificată” de experiența noastră comună — a format dintotdeauna mecanismul de adîncime al artei fantastice. Sore deosebire însă de jocul cu spaima declanșată de înfrerea necunoscutului prin fisura în real, specific în genere literaturii fantastice. Întîlnirea cu această lume paralelă are la Mircea Eliade un sens inițiativ și ontologic, căutînd dezvăluirea prin imagini a unor mistere ce se revelează celui care ar ști cum să privească lumea, cum să-i interpreteze semnele ce încifrează în ecuația labirintului taina existenței. Proza lui Mircea Eliade se îndepărtează astfel de canoanele genului spre a se apropia de poezie și mit într-un anume tip de scriere a cărui capodoperă — minunată coincidență pentru literatura noastră — este *Sărmanul Dionis* al lui Eminescu („Dacă am afla misterul prin care să ne punem în legătură cu aceste două ordini de lucruri, care sînt ascunse în noi, mister pe care l-au posedat poate magii egipteni și asirieni...”, spunea acolo eroul). Prozaorul îi este acestuia, scriitoricește vorbind, mult mai îndatorat decît uriașei erudiții de istoric al religiilor comparate, hermeneutică care se manifestă aici doar ca un „substrat” al imaginației creatoare și ca un fundal al scenariilor epice din povestiri. În antologia îngrijită de Eugen Simion (din care unele scrieri sînt deja cunoscute cititorului român) se poate observa o evoluție a „sentimentului fantastic” prin îndepărtarea de la opoziția real/miraculos din primele nuvele unde elementele celor două lumi rămîneau net separate, pentru o atmosferă poetică de mister și revelație, opoziția devenind treptat o ruptură între sacru și profan, unde totul se ambiguizează ascunzîndu-se și arătîndu-se în simboluri ale unei alte „ordini de lucruri”. Nu mai există acum, ca în proza „clasică” fantastică, o lume necunoscută și ostilă, ci o lume uitată printr-un tragic proces „anamnezic”, o ordine sacră (cunoscută odinioară) care dădea semnificația cosmică existenței omului în lume. Nu mai apar deci spații și fenomene străine, ci aceleași lucruri pot fi în același timp semne în două sisteme „semiotice” diferite: sacral și profanul. Sacralul nu se mai opune atît profanului, cit — mai precis — unei lumi desacralizate, devenite un uriaș labirint a cărui dezlegare a fost uitată, o construcție prin care răcim neștiind să mai vedem firul Ariadnei (în mitul orfic din *În curte la Dionis* numele poetului e Adrian), care să ne conducă la curțile zeului, la beatitudinea lui Dionysos. Înainte de a afirma însă, ca pe o doctrină a salvării omului în fața absurdului, forța poeziei de a pătrunde semnificațiile profunde ale existenței, artistul se desparte de cunoașterea științifică a savantului: „Dar știți foarte bine că nici arta, nici viața nu pot fi înțelese numai prin rațiune. Orice se întîmplă în jurul nostru ar putea camufla un mister, așadar o revelație decisivă, un adevăr cutremurător”. Cunoașterea nu este însă lipsită de fiorul tragic al epocii moderne: și Mircea Eliade resimte dramatic, asemenea lui Lucian Blaga, moartea zeului, retragerea divinității din lume („Pentru noi, oamenii, e ca și mort. Putem spune, fără urmă de neleguire, că Dumnezeu a murit, pur și simplu, pentru că nu mai e cu noi, nu ne mai este accesibil. S-a retras, s-a ascuns undeva”). Sacralul fără zeu pare a anula orice tentativă de înțelegere și stăpînire a lumii (ca în povestirea *O fotografie veche de 14 ani*), dar forța de a regăsi tilcurile lucrurilor o dobîndim nu prin divinitate ci prin inițierea în scenariile mitice: prin spectacol se relevă adevărul, iar poezia, Logosul, poate crea prin verb mutații în ființa umană. În criza valorilor civilizației occidentale, scrisul lui Mircea Eliade mărturisește astfel un eroic crez umanist al speranței, o dramatică afirmare a sensurilor vieții (ascunse însă în codul poveștii primordiale, al miturilor).

Lectura prozelor din volumul apărut recent la Editura Cartea Românească cere inițiere. „Decodificarea” textului prin raportarea permanentă la cele două sisteme (unul ascunzînd mereu un sens care ne scapă, pe care l-am știut cîndva și încercăm să ni-l reamintim) nu e deloc facilă, deși cititorul nostru s-a familiarizat cu o anumită scriitură a fantasticului modern. Cu atît mai mult cu cît interpretarea alegorică și strict „filosofică” a cheilor miturilor ar rupe cu siguranță vraja poetică în care sînt cuprinse aceste povestiri insolite, sărăcindu-le literar. Deși „mesajul” e acut modern, limba prozelor lui Mircea Eliade a păstrat ceva din lirismul și febrilitatea interbelică a cuvintelor și experiențelor intelectuale. În aceste povestiri petrecute într-un București real și insolit, familiar și străniiu totodată, nu numai unele personaje se reintîlnesc în diverse scrieri, trecînd ca la Balzac din prim-planul unora în fundalul celorlalte, dar și motivele și temele se reiau polifonic încercîndu-se cu alte semnificații tot mai complexe, mai greu de surprins. Din motivele obsesive ale prozei sale se desprind indeosebi cele ale „tineretii fără de bătrînețe”, legat de ideea eternel reîntoarceri; „anamnez-

zisul” sau trădarea memoriei; „nenorocul” istoriei noastre de-a lungul milenilor, corelat cu credința în periodică renaștere și memorie abisală a colectivității; posibilitatea fericii și a libertății interioare a omului prin înțelegerea esenței de „lumină” indestructibilă a lumii, aflată și în cele mai umile elemente ale ei.

Eveniment literar, editarea nuvelor lui Mircea Eliade restituie literaturii române o dimensiune cu vechi tradiții în proza noastră fantastică, ale cărei rădăcini sînt de gîsit în eresurile mitico-magice păstrate de imaginarul colectiv al satului românesc, o dimensiune poetică și filosofică ce îndeamnă la meditație asupra sensurilor uitate ale aventurii umane în lume.

ALEXANDRU CONDESCU

Obiectivitatea transpusă într-o superbă seninătate

Memorialistica academicianului Octav Onicescu reconstituie un capitol substanțial al istoriei științei românești, de fapt cel mai substanțial capitol al ei, și nu numai ca date și repere propriu-zise, ci și în ceea ce privește climatul lui moral. Atît dimensiunea cit și circumstanțele etice ale actului științific, mai mult implicat decît explicat, ni se dezvăluie a fi indisolubil legate de calitatea lor și nu în ultimă instanță de audiența lor. Factura prieteniei și a relației cordiale pe teritoriul științei rămîne astfel în centrul principalelor secvențe ale acestor memorii.

Desigur, nu sîntem calificați să apreciem paginile lui Octav Onicescu dedicate în exclusivitate unor probleme pur matematice. Dar ne permitem să observăm faptul că măsura în care aceste pagini devin, firesc și fluent, în cartea savantului, pagini de memorialistică interioară reflectă tocmal credința fermă a autorului lor în valoarea socială a științei pe care o slujește de aproape trei sferturi de veac și, totodată, în valoarea ei umană. Privind știința matematicii din interiorul ei, recapitulînd momentele de proeminență românească în domeniu, Octav Onicescu ne oferă, în același timp, un model remarcabil de considerare a științei românești ca parte integrantă a științei europene și mondiale. Ni se explică în detaliu inedite relații și filiații, afinități prin înțelegerea cărora însăși abstracția rezultată din ele se scutură mult de o inevitabilă ariditate, îmbrăcîndu-se în lumini originale cu un plus de certitudine în neliniștia și fertila natură umană. Mai înțelegem că în matematică participările subiective nu își află în nici un chip locul și, din acest punct de vedere, știința ca atare se poate constitui într-o eficiență terapeutică a firilor și spațiilor carente la capitolul obiectivitate.

Peste granițe și generații, peste întîmplări și convenții ce au tentat să impună tăceri nemeritate sau accente trucate, adevărul științei anulează orice hiatus deliberat. „Știința este o îngemănare de gînd a omului cu natura. Elaborarea ei — remarcă Octav Onicescu — este operă de continuitate creație a generațiilor care i se consacră de-a lungul secolelor, cuprinzînd oameni ai tuturor națiunilor, expresii ale genului specific fiecăreia dintre ele”. În consecință, triumful științei și al valorilor promovate de ea este un triumf natural, posibil de a fi stînjinit sau întîrziat, dar imposibil de a fi zăgăzuit pînă la orice capăt al lucrurilor.

Multe dintre aceste observații ne-au fost sugerate de bogatul subtext al volumului. O altă calitate a acestei cărți de memorii o reprezintă scriitura ei ca atare, limpiditatea raționamentelor ce o solidarizează într-un tot. Pentru că există și o raționalizare a amintirilor, o logică internă a lor, despre care indeobște nu obișnuim să vorbim, și nu încapă nici o îndoaială asupra faptului că temele ei adînc nu este altul decît obiectivitatea, transpusă, în cazul de față, în plan strict uman, într-o superbă seninătate.

MIHAI PELIN

* Octav Onicescu, *Pe drumurile vieții*, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1981.

Generație și cunoaștere

„Am trăit, noi — cei care avem privilegiul unei vîrste mai înaintate — o dramă a inteligenței, unică în istoria științei. În privința imaginii pe care omul de știință și-o făcea asupra universului acum cincizeci de ani — în comparație cu viziunea actuală — spune Ion Biberi”, în numele unei generații care, crescută în atmosfera estetizantă a unui *finis secularis*, a încercat toată viața să țină pasul cu noile concepții științifice. Trebuie remarcat că personalitățile acestei generații dintre 1900 și 1915 stau sub semnul „revoluției” elia-dești, care descoperea lumea numenală în mit; iar la senectute, cînd abia reușe să se pună de acord cu spiritul științific, această generație trăiește drama revelației că, între timp, știința își pierduse vigoarea în ipoteze „incerte și căpătase o natură axiomatică la fel ca și filosofia iraționalistă de care fugise în tinerete.

Mai spune apoi Ion Biberi: „Socotești că acest fel de a înțelege a lumii, cu această idee, concepție, vibrare de gînd, stare muzicală, sau cum vei voi să o numești, îți aparține ca o valoare personală și unică, rod al tuturor aspirațiilor tale de viață, bilanț ultim al ființei și conștiinței tale unice și de neînlocuit. În fapt, te înșeli”. Simți că toată convingerea autorului zace aici. Fiindcă am greși dacă am crede că această generație n-a păstrat ceva ne-

schimbat din adolescență: acel ceva este ideea despre om.

Toți contemporanii au susținut că primul război mondial a reprezentat un prag definitiv între două lumi. Or, din tinerețe, acestei generații i-a fost inoculată ideea omului-instrument, a omului-cărămidă, pe al cărui sacrificiu se bazează bunul mers al societății, viziune subiacentă marilor imperii europene; viziune care decade odată cu primul război mondial, când societatea europeană intră în faza republicană, ce se vrea o societate a oamenilor, o structură în care predomină viziunea individualistă asupra omului social; fapt pe care generația în discuție n-a reușit să-l mai realizeze, ceea ce a dus la o îndelungată criză de subapreciere.

Drama ei este apoi amplificată și de șocul pe care a trebuit să-l suporte, observând hiatul din ce mai pronunțat dintre logică și istorie, la care a fost silită să asiste în anii maturității, mai ales că nu-i deloc imbiatoarea perspectiva de a porni de la scepticismul logicist al lui Poincaré pentru a poposi în cele din urmă la ideea că: „Vom fi obligați să admitem, prin urmare, în principiu, conjugarea indetermindismului și a principiului incertitudinii heisenbergian, cu deosebire la scara fenomenelor intraatomice, cu imbinarea diversă a necesității, hazardului și condiționării la scara morfologic-biologică, înțelegând prin hazard, sub sugestia lui Cournot, întâlnirea a două sau mai multe serii independente de înlăturii cauzale, concurând la producerea unui același fenomen”.

Se cere apreciat, înainte de toate, marile eforturi de comprehensiune al acestei generații, reprezentată autorizat de Ion Biberi, pozitivist în calitate de medic și speculativ în ipostaza de gânditor, ce ne propune în acest op deschideri insolite, mai ales în ontologie și epistemologie.

Ion Biberi are meritul de a sistematiza într-un studiu ontologic cele patru nivele existențiale, introducând în curentul nostru de gândire conceptul de „cimp cosmologic universal”, a cărui semnificație este rezumată de autor precum urmează: „Omul lipsit de ceea ce un gânditor german numea *constință cosmică*, adică aderența sufletească directă la planul realităților siderale, este o ființă redusă la existența cotidiană, risipindu-și viața în raporturi interindividuale, cărora le lipsește perspectiva largă a existenței terestre, integrată într-o realitate depășind clipa și celula locală de ființare. Integrarea omului în sfera autentică a culturii implică, asadar, această primă cuprindere a realităților astronomice”.

Densă până la nesăț de idei și de intuiții, lucrarea lui Ion Biberi se recomandă unui studiu de amploare, pe care, din păcate, prezentul spațiu tipografic nu ni-l îngăduie.

VLAD PAPU

• *Permanențele clepsidrei*, cu subtitlul „Încercare asupra întrebărilor ultime”, Ed. Litera, București, 1981.

Cinzece epice

În contextul progreselor pe care le înregistrează etnologia noastră, pe tărîmul culegerilor sistematice și al interpretărilor teoretice tot mai elevate, cartea lui Virgil Medan *Cinzece epice* constituie o realizare remarcabilă. Rod al unor investigații întreprinse în partea nordică a Transilvaniei de-a lungul unui sfert de secol, volumul acesta, înmănușind 314 cinzece narative (melodii și texte) în peste 700 pagini, se impune în folcloristica noastră ca o lucrare de referință, datorită titlului științific în care a fost elaborată. Merită subliniat un aspect pilduitor, anume acela de a fi cuprins între pereții acestei voluminoase lucrări exclusiv piese culese cu mijloace mecanice și transcrise în întregime de harnicul cercetător clujean. Este un aspect care reflectă capacitatea etnomuzicologului de a înregistra și transcrie atît versurile cit și melodiile cu care acestea sînt organic asociate într-o fuziune sincretică, deosebindu-se radical de modeste culegeri de versuri despuilate de melodii cum se publicau în perioada romantică a cercetărilor de acest fel.

Demnă de relevat este tipologia originală a căreia li supune materialul folcloric cuprins în volum, pe cît de judicioasă pe atît de utilă unor cercetări ce se vor întreprinde asupra repertoriului de balade. Grupele mari, ca: mitologice, social-istorice, păstorești, familiale și jurnale orale, au numeroase subgrupe, concentrînd logic tematica atît de bogată și variată proprie cinzelor epice de la noi și de pretutindeni. În această eșalonare a temelor mai apropiate sau mai îndepărtate unele de altele, lectura lor devine coerentă, lectorul putînd urmări evoluția gradată a devenirii eposului cîntat de la baladele de proveniență dintr-o lume ce stătea sub gîndirea mitică, la jurnalele orale a căror acțiune poate fi datată, adesea, în timp.

Transcrierile muzicale ogîndesc cu fidelitate un material sonor tezaurizat în arhive, posibilitățile de verificare a autenticității materialului publicat fiind operante prin simpla confruntare a portativelor din carte cu audierea benzilor sonore.

Un merit fundamental al acestui volum este însă studiul introductiv, pe care autorul îl prezintă, de altfel, și într-un amplu rezumat în limba franceză. Afîrmînd un punct de vedere original în explicarea genezei, a obîrșirilor acestor cinzece, Virgil Medan demonstrează perentitatea creației artistice tradiționale pe întinse spații geografice și argumentează, implicit, neîntrerupta continuitate a românilor pe meleagurile lor natale, la Dunăre și Carpați, din cele mai îndepărtate

vremuri. Studiul introductiv depășește cu mult nevoile de interpretare a materialului cuprins în volum; el abordează aspecte esențiale ale eposului cîntat din toate regiunile locuite de români, efectuînd subtile comparații cu creația altor popoare cu care noi ne înrudim sau ne învecinăm, a căror rațiune este aceea de a cunoaște cît mai exact rolul substratului în cultura noastră, cum și eventualele influențe care s-au putut exercita dintr-o parte în alta de-a lungul secolelor.

Un glosar de cuvinte regionale, indicele de localități care cuprinde și lista întregă a numelor subiecților pe care i-a chestionat, completată cu o hartă a zonei în care cercetătorul și-a efectuat investigațiile, fac din această lucrare un real instrument de lucru, în sensul că, ajungînd la sinteze concluzive, deschide noi orizonturi cercetărilor similare care vor urma. Premiul „Ciprian Porumbescu” al Academiei și premiul Uniunii compozitorilor au venit să răsplătească efortul, strădania și competența cercetătorului clujean.

CONSTANTIN MUSTAȚA

Seninătatea incertitudinii

Foiletonist nezmotos și, în general, distant, scriitor de *science fiction* și de impresii de călătorie, Voicu Bugariu numără în bogata sa producție editorială pe anul 1981 și volumul *Analogon* (Cartea Românească). Aproximativ jumătate din titlurile cuprinse în sumar răspund caracteristicilor esențiale, abordînd creația unor poeți, prozatori și critici intrați deja în zonele greu contestabile ale consacării și operînd o serie de corecții de orbită în sfera receptării lor.

Pornind de la ideea că „estetica poeziei se îndreaptă [...] mai ales spre expresivitatea metaforică, ce tinde să o echivaleze pe cea în jurul căreia gravitează”, autorul pune față în față poeți pentru care expresivitatea este mai mult expresie (Nichita Stănescu, Vasile Nicolescu) sau mai mult muzicalitate (Mihai Codreanu, Ana Blandiana).

Secțiunea care grupează cercetări în domeniul prozei demonstrează — și nu numai prin numărul de pagini — o preferință pentru genul în speță. Citeva din nuvelele lui Marin Preda („Ana Roșculeț”, „Desfășurarea”, „Îndrăzneala”, „Festre întunecate”) sînt reduse în linia ideii de valoare, prin reasezarea conținutului lor în jurul relației individ-societate. Fără să tenteze o răsturnare a verdictelor consacrate, Voicu Bugariu adîncește observații care îl premerg, pînă la concluzia că „Morometii poate fi inclus în categoria marilor romane comice”. Dincolo de alura sentențioasă a afirmației, analiza romanului conține unele disocieri de finețe.

În aceeași grupare de eseuri dedicate prozatorilor de azi figurează și o contribuție la exegeza prozei lui G. Călinescu, în care autorul deduce ideea (nu cu totul nouă, de altfel) a unei „utopii a romanului”. Eseul dedicat prozei lui D. R. Popescu avansează o serie de glose pe tema monologurilor ca „ritualuri menite să îndrepte lucrurile”. La Al. Ivăsiuc este detectat un „mit al maturității”, în strînsă relație cu un anume „bovarism al perfecțiunii sociale și existențiale”, iar la Mircea Ciobanu — un „vis al expresivității integrale” (în „Martorii”) convertit apoi la „plăcerea supunerii față de ritualul inalterabil al povestirii” (în „Istori”).

Grupajul restrîns pe marginea unor abordări critice vădește o dublă obsesie: a metodologiei și a eticii în critică (Vocația cercetării, O relație de neasemănare, Eseul și noțiunile criticii, O polemică ș.a.). Secvența „disociativă” a cărții conține considerații privind necesitatea „cumpătării” în folosirea cuvintului (Cumpătarea și desfrîul cuvintelor), idei legate de exigențele morale ce se impun criticului (Literatură și existență, Esești și polemiciști, Afirmare și negare), aprecieri legate de spontaneitate și elaborare în creația poetică (Premeditare și nepremeditare), aliniind în referiri autori ca Hemingway, Bürger, Dostoievski, O. Paler, M. Sorescu ș.a.

În ciuda inegalităților stilistice și a unui anume didacticism la nivelul tratării ideilor (mai ales în „disociații”) și al tonului, care reflectă o inadecvare a autorului la maniera teoretizantă, calitățile de esență ale lui Voicu Bugariu se arată a fi în plină expansiune. Încercările sale au rotonjime și sînt construite cu un real simț al proporțiilor și al clarității ansamblului. Scăderile vin din ezitățile la nivelul expresiei și de ele este conștient autorul, care își deplînge timiditățile, în *Adevăr ironic și adevăr retoric*: „Am scris [...] texte care au aerul nesigur, al unor lucrări neterminate, cărora le lipsesc afirmațiile tranșante, spectaculoase.” Într-adevăr, comentariul înaintea noulor date cu timiditate, cu excesivă prudență. Voicu Bugariu este încă în căutarea unor certitudini („Ne lipsește seninătatea certitudinii”, declară el), ceea ce nu anulează însă calitățile unui critic cu vocația construcțiilor neimpunătoare, dar echilibrate și lipsite de infatuare.

TANIA RADU

Film

Întoarcere la dragostea dintîi

Mă neliniștește presimțirea care-mi spune că dintre toate filmele realizate de Mircea Mureșan acesta din urmă îi este poate cel mai drag. Presimțirea se întemeiază pe observația că în nici un alt film al său, regizorul care aici este și scenarist nu s-a dezlăuit atît de riscant, atît de direct, nicăieri confesiunea sa nu este atît de doritoare de integralitate, tristetea atît de sinceră, melancolia atît de tandră, nevoia de frumos și puritate atît de devoratoare. Regizorul pare mistuit de dorul de a fi el însuși și nu oriunde, ci în locurile din care ființa lui își nutrește deopotrivă nostalgiile și țaria — Sibiu Ardealului.

Neliniștea provine din împrejurarea care face din Mircea Mureșan unul dintre contemporanii pe care îi prețuiesc în mod deosebit pentru calități foarte apropiate sufletului meu, iar eu, acum, trebuie să spun de la început că acest ultim și duos film al său este un film confuz, cu multe compromisuri. Partea întâi a filmului incurcă atît de mult lucrurile încît partea a doua nu le mai poate drege decît în parte. Regizorul scenarist ne propune o meditație gravă asupra putinței întoarcerilor, dar personajul creat s-o interpreteze este neconvîngător, mărunț, banal, insignifiant. Este adevărat că el revine în țară, după o absență de patru ani, timp în care a lucrat la o agenție comercială din America Latină, fără obișnuitele extravaganțe ale comercianților tineri lansați de timpuriu în străinătate, modest, bonom, cu înfățișarea de om blajin și cuminte a lui Costel Constantin, dar acolo nu plecase trimis într-o misiune de stat pe care numai el o putea duce la îndeplinire, ci ca urmare a unui favor pe care-l acceptase abandonînd o mare iubire numai pentru că fata avea un dosar compromițător, încît apariția lui ca după războiul de 30 de ani este neverosimilă și existența lui meschină nu dispune de forța de gravitație necesară unui erou alături de care să trăim o oră și jumătate cel puțin. Pe de altă parte, EA, marea iubire, aflăm că la rîndu-i, atunci, optase pentru o căsătorie din interes cu un medic din Capitală de care a divorțat ulterior și de la care i-au rămas mașina proprietate personală, apartamentul, probabil, și un superb caniche, cățel cuminte, dar imprumutat dintr-o altă biografie mai puțin dramatică. Aceștia sînt eroii cu care realizatorii pornesc la drum, în mașina ei, cinele în spate, cu o gravitate care se potrivește puțin mediocrității personajelor. Dialogurile între ei, lungi, pedante, plicticoase, sînt lipsite de consistență și în general de tensiune dramatică. Pentru a da filmului său soliditatea cu care ne-a obișnuit, scenaristul încercă imaginile cu discursuri, monologuri-eseu pe teme comandate parcă de o gazetă prețioasă fără tradiție și program. Ce vreau să spun? Vreau să spun că în acest film sînt de fapt două filme: unul vorbit și un altul văzut. O singură interferență ar fi fost necesară între ele: în secvența întoarcerii în casa părintească, antologică, secvență care ne spune cît de grav și de talentat este Mircea Mureșan, cît de pur și singur este el în această perioadă a creației sale.

Povestea vorbită nu interesează, nu crește, nu descrește, nu duce nicăieri, devitalizează imaginea, creează confuzii, provoacă zimbete ironice.

Povestea văzută este duioasă, pură, gravă, neliniștoare. Doi tineri se reîntîlnesc după ani, întîmplător sau nu. De mult s-au iubit (dar oare s-au iubit cu adevărat?) Au fost săraci și nu mai sînt și ar voi, măcar pentru o săptămînă, să refacă ceva ce n-a existat decît în închipuirea lor de mai tîrziu. Se întîlnesc, se plimbă, merg la restaurant, sînt tandri, triști, veseli, au rîni, le uită, revin în prezentul scurt, au elanuri și lășități, generozități și mici egoisme, cunosc oameni, un univers nou sau vechi, o realitate în care încearcă să se reclădească cum cred ei că au fost, să pară ceea ce cred ei că sînt, să recompună împreună ceva despre care totuși știu puține lucruri, împotriva timpului care nu se mai întoarce. Se despart. Un moft? Un accident? Fatalitatea? Implacabilul? Ce ne mai trebuie, după ce-am obținut ce ne-am dorit, ca să fim și fericiți? Cît întîrzie în noi chemarea a ceea ce a fost, ce forță avea ea să șteargă, să ierte?

Desigur, un tînr care se întoarce în țară după o lungă absență poate fi și el subiectul unui film extrem de interesant. El vede altfel decît tatăl, decît bunul, decît fratele cioban, decît vecinul și prietenul copilăriei, dar acesta este un alt film.

NICOLAE CRISTACHE

Producție a Casei de filme 5; Scenariul și regia: Mircea Mureșan; Decoruri: arh. Marcel Bogos; Costume: Nely Grigoriu-Merola; Montaj: Elena Pantazică; Coloana sonoră: Nicolae Ciocă; Imaginea: Marian Iordache; Cu: Rodica Mureșan, Costel Constantin, Radu Beligan, Horea Popescu, Ioana Bulcă, Jorj Voicu, Constantin Stănescu, Nicu Constantin.

CAP LIMPEDE

MUZEALĂ

După lungi și nedorite peregrinări, Muzeul de artă al municipiului București și-a redeschis porțile în noul său sediu din str. Dr. Obedenaru nr. 3 — localul fostei colecții de artă Slătineanu. Un sediu destul de modest pentru ceea ce ar trebui să fie — ca amploare și ca semnificație — un muzeu de artă al Bucureștilor, dar, în pofida acestui fapt, muzeografilor s-au străduit, spre cinstea lor, să-i confere atribuțiile unei moderne instituții de artă. În cele (doar) 14 săli de expunere au fost așezate peste 300 de lucrări aparținînd unor plasticieni de frunte, permițînd o edificatoare cuprindere a artei românești din ultimul secol. Sînt expuse tablouri de Grigorescu, Luchian, Tonitza, Petrescu, Pallady, Iser, Dărăscu, Baba, Ciucurencu, Ghiță, Țuculescu, opere sculpturale de Paciurea, Jalea, Medrea, Han ș.a. Dar privind aceste valori devenite clasice — expuse, precum spuneam, într-un spațiu destul de modest — ne punem, firesc, întrebarea: unde ar putea vedea bucureștenii — și nu numai ei — și opere ale unor valoroși artiști plastici contemporani, știut fiind că și Muzeul de Artă al R.S.R. s-a oprit cu expunerea cam la aceleași

nume și aceeași perioadă? (Ion Ion)

DOAR INEGALĂ?

În ciuda faptului că placheta „Antiteze”, cuprinzînd versuri semnate de Gavrilă Rus, este una dintre tipăriturile intrucitva recente apărute sub auspiciile Comitetului pentru cultură și educație socialistă al județului Tulcea, poeziile grupate în cele două cicluri — primul intitulat „Strămoșii”, iar al doilea chiar „Antiteze” — par scrise demult. Amănuntul că autorul s-a născut în 1939, după cum vedem că stă scris pe coperta a patra a plachetei, ori că în cuprinsul versurilor aflăm cuvinte ce au intrat mai de curînd în limbajul curent, nu trebuie să ne inducă în eroare într-atît încît să nu observăm că sistemul de referințe poetice al acestor „Antiteze” aparține unui capitol încheiat al liricii, unei vîrste a expresiei poetice a cărei prelungire este, firește, riscantă, pentru că ea produce inevitabil ridicolul pe care cineva, la anii maturității, și l-ar asuma dacă ar avea un comportament infantil. „Ochi îi vădărulesc lumini în case / Inima-mi arde-ntr-o țară în furnale / Părul mi s-a prelins peste cîmpie”. Sau: „Înverzesc în copaci / Mă ascut în trestii”. Încît, dacă nu vom insista asupra faptu-

lui că editorii plachetei puteau da cotei de hirtie pe care o au la dispoziție altă utilizare decît aceea de a tipări versuri ce nu depășesc nivelul primelor încercări, nu putem să nu remarcăm, cel puțin, că s-ar fi cuvenit o anume măsură în prezentarea acestor versuri despre care ni se spune că sînt „o meditație asupra vieții și a istoriei, asupra existenței și a destinului individual”. Dacă scoatem astfel cuvintele la clacă, pe care dintre ele le-am mai folosi pentru a vorbi despre un mare poet? În continuare despre autorul în discuție se recunoaște, e adevărat, că scrie o poezie „originală, dar inegală”. Invers, am zice: inegală, dar nu originală. (Dumitru Eliade)

„FACLA” 500

Editura „Facla” din Timișoara a editat pînă astăzi 500 de titluri, într-un tiraj — matematic exact — de 5 796 341 exemplare. Volumul jubiliar, purtînd numărul 500 și intitulat „Documente medicale bănățene”, conține, sub semnătura lui Costin Feneșan, mărturia ce vîd pentru întia oară lumina tiparului, dovînd o realitate de necontestat: existența în evul mediu a unei țări românești a Banatului, vietînd după orînduiala și obiceiurile strămoșești. (Horia Pătrașcu)

Un muzeu in labirint

Dürer, între măsură și exces (II)
Ce este frumusețea?

Dürer: Autoportret

nevoie de o armată ca s-o oblige pe frumoasa cauză a războiului troian să doarmă în același pat cu el. Și numai datorită lui Homer vedem întreg războiul troian din corturile grecilor. Așa cum, datorită sculptorilor greci, de mai bine de două mii de ani credem că frumusețea stă în măsură, că excesul e impur, neînțelept și vulgar.

S-a vorbit mult despre măsura greacă. Poate prea mult. În felul acesta a fost încălcată prima dintre cele două porunci pe care se baza înțelepciunea elină, înscrise pe templul lui Apollo la Delfi: „Nimic prea mult”. (Și, de fapt, principala poruncă deoarece a doua, „Cunoaște-te pe tine însuși”, era îngăduită de prima, Narcis fiind un avertisment în această privință.) Vorbind atât de mult despre măsură, am uitat că, la urma urmei, tot exces înseamnă și pasiunea cu care sint combătute excesele. Și că, probabil, nu e cu puțință decât alegerea formei de exces. Căci nu poți crea fără să fii tu însuși și nu poți să fii tu însuși repetindu-ți mereu „nimic prea mult”. Orice e „prea mult” e nu numai de prisos, e o eroare, pare să sugereze deviza înțelepților greci. Or, dintotdeauna a fi într-adevăr „ceva” înseamnă a fi mai mult din ceva; a lăsa, adică, să cadă în balanță, fără s-o drămuiești, fără s-o limitezi, ceea ce calitate a ta care cîntărește mai mult decât celelalte. Cine nu vrea să fie în nici un fel excesiv renunță nu numai la orice exces, ci și la orice șansă. Intrucît a arde pînă la limita destinului tău înseamnă a fi într-o pasiune fără măsură. A fi în stare să fii fără măsură. E norocul de a fi excesiv, e curajul de a apăsa în balanță cu ce avem mai important, mai lipsit de măsură în noi. În artă, asta înseamnă a înțelege că numai așa Michelangelo a putut deveni Michelangelo. Și cum s-ar putea aplica, oare, deviza „nimic prea mult” unui Van Gogh sau lui Rembrandt? La ei totul e prea mult. Adică întreg, nedrămuiești. Și poate nu numai în artă, ci în orice domeniu, pentru a fi cu adevărat ceva trebuie să iubești ceva fără măsură.

În definitiv, chiar și în măsura grecilor găsim un exces. Nimeni n-a vorbit atât de mult despre frumusețe cum au făcut-o ei. Și nimeni n-a purtat un război de zece ani pentru o femeie frumoasă. Ce fel de măsură e aici? Și oricine poate constata în primul muzeu de artă greacă veche că „nimic prea mult” a însemnat, dimpotrivă, în unele privințe, și mă gîndesc la armonia, la liniștea statuiilor clasice, „nimic prea puțin”.

Acum nu ne mai poate deruta faptul că Dürer recomandă în „Tratatul despre proporții” media obținută prin evitarea exceselor. Și nu ne mai poate surprinde că tot el declară apoi că fiecare artist e „dator să meargă singur mai departe și să imagineze ceva nou”. Ca orice artist care vrea să-și domine zbulciul, Dürer respectă măsura. Dar ca orice artist care vrea să-și exprime zbulciul, el încalcă această măsură după ce a invocat-o. Nu știu dacă în matematică drumul cel mai scurt dintre două puncte este într-adevăr linia dreaptă. Dar, cu siguranță, în artă lucrurile stau altfel. Uneori, pentru a ajunge la sine însuși un artist a fost nevoit să meargă pînă la patruzeci și patru de ani, ca Goya, sau să facă aproape ocolul lumii, ca Gauguin. De aici aparentele contradicții în care trăiește adesea artistul și care, în fapt, nu sint decît un mod al fiecăruia de a-și găsi locul adevărat între măsura pe care o respectă și excesul pe care-l visează. Se face astfel, după părerea mea, prea mult caz de ambivalența lui Dürer, „mai vechi decît vremea sa”, cum spune Focillon, dar și mai nou decît ea, mai modern. Ni se amintește mereu că el îl admiră pe Luther și e elogiat de Erasme. Că aparține Evului mediu prin superstiții și Renașterii prin curiozitate. Goethe exclamă „Sărmanul Dürer”, în timp ce nouă ni se pare că în autoportrete pictorul are un aer de cuceritor sau de prinț. Desigur, Dürer e și poet și meșteșugar. Și filosof și constructor. Și scrupulos și nerăbdător. Și exact și misterios. E ultimul gotic și primul artist modern de la nord de Alpi. E ardent și auster, după o formulă dragă admiratorilor săi. E un amestec de senzualitate și răceală. Labirintul său e cizelat cu minuțiozitate și zugrăvit cu o „culoare voluntară”. Dürer ne e înfățișat ca omul a două epoci, a două tendințe și el este omul a două epoci, a două tendințe. Dar în felul acesta el nu e contradictoriu, ci e Dürer. Un profet al măsurii și un credincios al excesului său. Nu l-a înșelat nici pe Luther, nici pe Erasme, n-a trădat nici Evul mediu, nici Renașterea și n-a încetat, asimilînd arta italiană, să rămînă artistul german prin excelență.

A ne gîndi la Dürer înseamnă a iubi, a suride și a ne aminti de noi înșine, nota Thomas Mann. Și nu cred că se poate aduce un elogiu mai înalt unui artist. Într-adevăr, văzînd autoportretele lui Dürer, îți vine să spui: Aceasta mi-am dorit totdeauna. O împăcare cu toate. Iar o împăcare cu toate trebuie să înceapă probabil printr-o împăcare cu tine însuși.

OCTAVIAN PALER

„Vorbiți și scrieți românește!”

Dacă se examinează ceea ce se petrece, actualmente, în limba noastră, se constată că ea se prezintă sub două forme: un cod scris și unul oral, dar nici unul nu posedă un privilegiu asupra celuilalt. Influența reciprocă există. Formele stilului oral imprimă vorbirii un vădit caracter familiar, de autenticitate populară, cu aer de dialog spontan. Față de resursele de exprimare tradițională, asistăm, azi, la o puternică acțiune de neologizare, prin intermediul științelor pozitive, dominante în învățămîntul de toate gradele.

Din acest punct de vedere, privilegiul de care se bucură statutul neologismului în gîndirea științifică demonstrează că nu întotdeauna neologismele își fac drum cu măsură. Începe să se (re-)simtă un fel de maladie numită neologită. Aceasta e concurență — după părerea noastră — de încă două: exprimarea pleonastică și stereotipia lingvistică.

Ca totul să fie mai lămurit, să nu ne speriem de cuvinte. Să vedem dacă ele au, întotdeauna, a-coperire. Bunăoară, de cîteva zile remarcăm, cu atenția prudentă impusă de un subiectivism care trece nemediat la formarea de cuvinte noi, apariția a două neologisme:

stocoman și stocatorism. Pînă acum știam doar familia de cuvinte: stoc — (a) stoca — stocare — stocaș (pe stockiste din franceză nu l-am primit). Fiecare e un fel de mod-vedette, „în poartă” (!).

Altele însă se poartă ca mode: e cariera unor cuvinte ca demers și discurs (stirpea galică e evidentă!), nelipsite din studiile de critică literară, de prioritar (cu toată familia), ca și de opțiune și optim etc.

Faptele nu trebuie să ne mai mire, de vreme ce, într-un număr recent (4/1981) al revistei (de specialitate) *Limba română*, citim: „urmînd studiile sale în succesiunea apariției lor”, „în cel mai etimologic sens al cuvîntului”, „cu șanse de succes”, sau, ca în alte studii: „coexistă prezența simultană”, „concluzie finală”, „scop (tel) final” etc., sau chiar din această revistă (o cronică literară din 10 septembrie crt.), precum: „să-și urmeze în continuare planurile de perspectivă”. „o catagrafie a geografiei românești” etc. Unele își găsesc cauza în corespondențele franceze (origine étymologique très inférieure, le plus extraordinare, très probable, etc., alte, lingvistul cu mila (!)).

Dar ce ne facem cu: ferma convingere (hotărîre) incununate de succes, foarte scurte succinte detalii etc., și mai ales cu: consens general, evoluție pozitivă mereu as-

cententă, în plin plen, anunțat anterior, prioritatea nr. 1, mașina-țiunii abile etc.? Exemple sint mult mai numeroase, dar mi se par inutile. Ele ne arată consecvența cu care se îmbogățesc și se nuanțează cuvintele.

Etimologia pare a fi o știință exactă, după cite știm. Unii dau dovadă de o intuiție justă în alegerea neologismelor, chiar dacă nu sint specialiști în lingvistică. Neologismul apare, în general, integrat în ambianța lexicală, în actul de comunicare, condiționat de context (avem nevoie de o „gramatică a textului”!), fapt ce învederează a numai intuiție în materie de limbă, dar și un anumit simț al nuanțelor (de vreme ce, de exemplu, a fost format — și preferat — stocoman și nu stockist — de suspectă rezonanță, cu o sonoritate „subversivă”, dubioasă!). Și aici e un drum anevoios, accidentat (nu numai pentru lingviști), care cere un „dificil efort colectiv, nu numai pentru rosturile și rosturile limbii, ci și ale culturii în general. Vorbirea, în zilele noastre, prezintă aspecte mult mai complexe în procesul de impunere a normelor literare la nivelul îndreptărilor academice.

Dar, despre aceasta și (încă) multe altele, în (pe) curînd, într-un alt... demers (discurs) lingvistic.

GH. POALELUNGI

CENACLUL FLĂCĂRA ÎN TURNEU

Continuîndu-și drumul prin țară, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent în zilele următoare într-un turneu în mai multe județe ale țării. Întîmplările noastre literar-artistice se vor desfășura astfel:

- ÎN JUDEȚUL MUREȘ - VINERI 16 OCTOMBRIE LA SIGHIȘOARA, SIMBĂȚA 17 OCTOMBRIE LA LUDUȘ, DUMINICĂ 18 OCTOMBRIE LA REGHIN ȘI ÎN ACEEAȘI SEARĂ, LA ȚIRGU MUREȘ.
- ÎN JUDEȚUL SATU MARE - LUNI 19 OCTOMBRIE LA CAREI, MARȚI 20 OCTOMBRIE ÎN NEGREȘTI-OAȘ ȘI MIERCURI 21 OCTOMBRIE LA SATU MARE.
- ÎN JUDEȚUL MARAMUREȘ - JOI 22 OCTOMBRIE LA SIGHETU MARMAȚIEI, VINERI 23 OCTOMBRIE LA BORȘA ȘI SIMBĂȚA 24 OCTOMBRIE LA BAIA MARE.

Turneul va continua duminică 25 octombrie la Vatra Dornei, luni 26 octombrie la Cîmpulung Moldovenesc, marți 27 octombrie la Suceava, miercuri 28 octombrie la Bacău, joi 29 octombrie la Galați, pentru ca la cererea iubitorilor de poezie și muzică tînără, vineri 30 octombrie să revină la Tulcea, sîmbătă 31 octombrie la Brăila, iar duminică 1 noiembrie, în drum spre București să ne oprim la Rimnicu Sărat și Buzău. Toate manifestările artistice sint programate pentru orele 18, cu excepția acelorora de la Reghin și Rimnicu Sărat, care vor începela 11.

Este prevăzut ca luni 2 noiembrie 1981 Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar să desfășoare o întîmplare literar-artistică la Circul de Stat din București, unde va fi oaspetele Teatrului Mic, în bugetul căruia va intra întregul beneficiu al spectacolului din Capitală. Așadar, luni 2 noiembrie, la Circul de Stat — Cenaclul Flacăra! Biletele pentru acest dift urmă spectacol se vor pune în vînzare la casa Teatrului Mic, din strada Constantin Mille nr. 16

Din jurnalul de călătorie

al dr. Grindei

Spre căutarea cunoașterii absolute

Artistul însă își înscrie prezența și în cei doi bărbați Medici așezați deasupra catafalcului lor. Sint zvelți, cu prezență hieratică, și parcă nu vor să intre în catafalcul morții. Rămîn prezenți și sint vii și amîndoi prinși de o întrebare. Probabil însă că nu vor răspunde lumii, ei rămîn cu misterul întrebării sau poate că răspunsul lor este dat de cele patru figuri care nceagă acțiunea și viața.

Toate acestea sub cupola Sacristiei Noi, sub curbe și linii orizontale geometrice ce închid o armonie transcendentă sub boltă.

În prima capelă, cu mormintele uriașe de bazalt ale celor puternici, senzație de piramidă, de ordine geometrică a minții care încearcă zadarnic să învingă moartea. Nimic și nimegi nu trece în nemurire. A dispărut senzația de viață, rămînd dominantă senzația morții. A dispărut și orgoliul omenesc care a înălțat s umbra boltă. Este stins și el. Zăbranicul negru triumfă și lumina soarelui rămîne numai sus. Oamenii rămîn cu tot efortul lor în întunericul morții.

Îeșînd afară în piața largă, înțeleg că Michelangelo a reușit totuși să dea prezența vieții, însă numai sub forma suferinței umane, ca unic semn al prezenței omenești în univers. Suferința a aneantizat figura omenească, dar poate rămîne ca semn al existenței lui întrebarea celor doi Medici: rămîne de asemenea privirea departe de dincolo de viață a frunții omului aneantizat de suferința zilei. Iată un sens al artei care triumfă, singura posibilă dincolo de conformismul stăpînilor: transcendența în lumea întrebărilor spre căutarea cunoașterii absolute.

Figura omenească și trupul omenesc nu mai sint purtătoare ale amprentei umane reale, ci mijloace pentru a evoca legenda și mitul. Totul este transfigurare și transcendere edenică, omul nu mai este om ci un motiv de culoare, de spațiu, de galben și aur de licoană. Totul plutește într-un absolut se-rafic, nu există teamă și nici întrebare, căci totul este acceptare. Tot universul este mit și omul există numai pentru că se transformă în mit sau trăiește în extaza mitului. Nu mai este o artă figurativă, ca la Michelangelo, ci o figuratie pentru idee și sentiment pur. Aceasta însă este posibil pentru că Fra Angelico însuși este o personalitate cu structură de ev mediu arhaic, ca în frescele bizantine. Mobilul și imboldul creației la el rezidă în determinanta pură a afectului; realitatea devine transfigurare și creația este în aceasta. Și peste tot numai culoare, albastru, auriu, verde, peste tot însă iradiat și estompat. Iată încă un argument că arta poate să fie mare cînd transcende realitatea și relevă contradicția ei.

Un etaj întreg în care fiecare celulă conține viața mitului. În fiecare celulă, o poveste străveche în care omul trăiește numai în transfigurare și pare fericit. Domină o singură funcție: apoteoza încrederei în transcendentă; este însă sigur o negație a omului real. Realitatea se înscrie înseși numai prin creatorul mitului.

Fra Bartolomeo. Portretul lui Savonarola: un Lucifer; îi scapără ochii de patima intoleranței care pătrunde din vâlul negru în care s-a închis. Toată ființa s-a concentrat gigantice într-o singură funcție: intoleranță absolută. Omul, pradă unei singure funcții care le-a atrofiat pe toate celelalte. Dar poate că luxura și desfrul pontifical l-a adunat, l-a stîrnit și l-a canalizat ca un fulger necrutător în această totală intoleranță, și violența oarbă a fanatismului? De la mitra papală de aur la vâlul acesta negru de pînă aspră este o cale imensă. Unde să-și găsească

omul de atunci, oaza bună cu răcoarea prielnică a sufletului și de tentația luxurii, dar ferită de sărăcia și violența oarbă a fanatismului?

Domul cu piața lui, ca un centru al lumii spre care au tîns și tind coloane de pelerini și de curioși al tuturor pelerinilor. Este imens și greu iar bolta îl închide, parcă astupîndu-l în sus, tîndu-l legătura cu lumina și cerul. Nu-mi spune nimic special, decît că este mare și închide în el oamenii, parcă uniformizîndu-i. Evul mediu a închis pe om în tîria zidurilor de piatră sub boltă severe care-l domină. Diafana și săraca lumină filtrată de vitraliile de sus nu ajunge spre oameni. Parcă cei ce l-au făcut au urmărit să lichideze total și etern afirmarea ființei omenești.

Baptisterul Domnului: miracol de transfigurare în aurul mozaicului. Această lege a transcenderii care realizează arta prin negația realului, figurația simplificată ajungînd la abstractizare. Omul nu mai e om, gestică lui avînd altă semnificație decît relația om-om. Arabescuri abstracte ce înscriu gestică umană realizînd forme și structuri, fără nici o relație cu ceva real. Mitul se realizează uneori prin personagii umane care trîmp din culoare și linii drepte și curbe ce par să aducă un nou mesaj peste lumea și pentru lumea reală. Se întîmplă ceva nou, neobișnuit în univers, pe care l-au captat oamenii astfel că s-au transformat în vestitorii universului. Este o figurație a idealului realizat în figura umană pe care noi cei de jos îl putem capta ca infinite și variate semnificații. Și poate minunea aceasta este: idealul poate fi figurat și vestit de ființa umană. De aceea și arta actuală într-un fel poate folosi făptura umană pentru a-și vesti noul ideal, dacă în epoca noastră a mai rămas vreunul. Ce poate pătrunde acum atât de adînc ființa umană, astfel ca s-o transforme în vestitoare pură de idealuri?

ȘTEFAN BERCEANU

Despre starea tinărilor poet

Cum de bună seamă știm cu toții, poezia este starea cea mai fericită a sufletului nostru; cum sentimentul îndrăgostitului, așa cum am fost și sintem de bună seamă, își exercită tandrețea asupra viitoarei mame, poetul ca atare ne apare ca fiind o stare mai aparte și mai strigătoare și mai spusă a sentimentelor noastre ale tuturor.

Când îți bate un poet la ușă, te cam tulburi din pricina faptului că el ar putea să-ți trimită în mod direct o misivă de la Shakespeare sau de la domnul Mihai Eminescu, anunțându-te că n-a putut să fie punctual de data asta din pricina faptului că trebuie să aștepte în Gara de Nord o nepoată pe nume Mirela venită tocmai de la Moldova, sau pe numita Ophelia venită de-a dreptul dintr-un izvor. Habar nu ai cu cine ai de-a face! Când ți-e somn, s-ar putea să-ți trîntești în nas ușa domnului Bacovia, sau să-l izbești cu clanta peste gleznă tocmai pe Lord Byron. Așa se face că ușa rămîne de-a pururea deschisă, indiferent că-ți vine boierul Ienăchiță sau veselul Alecsandri în casă.

Nu-i bine să nedreptățești, căci nu-i bine să împarți tu însuși, în măsura în care ești poet, dreptate. Bunăoară, te trezești cu un blond gazelatic, ce scrie în spirit de haiku, la tine în toiu lenii tale, sau chiar la tine în toiu scrisului tău. „Să-l tai mi-e jrică, să-l las se strică că vine altul și mi-l ridică”.

„Ce ești, măi Mircea?” l-am întrebat pe Raicopol.
„Inginer de depoluarea apelor” mi-a răspuns intrusul.
„Și atunci de ce scrii în spirit de haiku?”
„Tocmai de aceea am venit să-ți zic”.

Poeții nu se nasc în școli, altele decât școala vieții. Cei mai buni nu sînt prea duși pe la biserică. Îndeobște am observat că au cite o șurubelniță în buzunar și cite o cheie franceză atîrnată, cercel, la o ureche.

M-am întrebat pe mine însumi dacă pot întineri cu un poet...
Mai pot întineri cu un poet. Bătrînețea e dată celor născuți bătrini.
Și-acel rege-al poeziei, vecinic tînăr și fericit — veselul Alecsandri, cu antene stente, își văzu de seama lui, adică de seama tinărilor poet.

I-am zis deci: „Versurile tale îmi par a fi fiind. Caută și tu de nu-mi îmbătrini gustul, chiar dacă uneori e nedrept de favorabil. La urma urmelor, amicul meu Rainer Maria Rilke debutase cu două cărți sub nivelul poeziei redacției, și deodată brusca, din senin, din iarbă verde, «Cartea Orelor». Dacă îl descuraja cineva la început s-ar fi descurajat pe sine însuși, mai apoi”.

Noi, acești ce am sălțat de patruzeci de ani în stilul flop, știm prea bine că în profesiunea noastră singuratică și de unul singur, o jumătate se poate învăța, dar cealaltă este mirarea însăși care este de mirare, iar nu de învățare. Tinărilor mei prieten nu credea să învețe a muri vreodată, iar eu nu mă pricepeam cum să-l învăț aceasta. Unele mele mi le lăsasem la țară, iar sufletul meu în brațele daimonului. Cred că, aproximativ, aceste lucruri i le-am și spus.

Cel mai greu de pe lume e să fii poet, adică să exprimi ca și cum ar fi ale tale sentimentele altora. Intre un poet și un poet genial distanța nu este decât de o geană de copil, adică de conjunctură, de istorie, de destin. In rest : words, words, words...

NICHIȚA STANESCU

Descintec

Trifoi,
trifoi,
asupra-ne ploii;
plinsul cade-n noroi.

Trifoi,
trifoi cu fol patru indoi
mersul în roi.

Trifoi,
trifoi,
noi sintem prea goi,
păreri joie din joi.

Trifoi,
trifoi cu fol cite apoi
zodii înmoi?

Trifoi,
trifoi,
adună-ne-n noi,
fă-ne unul din doi.

Perfecțiunea prezenței

Tirirea mi-al stîns cînd, drag, mă aveam,
vara în gînduri;
ducele griu, lapte, mării dădeam,
rîr rînduri.

Prima grădină ruptă de garduri —
noi fapte clădeam;
riuri spre nord și callor vaduri —
răsfrîngerii vedeam.

Răsfrîngerii vedeam,
noi fapte clădeam,
morților rînduri,
vara în gînduri.

DEBUTURI (I)

Dintr-un maldăr de plicuri, toate dădora
de poezii, mai exact spus încercări literare,
ne propunem a vă prezenta săptămînal cite
un grupaj de debuturi. Desigur, unele din-
tre numele aflate în această coloană de
poezie au apărut, pînă în clipa de față, și
în alte reviste. În ceea ce ne privește, în
contextul paginii Constelația Lirei, noi le
considerăm, totuși, debuturi, drept pentru
care le spunem bun venit.

Vioara

N-am cîntat în vid sau în pustiu,
Ci iubirii ce mă ține viu.

Nici la umbre n-am doinit cu jele,
Ci adîncului înflorării mele.

N-am cîntat solemnelor castele ogivale,
Ci amurgului ce mi-a ieșit în cale.

Și-am cîntat de luni și pînă vineri
Ochilor înlăcrimați și tîneri.

Și-am cîntat agale și încet
Brumelor din virfuri de brădet.

Și-am cîntat și-un cîntec dinadins
Iernilor ce părul mi l-au nins.

Și-am turnat în el doar dor și sete,
De-nsetate munții să se-mbete.

Și-am turnat în el strășnicii și-azur
Să adoarmă-n cîntec iarba dimprejur.

ION N. VOICULESCU

Dorință

Uneori îmi place să mușc
din viață
ca dintr-un măr,
să simt mustul dulce
prelins pe la colțul gurii
și să sculp simburii negri
uscați de atîta tăcere.

DANIELA CRISTESCU

Ora de pian

Copilul căzut pe pian,
notele albe-l treceau peste mîini,
notele mărunte,

Soarele tace,
trupului ace,
mirat nu cădeam,
orbit povesteam.

Sortii, chiar sub cerul acesta puneam —
soarele tace;
trăi-vom ca apa, nașteri, spuneam —
trupului ace.

Se face floare, albă se face —
mirat nu cădeam;
ninge acum sau plinge în pace —
orbit povesteam

Neconcordanța

Salcia privește
aducerea-amînte;
lacul se uită în ea;

salcia și lacul;

eu văd copacul,
văd apa,
dar apa nu-i ea

Geamătul, cîntecul

Cuprinde-mă să nu mai pot cuprinde
lumina veche, larnă în boltire;
în nume și cu nume tu mă prinde,
ce locului îi dau nouă rotire.

Un geamăt — fle,
un geamăt — mie,
un cîntec pentru ce-ar putea să fle.

Cuprinde-mă să nu mai pot cuprinde
și miinile le lasă în strivire,
iar ochii — strigăt singur — vor aprinde
tăcuta lungă-și pace în privire.

MIRCEA RAICOPOL

castane negre dintr-un vechi castan,
sunînd se aruncau din cer la cîini.

În brațe nimeni nu-l mai ridica
de printre roțile atîtor care,
doar profesoara-naltă cit o stea
rupîndu-i razele de aur pe spinare.

RADU SERGIU RUBA

Dor de cal

Și totuși m-a cuprins un dor de cal
De ochii lor cam cit o lună plină
De aburii ce-i înconjoară calzi
De gleznele subțiri ca o lumină
Ce printre frunze vrea să se prelingă
Spre fruntea ta e-un nimb din flori de măr...
Și totuși m-a cuprins un dor de cal
Ca de-un țîntat plantat cu adevăr.

DUMITRU GRIGORAȘ

GRIGORE HAGIU

Un nor umbrește zarea copacul

parcă visam la tine
da presimțirea toamnei care vine
și pe ultimele flori
ultimele albine

citeva iată gîndește
cu otravă și miere în ele
s-au oprit pe mireasma
inimii mele

un nor umbrește pe rînd
zarea copacul fruntea
comprimînd inegal

pe oasele mele și de trei ori
fulgeră dulce la-nceput și ușor
totuși metalică starea de dor

Puținul

adăugit la suflet

de nicărieri nici un semn
fără scinteie oasele
duminică de lemn
ore ploioase friguroase

stringe-te carne
adună-te singe
știi o grădină vinătă
unde se mai poate plinge

puținul
adăugit la suflet
încă

nervul ultim
de tot livid
izbind în stîncă

De la capăt

din adînc mai senin

ce dulce leșin
în galbenul toamnei
doar stelele
sfarme-l

și cum nu mai sînt
indeamnă-l pe cel ce-l dorim
toate să le la de la capăt
din adînc mai senin

laudă celui ce se va trezi
din neirosita nemișcare
din sumbra vale

pe frunte cu aureola
munților bătuți
cu albe mioare

Își mai face griji

unda cutremurului

de-o vreme cu mine insumi
nu mai semăn deloc
eram o mulțime
ocup doar un loc

Curier literar

Lidia Enescu. Cele trei poeme fac dovada unei deosebite sensibilități, inclusiv a unei logici poetice care vă ajută să construiți cu multă dibăcie structura generală a aceluia adevăr ce vreți a-l comunica. Ceea ce nemulțumește, la ora actuală, ar fi caracterul epic al relatărilor, nuanța de proză, de povestire, chiar dacă ele, poemele, sînt strict confesionale. Depășind această fază și beneficiind de o autentică stare poetică, cea pe care o aveți acum, s-ar putea să fim puși în situația de-a vă publica. S. I. Marion. Din ce în ce mai bine. De exemplu, metafora „...și toate acestea mai zac / undeva într-un oraș / în care moare cite-un nebun / în fleacare clipă netrăită” ne convinge să v-ați apropiat mult de zona poetică a trăirii. Popescu Aristide Adrian. Oare ce anume vă determină ca într-un amplu poem intitulat mult prea pompos Victoria omului muncii să scrieți astfel de înfrîntătoare și fără de înțeles cuvinte: „Soprița defăimării / Spinarea și-o ridică / Din gheb urit și groaznic / Menirea și-o confirmă / I-și (!) fluieră-n văzduh / Apelul ei de taină...”? — și-asa mai departe, fără nici o noimă. Nicoleta Mihăilescu. Nici în cea mai înaltpoată vreme a ei, poezia nu s-a scris cu astfel de pseudo-versuri: „Ne dăruiești iubirea, întreaga fericire / tu, nimfă a dreptății / tu, nimfă-a bucuriei / vei fi zeita noastră, mireasă pe pămînt...” (din încercarea intitulată „Pace”). Mihaela Ristea. Nu credem a fi mai exigenți decît alte reviste în care, jupă cum afirmați, ați publicat, dar, din ceea ce ne-ați trimis, nu putem reține decît doar citeva imagini, ceva mai reușite, însoțite, din păcate, de altele mult prea naive, cum ar fi, de exemplu, următoarea: „Am întrebat de moartea ta izvorul: / Si a cliptit înțelegînd că simte / Durerea din cuvinte și grimase / A celor ce mai speră doar în vise”. Alin Radu. Simple notații, fără forță, la îndemina oricui, lipsite de personalitate: „În ochii tăi / citesc liniște / și cîntec, văd flori. / Prin ochii tăi / pluteste marea / de vise / a gîndului meu...” Mihai Antipa. Trimitîndu-ne citeva mostre din ciclul, intitulat Poeme simple, noi le-am catalogat ca fiind, mai degrabă, niște gînduri simple, unele dintre ele cu un anume aer săgalnic: „Dacă Universul / ar acorda interviuri / eu l-aș întreba / cu ce se ocupă / în timpul său / liber.” Dar, pînă la poezie, drumul e încă lung. MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ.

VICTOR NIȚA

din tot singele
numai un strop
s-a lipit de muntele
de după potop

își mai face griji
unda cutremurului
repudiată

privit pe furie
par o rudă săracă
foarte îndepărtată

Retragere bruscă la raza izbîndă

îmbătrînim cu toții
aer piatră pom
tăcerea-imbătrînirii
os de corn

prin propria carne
brăzdînd monoton
se-aprinde și piere
palid atom

retragere bruscă
la raza izbîndă
în plin
șuierînd se desface
singele dac
de cel latin

Printre astre cine-aude și-nțelege

viața și-au pierdut-o să ne nască
viața noi ne-o pierdem să-i murim
serie-n piatră cioplitorul
nu știm ce se vede de pe celălalt tărîm

cine-s morții cine viii
întineric unde ori senin
talpă-n talpă-nfipti în globul
ce-l rotim îl mai rotim

între fii și-ntrre părinți
în ciudată încețare
este ziuă este noapte

printre astre cine-aude
și-nțelege mai pricepe
tragicul transfer de greutate

Tăiată toamna pe ploaie

fiece vers mă adoarme
anihilează simțuri atente
nu-i somn ci doar privilegiul
unei morți aparente

în tărîmul de jos
prezente sînt toate
cu durată la înșelînită
la jumătate

un fel de cărbun
de minereuri noroase
cu flăcără greoaie
un fel de pădure
tăiată toamna
pe ploaie

Rar mai răsună amintirea domoală

bate ploala
mă desface
în părțile componente
săgeți nervi aca

dintre nenumăratele planete
dintre cele mai întunecate
pe un arbore singuratec
cine vrea să se-mbarce

rar mai răsună
amintirea domoală
în care mă-ngrop

aș vrea să fiu iarăci
marea primordială
cea fără de scop

Lumea in care trăim

Misterioasa „fugă a creierelor“...

Nu-i o simplă figură de stil. Nu-i o formulă intrată în uzul curent. Este în realitate un fenomen tragic al zilelor noastre, un fenomen care a început să ia proporții în primii ani ai deceniului al șaselea.

Prosa l-a bolezat „fuga creierelor“, „Creiere“ care își părăsesc țara de origine și emigrează spre alte zone ale planetei. „Creiere“ ce abandonează lumea săracă și alungă spre cea bogată. Misterioasă fugă...

La început au fost promisiunile. Apoi, iarăși promisiuni. O reclamă deșantată, împreună cu ofertele ademenitoare ale unor „transnaționale“, au zdruncinat ambițiile unor specialiști, au infierbîntat „creierele“ și, astfel, s-a produs exodul. Un exod care a crescut cu fiecare an.

Fuga se desfășura însă într-un singur sens: din țările sărace spre țările bogate. Mai exact, spre câteva dintre acestea. După cum relata nu demult „Le Monde diplomatique“, în numai 15 ani, țările în curs de dezvoltare au pierdut circa 400 000 de specialiști în avantajul țărilor capitaliste dezvoltate.

Dar, se relevă, cifra aceasta este departe de a fi completă. O afirmă chiar prestigioasa revistă. Ea se referă doar la exodul specialiștilor către trei țări: S.U.A., Canada și Marea Britanie, și doar la anumite categorii de specialiști. Sore exemplu: medici (circa 70 000), ingineri și tehnicieni (circa 130 000), cercetători, oameni de știință (peste 100 000), arhitecți (peste 40 000) etc. Nu sînt luați în calcul specialiștii emigranți în țări ca R.F. Germania, Australia, nu sînt luate în calcul cadre din numeroase alte specialități. În realitate, conform unor date publicate în revista „Jeune Afrique“, „Lumea a treia“ a pierdut în ultimii 20 de ani peste un milion de specialiști. Un număr cu adevărat impresionant. S-ar putea spune că în acest mod, „lumea a treia“ a pierdut cel mai prețios capital al ei, o resursă esențială spre a putea depăși subdezvoltarea.

Problema emigrării specialiștilor a devenit unul dintre cele mai complexe aspecte ale relațiilor dintre țările capitaliste, dezvoltate din punct de vedere industrial, și țările în curs de dezvoltare. Pentru a înțelege exact dimensiunile reale ale problemei trebuie subliniat că numai costul pregătirii specialiștilor pe care țările în curs de dezvoltare i-au format, și pe care S.U.A., Canada și Marea Britanie i-au recolat, reprezintă 50,9 miliarde dolari. Revista africană amintită atrăgea atenția că această sumă depășește cu 4,6 miliarde dolari întregul ajutor financiar pe care cele trei state l-au acordat „Lumii a treia“ pînă în anul 1979.

Dar problema nu este doar de ordin financiar. Nu-i vorba doar de compensarea cheltuielilor. Problema are implicații mult mai vaste. Țările slab dezvoltate, lipsite de tehnologie modernă, se văd văduvite și de valorile științifice și tehnice de care dispuneau, de un potențial de specialitate fără de

care dezvoltarea lor economică și culturală poate fi de neconceput.

Fenomenul se constituie într-unul din aspectele tipice ale exploatații neocolonialiste contemporane. Emigrarea cadrelor calificate din țările sărace în cele bogate nu face decît să sărăcească și mai mult pe primele și să contribuie la îmbogățirea într-o măsură și mai mare a celorlalte. Ca urmare a acestei practici se înregistrează situații dintre cele mai dramatice. India, care dispunea la începutul anilor '70 — conform unui studiu al Organizației Mondiale a Sănătății — doar de 2,2 medici la 10 000 de locuitori, a fost, în cifre absolute, „primul stat exportator de medici“. Peste 15 000 specialiști indieni din această categorie, adică aproximativ 12 la sută din medicii practicanți, lucrează astăzi în țări occidentale. Sau un alt exemplu: în Pakistan aproape 70 la sută din absolvenții facultăților de medicină din ultimii 10 ani au emigrat. Haiti avea, la un moment dat, mai mulți medici care lucrau peste hotare decît în țară. Exemplele ar putea continua. Ele nu se rezumă la medici sau la țările citate. Practic, încurajarea emigrării de către unele cercuri din lumea occidentală este strîns legată de interesele meschine ale marilor companii.

„Jeune Afrique“ explica motivul „exodului creierelor“. De cele mai multe ori, specialiștii care emigrează se lasă abrași de promisiunile făcute de diferite trusturi și companii internaționale privind asigurarea unor condiții de muncă și salarizare mai favorabile, ca și de posibilitățile materiale puse la dispoziție pentru cercetare, pentru realizarea unor proiecte. Este însă o mare înșelătorie. Experiența tristă a zeci și sute de mii de oameni a dovedit că aceste promisiuni se dovedesc de cele mai multe ori deșarte. Medicii, ca și ceilalți specialiști, sînt nevoiți, odată ajunși în țările capitaliste dezvoltate, să accepte slujbe mai prost plătite decît colegii lor autohtoni, să lucreze mult mai multe ore și în condiții mai proaste. La toate acestea adăugîndu-se și diferite forme de discriminare socială sau rasială.

Ademenirea specialiștilor din țările în curs de dezvoltare permite, astfel, statelor occidentale dezvoltate să economisească, anual, miliarde de dolari la capitele învățămînt și salarii. Totodată, țările în curs de dezvoltare sînt frustrate de rezultatele investițiilor pe care sînt nevoiți să le suporte pentru formarea cadrelor de specialiști de care au atîta nevoie în dezvoltarea lor economică-socială. O nouă ordine economică va trebui să aducă și sfîrșitul acestui tragic fenomen.

Căci nu-i o simplă figură de stil această „fugă a creierelor“, care, în plus, n-are nimic misterios în ea. Mobilurile acestei „fugi“ și inițiatorii ei îi cunoaștem. Este necesar însă să i se pună capăt în numele unei echități care este prea des uitată...

AL. PINTEA

Eu comunic, tu comunic, el comunică

Eva și noi

Întrebarea și-au pus-o mai mulți, dovedind că studiile pe tema dată nu lipsesc. Ochiul în căutarea răspunsurilor s-a furisat pe meridianele și paralele, răsfoind gazete, dezvoltînd clișee, măsurînd diagonală micului și marelui ecran. Cîtă vreme așa stau lucrurile, vezi statisticile, vechi sau noi, ele conduc tot acolo, adică ne arată cu degetul ca pe o fracție subunitară în întregul demografic universal; în aceste condiții și se pare nu fără sens ca unii să ajungă cu interogația și aici.

Cum apar, din pluriere mijloacelor de comunicare în masă, trăsăturile sociale și de caracter ale Evei și în ce măsură datele obiective ale situației sale în viața de toate zilele se regăsesc în coloanele revistelor și pe ecran?

O voce din public, Margaret Gallagher de la „The Open University“ din Marea Britanie, și-a scos lupa din poșetă, s-a înarmat cu doza de calm englezesc impusă de situație și a pornit în căutarea răspunsului. Și ce află, călcînd cătinel în colbul diferitelor continente? Că la televiziunea americană femeile sînt în general slab reprezentate, ocupînd în emisiuni o poziție marginală. În programele de actualitate situația este cea mai expresivă, în negativ, consultarea stării de fapt la cele trei mari companii — NBC, CBS și ABC — dînd la iveală faptul că la un moment dat doar 14 la sută din furnizorii de informații sînt femei. Chiar și acolo unde te-ai aștepta să aiă loc fotografierea zilei obișnuite, în spectacole de tot felul, cifra pusă în circulație indică intervalul 26—39 la sută. În progra-

mele pentru copii — între 15—25 la sută. Femeia lucrînd, în S.U.A. și Canada, reprezintă aproape jumătate din forța de muncă. Studiile descoperă că pe micul ecran portretul femeii muncitoare variază de la 30 la 12 la sută, ea fiind prezentată de obicei în ocupații tradiționale, limitate ca număr, de regulă majoritar feminine și cu un statut evident de subordonare. Bărbatul apare în rol de doctor, remarcă autoarea studiului, femeia pe post de soră medicală. În același timp, consultarea revistelor conduce la concluzia că acestea se întrec în a conțina un portret mai degrabă pasiv, tradițional al femeii americane, în afara unor preocupări de ordin politic și social.

În Anglia, se constată că marea majoritate a ziarelor adresează 80 la sută din tematica lor bărbatilor. Cu excepția femeilor care desfășoară activitate politică, personajele feminine aflate în atenția presei sînt celebritățile de un fel sau altul. Stereotipul reprezentării circumscris stării psihice comune, predominanța ocupației casnice și statutul de independentă permanentă. În Austria, studiul zilnic asupra unui număr de patru cotidiane timp de cinci luni ajunge la concluzia că cel mai frecvent vehiculate tipuri feminine sînt: femeia-prudentă, casnică-iubită, femeia-îndrăgostită, secretara-supereficientă, femeia-fatală, mama-devotată.

În India, unde filmul are o deosebită dezvoltare și un rol important în comunicațiile de masă, se constată o preocupare predominantă, care nu supără însă pe nimeni, de a aduce în față fete tinere, frumoase și atractive. Prezentarea femeii ca o sumă de trăsături defavorabile — emotivitate, dependentă, dominată de superstiții, creatură timidă incapabilă de acțiuni raționale sau decizii. Din 46 de personaje feminine intrate în eșantionul

observat, doar 12 erau prezentate ca avînd o slujbă, 9 din ele avînd ocupații tradiționale.

Cît privește Japonia, studiul relevă preocuparea anumitor publicații de a reprimă tentația ieșirii din limitele tradiționale ale statutului feminin și, în oglindă, de a aplauda rămînerea în aceste frontiere. Televiziunea, ni se atrage atenția, înfățișează extrem de rar și limitat prezenta femeii în viața și societate, filmele, la rîndul lor, cantonînd în același peisaj social patriarhal, tipic, unde greu descoperi fie și accidental exemple de personaje feminine încercînd să infirmе ceea ce este deja știut și văzut.

Notînd aceste câteva lucruri, puține și rezumate, ne rămîne posibilitatea de a remarcă, împreună cu Margaret Gallagher, că nu puține sînt locurile unde media înfățișează o imagine distorsionată a tabloului demografic. Simt de undeva îndreptat către noi a admonestare degetul Evei, care tot așteaptă de amar de vreme să i se sesizeze prezența și dîncolo de secol pe care au așezat-o în scurgerea timpului poezii. „Comunicatorii“ de profesie, luați cu ale lor, uită să mai răsfășoare anuarele statistice, uită să se mai uite de jur împrejur, preferînd să ducă cu ei imaginea colegelor de la grădiniță, ignorînd învîrtirea anotimpurilor și inevitabilele schimbări de direcție ale maseilor de aer despre care vorbesc toată ziua și uneori constatăm că au dreptate meteorologii. Cei în cauză ar putea să invoce motivele lor pentru a justifica rămînerea lunetei de observație în același punct în care se văd pe nisip pașii șfîcliei al lui Cristofor Columb. Dar iată, împriernatale bagă de seamă, și cum să tacă nu le stă în fire, ne trag de minecă. Ce avem de gînd?

NEAGU UDROIU

Mondo umano?

Cerșind pentru milionari

În ianuarie a.c. revista pariziană „Le Nouvel Economiste“ publică la rubrica „Anchetă“ un articol mai mare cu titlul semnificativ „Banii sectelor“. Urmează un „chapeau“ de șase rînduri în care citim: „Bănci, industrii, imobile, agricultură... Pe toate continentele. Sectele minulesc dolarii cu milioanele. «Asociațiile cu scop nelucrativ» sînt în realitate trusturi“. Articolul amintit are la bază o anchetă parlamentară franceză al cărei raport „denunță caracterul adesea totalitar al acestor asociații și propensiunea lor puțin comună de a strînge averi colosale în scurt timp“. Și mai departe: „Metodele lor (ale sectelor — n.n.) aduc mai curînd cu violul psihic, chiar cu racket-ul financiar“, după cum aprecia un deputat francez. Din această perspectivă: „Asociația pentru unificarea creștinismului mondial“ (AUCM) este considerată „un model al genului“. Dar iată ce zice „Le Nouvel Economiste“ despre conducătorul (era să scriem patronul) asociației: „Predicată fără un bănuț acum două decenii, fondatorul sectei, D. Sun Myung Moon, este astăzi «conștiința» unui

imperiu care cîntărește peste 200 milioane dolari. Grație unui management fără limite „Lumea satanică este condusă de business-men-i. Dumnezeu trebuie deci să trimită un om de afaceri superior altora. Noi trebuie să-l servim cu ajutorul economiei“. Ultima investiție a expansiunii omului moonist: pescuitul industrial. Întreprinderea a debutat în 1976, la Gloucester, 70 km de Boston, una din zonele cele mai bogate în pește din lume, pe coasta americană, sub numele de „Tong II Enterprise“, apoi de „Uniworld“, în fine, de „International Seafoods“. În spatele acestor sigle era mereu aceeași societate-mamă, „International Oceanic Enterprises“, proprietate a AUCM. Tînta sa — piața japoneză, prima consumatoare mondială de pește. Finanțare — un transfer masiv de bani, obținut din chețe, în afaceri. Obiectivul — înlocuirea la timp a intermediarilor printr-o linie integrată, de la santierul naval pînă la camioanele frigorifice trecînd printr-o uzină de transformare din Alaska“. Pentru că s-a vorbit despre chețe să vedem ce scria publicația vest-germană „Neue Illustrierte Revue“ în februarie-martie a.c.: „Un dumnezeu multimilionar — cu această dictatură a minții, imbinată abil cu un stil de viață ultra-luxos, reusește Moon să-si atragă adeptii. Cine îl vede este socat de aerul său prosper și de bogăția sa nemăsurată. Ce-i drept, partizanii săi trebuie să munceas-

că din greu și să se chinulească cumplit“. Apoi revista citează un fost membru al sectei care declară răspicat: „Adevărul este că mulți oameni cerșesc pentru ca Moon să realizeze profituri cît mai mari. Timp de aproape 17 ore pe zi cerșitul devine o alergare istovitoare de la un trecător la altul, față de care trebuie să te milogesti și să le cînti versete rituale. Multe tinere erau atît de epuizate din cauza cerșitului încît nu se mai puteau ține pe picioare. Atunci erau trimise să cerșească pe stradă în cărucioare“. Alte precizări: „De la carnetele de economii și pînă la automobile, toate trebuiau cedate sectei; părinții erau jefuiți. Drepturile de moștenire asupra unor proprietăți sau imobile erau și ele cedate sectei“. Cine profită de aceste cedări benevole arată tot presa occidentală și nu e doar cazul lui Moon. Favoriții lui Jim Jones (liderul sectei Templu popoarelor) erau toți albi și educați în timp ce negrii săraci (3/4 din congregație) primeau ajutoare modice de la guvernul american, relatează „Paris Match“ în august a.c. Ca să nu mai vorbim de umilirile publice de care se delectau Jones, Moon și alți multimilionari ca ei ajunși lideri de companii transnaționale, cu cifre de afaceri ce cresc vertiginos în pofida recesiunii sau a altor crize economice. Probabil, le „binecuvîntează“ ca să nu-i atingă intrucit ei au la bază și cerșitul.

DUMITRU CONSTANTIN

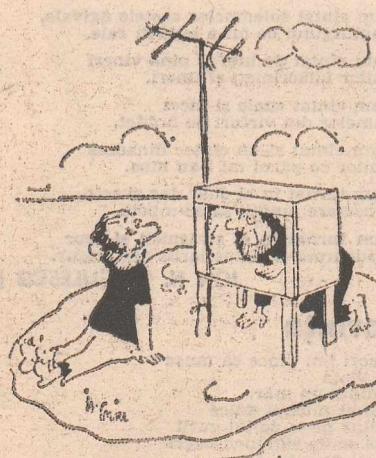
Ochii și urechile lumii

Micile melodii

Muri și Harry Warren, imediat după echinocliul de toamnă, la Los Angeles. N-avea mai mult de 87 de ani. Îi cîntam. Nu-l știam la față, nici ca idei, dar l-am cîntat o viață întreagă în mintea mea, în discoteca de sub pleoape și de sub frunte. Omul, ca să mă numesc și eu cumva, n-are doar idei în capu-i inteligent ci și cîntece. De la 16 ani pînă la vîrsta aventuroasă din craterul căreia scriu acum despre Harry Warren i-am cîntat melodia, uncoi șuierînd-o printre dinți, alții în-gîndînd-o în secret, stîngerit, fericit. Aveam, desigur, și mai am și alte melodii, mult mai importante și mai serioase decît aceea a răposatului. Aveam și mai „îmi pun“ cuarțetul păstrăvilor, sau aria spadei din „Trubadurul“, sau „De i-ar spune poarta ta“, sau Carmen, sau Maria Tănase, sau Evgheni Oneghin, sau Brel, sau „Ploaia cîntă împreună cu noi“ — cite cîntece nu are o minte ce se știe a fonă și fără talent la desen! Cîntecele intime, zic eu, au și ele greutatea lor în corpul și capul omenesc. Ele nu-s mai prejos de marile și severele idei. Ca și filosofia adovărată, ele te însoțesc pas cu pas și se uită la tine cu tandrețe din sclerotică albă a unui cățelus negru. Ele vin din tine unde nu te aștepti, la gară sau în lift, în pivniță și neînțînă. Așa vea melodia lui Warren — veselă și săltăreacă — și nu o dată o alungam, considerînd-o inoportună. Ce să caute ea în biblioteca din Piața Palatului, cînd studiam un curs despre rotacisme? Sau: spălîndu-mi calul în armată? Sau: dîndu-mi de frică într-un avion? Îi dădeam chiar cite un picior, ea nu mișca și făcea mai departe, ca trenul. Iar dacă mergeam la gară, nu venea după mine și mă lăsa cu un lied de Schubert. Nu era proastă. O luasem dintr-un film american, imediat după război, „Serenada din Valea Soarelui“, o comedie cu patinaj și muzică, care înnebînise toată grămada noastră de adolescenți. Eu nu mai eram puști, mă maturizam conștient și politiceste, mă înțeam (ca și azi) numai de idei decisive și grandioase — melodia asta, cu al ei „su, su“, în coadă, vîsînd la o gară din Chatanooga, mi se părea apolitică și superficială. N-am vrut s-o dansez multă vreme. Dar ea, pe căi obscure, s-a lipit de mine, s-a ținut cu un devotament de fetiță nebună, m-a iubit oricît am disprețuit-o, m-a cicălit dulce și a ajuns ca la capătul unei șerdințe, exact acum 25 de ani, cînd am luat-o pe nedrept peste cap, să mă salveze, interferîndu-se — ceea ce perdidă a noștrii de suflet explicată în „De l'amour“ — cu „Oda bucuriei“ din a IX-a. Am ieșit pe ușă demn, cîntînd în mine: „Slavă, slavă! Frați pe lume toți simțem!“ și, șuierînd printre buze acel „su, su“, sesizînd astfel, pentru prima oară, vitala compatibilitate — în repertoriul liric al oricărei ființe sensibile — dintre patetic și voiosie, în înfruntarea primejdiilor. Slavă melodiilor mărunte, fie și neserioase, dar care nu ne părăsesc la greu, încercate de toată gravitatea unei fidelități!

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(După „Bunte Illustrierte“ — R. F. Germania)

Crocodilașul vorbăreț

de LEV MALINSKI

Ca s-o spunem pe cea dreaptă, crocodilul nu face parte din categoria animalelor intelectuale. Leul? Eh, leul! Cu leul e cu totul altceva. El, de bine, de rău, se pricepe să sară prin inel... Dar crocodilul? Ei bine, crocodilul nu-l faci, nici de-l pici cu ceară, să sară măcar peste un scănel, darmite printr-un cerc!

Acesta este motivul pentru care mulți au rămas cu gurile căscate atunci când Zaplujni, un tânăr dresor, a luat de la grădina zoologică un puț de crocodil pentru a-l educa.

— Îți pierzi vremea de pomană cu el, omule! ziceau cunoscuții.

— Om trăi și-om vedea, le răspundea dresorul zimbând. Mitka, crocodilașul ăsta, are o calitate: este tânăr, iar crocodili trăiesc foarte mult. Și eu sint foarte tânăr...

Douăzeci de ani a trudit Zaplujni cu elevul său! În vremea asta, un prieten bun de-al lui a învățat un lup să bea cvas cu agrișe, dar munca lui Zaplujni era de cu totul altă natură: el îl învăța pe sirguinciosul său elev să vorbească. Cuvint cu cuvint...

Dar a venit și vremea victoriei celei mari. Asta s-a întâmplat în ziua în care Mitka a reușit să spună foarte corect și răspicat: „Mama spală crocodilul în baie!”

Tot personalul circuitului a fost de față la premieră pentru a urmări acest număr cu totul și cu totul excepțional. Până și șefii de la Direcția generală a circurilor au venit...

Se făcuse o liniște mormintală. Zaplujni a ieșit în arenă și a făcut, modest, o plecăciune adincă. În spatele lui se auzea șontic-șontic Mitka, care între timp maturizase cit de cit.

— Hai, Mitenka, spune-ți tu șeful unde spală mama crocodilul! îl invită directorul direcției generale a circurilor.

Mitka rămase o clipă pe gânduri, apoi tuși și zise cu glas de vioară care n-a văzut în viața ei saciză:

— Stimate tovarășe și stimați tovarășii, vă rog să-mi dați voie să vorbesc despre unele neajunsuri care încă se mai manifestă în circuit la care cu onoare lucrez. La noi în circ, pe postul prevăzută în schemă a fi încadrat un leu, lucrează mama soacră a directorului, care abia reușește să sară prin inel, dar care ia cu ușurință partea leului din salariu...

Buimăcit de-a binelea, Zaplujni încercă să-i închidă gura, dar parcă poate cineva să închidă cu una cu două gura unui crocodil? Cu chiu cu vai, și numai în urma unor îndelungi eforturi, trei oameni de serviciu reușiră să-l scoată din arenă trăgându-l de coadă!

Ovațiile și uralele spectatorilor răsplătită îndelung cuvintul curajosului crocodil.

Se înțelege că „ieșirea” lui Mitka nu a rămas fără urmări. S-au luat și măsuri concrete:

Soacra directorului a fost oprită să mai pe... leoaica,

partea leului (din salariu) a început s-o incaseze acum administratorul circuitului, cel care girează numărul de atracții,

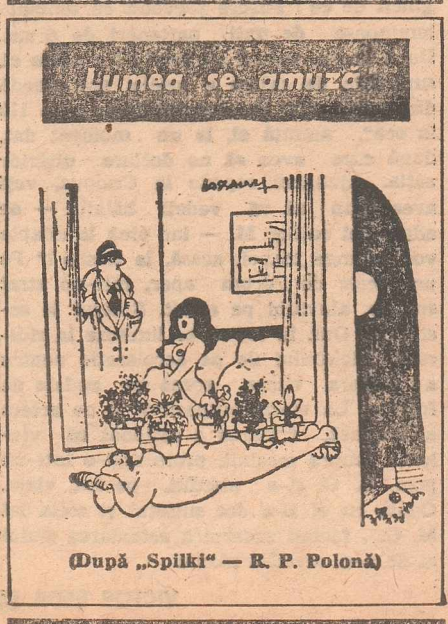
directorul circuitului a fost admonestat pentru calitatea slabă a spectacolului.

În fine, crocodilul Mitka a fost trimis înapoi la grădina zoologică. Ajuns aici, a încercat să intre în vorbă ba cu unul, ba cu altul dintre crocodili, dar totul a fost în zadar. Aceștia nu cunoșteau limbi străine...

De atunci, Zaplujni, îmbătrinit tare, se duce din cînd în cînd în vizită la Mitka și-i zice printre suspine:

— Hei, Mitenka, Mitenka, acum ai început că nu-i nici o scofală să vorbești?! Mult mai important este să taci, dragule...

În românește de N. NICOARA

Publius Vergilius Maro

În toamna aceasta calendarul UNESCO înscrie comemorarea a 2000 de ani de la stingerea din viață a lui Vergilius (70—19 î.e.n.), cel mai ilustru bard al Romei și unul dintre cei mai elevați poeți ai umanității.

Opera sa, expresie supremă a ethosului latin, n-a încetat să fie — din antichitate, apoi în evul mediu și Renaștere, până în zilele noastre — obiect de studiu și admirație. Splendorile, cerul și pământul Italiei, ogoarele și cu deosebire virtutea — virtus — bărbăților ei de seamă — consuli plecați de la coarnea plugului — au fost izvorul primordial de inspirație pentru fiul de țaran născut într-un cătun de lângă Mantua, în nordul Peninsulei Italice, din sinul aceluși „popor osindii să fie mare”, cum îl numește Eminescu.

Prezentăm mai jos un florilegiu din operele străbunului roman.

Prezentare și traduceri de GRIGORE TĂNAȘESCU

Orfeu și Euridice

Tu, Aristeu, ți-ai atras pedepsa zeiască pe merit, Tu ai greșit și plătești — Orfeu năpasta-ți aduse; Dar vinovat e și el — cînd soarta-i fusese vrăjmașă, De cînd, revoltat de raptul soatei iubite, Euridice, Fugărită de tine, Aristeu, se duse pe tărnușul Apei ș-așa fără speranță luind calea pieririi — Mușcată atunci de-o hidră pitită prin ierburii. Driadele plîng după ea și gemete Umplu și codrii, pină la Rodope și munții Pangel Și țara lui Resus, iubită de Marte, Hebrul involburat Și geții și Orithya, de neam din Atena. Cîntărețul Din liră, zăua și noaptea, bolnav, te purta în suflet Numai pe tine, dulce soție, plîngînd într-una pe maluri. Se duse sărmanul Orfeu și la porțile întunecate, Unde domnesc tenebrele nopții — în regatul lui Pluton — Singur, nefericit, pătrunse în codru sub vălul de groază Al morții. Merse la zeii de jos și la crudul stăpîn De acolo, zeii ce milă nu au de jalea bieților oameni. Dar furate de cînt, în noaptea negrului Tătar Umbrele tainic veneau și năluci golite de suflet — Cum ostenitele păsări mij frunzișul îl umplu Pe-înserat sau toamna tirzie, cînd ploaia scaldă pădurea. Mame și soții se-adun, eroi și viteji, fără suflet, Fete și tineri ce-au ars pe rug în preajmă fiind și părinții.

E momentul acum cînd Orfeu scăpat de atîtea Primejdii ochii ș-îndreaptă în sus, săgetat de-o soartă Haină — cum hărăzit a fost de Proserpina; dar Nebunia-l cuprinsese pe cîntăreț și dor să-l revadă Soața iubită — de înțelese — dar Infernul nimic nu-înțelege. Pasul ș-oprise Orfeu, legămîntul uitînd și de toate — Mult duios soția privind cade pradă iubirii-nfocate; Bietul, văzu cum truda-i s-a dus și cruda tiranului Lege i-a biruit — Infernul vîlînd în mlaștina-adîncă. „Cine pe noi ne-a răpus — Euridice se-ntreabă cu jale — De unde e furia asta că eu sint întoarsă pe drumul Întunecat, cuprinsă fiind de somnul ce-alungă lumina. Adio, Orfeu, îți strig din noaptea fără de margini — Eu brațele ți le întind în zadar și nu-mi răspund ale tale!” Astfel grăii și ca fumul zglobii se prelînce în noapte; Bietul de el ajurînd tot voia de umbra-i să se agate Să-i rostască cuvînt, dar nici urmă — vorba-i zburase. Între acestea nici Charon, vai! luntrașul nu vrea să-l aducă, Pradă durerii așa, zbcuciat de pierderea iară-a soției. Cum să-i imbune pe mani, pe zei cu ce lacrimi — Cînd în al Stixului vad pe luntre plutea înghețată Euridice răpîită de-acum în hăul fără speranță. Zic pămîntului apoi că șapte luni de obidă Le-a petrecut Orfeu lăcrîmînd la Strymon, la apa Ce-o străjuiesc înaltele stînci și-n peșteri atunde. Tigrii — cit de compliți — și copaci se uimeau la-al lui cîntec. Cum filomela își plînge-n dumbrăvi zadarnic amarul, Cuiul văzîndu-și prădat și puil golași smulși dintr-insul — Noaptea bocînd stingheră pe-un ram, de plod văduvită — Astfel Orfeu rătăcea nemaîvrînd de iubire să știe, Pină la fluviul Tanais, sub zăpezi, în Scitia bătută de vînturi. Blestem aruncă pe zeli de jos, pe Pluton, că soața-i răpîită.

KAREL CAPEK:

Moartea lui Arhimede

● De fapt, istoria ala cu Arhimede nu s-a petrecut chiar așa cum se scrie. E-adevărat că el a fost ucis atunci cînd romanii au cucerit Siracuză, dar nu-i ade-vărat că i-a intrat în casă un soldat roman ca să-l jefuiască și că Arhimede, cu-fundat în desenarea unor construcții geometrice, ar fi rostit supărat: „Nu te atinge de cercurile mele!”

Mai întii că Arhimede nu era dintre acei profesori distrați, care să nu bage de seamă ce se petrece în jurul lui. Dimpotrivă. Era de la natură un soldat drept, care inventase mașini de război pentru apărarea Siracuzei. În al doilea rînd, sgl-datul care intrase la el nu era un fitecine, un prădător betiv, ci însuși Lucius, căpitan instruit și ambițios, care știa cu cine avea onoarea și care nu venise pentru a-l prăda. De aceea îl salută milită-rește din prag, și-i spuse:

— Salve, Arhimede! Arhimede ridică ochii de pe tăblița ce-ruită pe care tocmai desena ceva și întrebă:

— Ce s-a întîmplat? — Arhimede, zise Lucius, știm că fără mașinile tale de război Siracuză n-ar fi rezistat nici măcar o lună, așa ne-ați dat de furcă doi ani. Să nu crezi, noi mili-tarii știm să le apreciem așa cum se eu-vine. Teribile mașini, felicitări!

Arhimede făcu un gest de supărare cu mina.

— Te rog, nu-l nimic de capul lor. Ia, niște dispozitive de aruncat pietre. Din punct de vedere științific n-au nici o va-loare.

— Dar din punct de vedere militar au, fu de părere Lucius. Ascultă, Arhimede, am venit să-ți propun să lucrezi pentru noi!

— Pentru care noi?

— Pentru romani. Siracuză, trebuie s-o gtiți, e-n declin, la ce bun s-o mai ajuți? Să ne întoarcem cu fața spre Cartagina și

ai să vezi. Ați face mai bine să veniți cu noi, voi toți!

— De ce? mormăi Arhimede. Noi, cei din Siracuză, sintem, dacă nu mă înșel, greci. De ce-am merge cu voi?

— Pentru că trăiți în Sicilia. Și noi de Sicilia avem nevoie.

— Și de ce aveți voi nevoie de Sicilia?

— Pentru că vrem să stăpînim Mediterana!

— Aha, făcu Arhimede privind la tă-blița. Și de ce vreți să stăpîniți Medi-terana?

— Pentru că cel care este stăpîn pe Me-diterana este stăpînul lumii. E limpede, nu?

— Și voi vreți să fiți stăpînii lumii?

— Da! Menirea Romei este să ajungă stăpîna lumii. Și-ți spun eu că va ajunge!

— Se poate, spuse Arhimede, ștergînd ceva de pe tăbliță, dar nu v-aș sfătuî. Ascultă, Lucius, să fii stăpînul lumii în-seamnă să te aperi stranic. Păcat de-atita muncă. Cu ce o să vă alegeți de pe urma ei?

— Asta așa-l, dar vom fi un mare im-periu!

— Un mare imperiu... bolborosi Arhi-mede. Dacă desenezi un cerc mare sau unul mai mic, tot numai un cerc este pină la urmă. Iar cercul are limite, granițe. Niciodată n-o să se poată fără granițe, Lucius. Crezi că un cerc mai mare este mai perfect decît unul mic? Crezi că dacă desenezi un cerc mai mare ești un geo-metru mai bun?

— Voi, grecii, vă jucați tot timpul cu argumentele, obiectă căpitanul Lucius. Noi dreptul nostru o să ni-l dovedim în-tr-un anume fel.

— Cum?

— Prin fapte. De pildă, v-am cucerit Siracuză, prin urmare ea ne aparține. Vrei dovadă mai convingătoare? Nu-i su-ficient de convingătoare?

— Este, făcu Arhimede scărpinîndu-se cu condeiul prin păr. Da, ați cucerit Siracuză, numai că Siracuză nu mai este și nu va mai fi cea de odinioară. A fost un oraș mare și vestit, omule. N-o să mai fie mare niciodată Siracuză. Păcat...

— Dar Roma, Roma va fi mare! Roma trebuie să fie cea mai puternică de pe

Dar răscolite de vaier, văzîndu-l, nesocotite, Ciceoniene femei din Tracia — bacantele dezlănțuite Îi sfîșiară tinerescul trup risipindu-l pe cîmpuri; Capul plutea pe-al Hebrului val smuls de la gîtu-i Marmorean și-n viltoare purtat rostea aste cuvinte: „Euridice — eu glas sugrumat — sărmana mea soață!” — Duhul îl părăsea nevolnic, în timp ce cu jale Tot răsuna „Euridice” prelung ecoul pe maluri! Astfel Proteu povesti, zvrîlindu-se iarăși în mare Și răscolit gemea din adînc noianul de ape.

Viața la țară

O fericiți, fericiți plugarii, cînd știu cum să scoată Roade, pămîntul lucrînd cel darnic, cu sîrg răscolindu-l. Ei stau departe de lupte și măceluri și discordii. Palate n-au pe unde să mișune incolo-înceace pe la porți În zori multime de clienți, ca valurile murdare. Nici ușile nu-și garnisesc cu încrustări de pietre fine, Nici bronz corintic nu rivnesc, nici aur Pe vestimintele brodate; lina albă n-o vopsesc Cu droguri din Asiria aduse. Măslina are gust al ei, fără dresuri de scoțișoară; Li-e viața sigură, tîbnită și curată — Fără vreun viclesug — și cite avuții — Ce pace pe-ntînderea ogorului surizător! Ici peșteri, lacuri lucitoare, văi prietenoase Și mugetul de boi și somnul sub umbră. Dumbrăvi te-îmbie colo — vizuini de fiare Ce s-ascund și tineri vajnici vezi, deprinși Cu munca aspră și cu traiul cumpătat. Slăvesc aceștia ce-l de slăvit și dau părinților cînstire; Dreptatea la țărani se simte ca la ea acasă Și-ale ei urme încă le mai vezi în sat — De cînd Zeița părăsise îndurerată pămîntul vitregit.

GEORGICE

Lauda Italică

Nici Mezii cu-ale lor păduri ș-al lor pămînt bogat, Nici Gangele măreț și nici chiar Hermus Aurul rostogolînd — nu pot alături sta cu al Italiei pămînt; Nici India mai laudată nu-i, nici Baetra Și nici Panhaia cu tîmnia ei amestecată în nisip. Italicul pămînt nu l-au lucrat nici tauri fabuloși Și nici sîmîntă țarinei n-au fost măselele de monștri Din povești. Nu vezi vreun lan din care să răsără căști Sau luptători ce poartă lănci; dar griu cit zarea Vezi și al lui Bachus har. Măslini și turmele Zglobii ne prisosesc. Vezi mindri cai gonînd pe cîmp Și turme-n preajma ta, Clitumne, și tauri, Jertfe pe ales, pe zeii noștri îmbunînd, ca ei — În temple mulțumiți — să facă Roma să triumfe. Aici mereu e primăvară și vară cînd la alții iarna E în toi; aici mioara naște-a doua oară și arborii Rodesc de două ori. La noi nu vezi nici tigri Fieroși și nici plodire de tigroaică singeroasă — Și nici otrăvuri ceucid culegători. Nu-s serpi La noi încolăciți, tîrîndu-și pe pămînt Șiragul de inele, innodîndu-le sub soare. La noi cetății sint răsărate — semn al muncii noastre, Durate-n stînci, al muncii meterez și riuri vezi Scaldînd cu — argintul lor străvechile cetăți. De mare ce să spun? Și sus și jos ne mișgîie — Și lacuri, cite vrei! Tu Larius și tu Benacus De valuri, ca o mare, fremătînd; dar porturile Noastre! — digul din Lucrin — cum marea se frîmîntă În gemătu-i asurzitor, acolo unde al lui Iulius Port ascultă-ntruna apele involburate și valurile Mării Tirenene croîndu-și drum în iadul din adînc! Tot riuri vezi pămîntul argintînd sub raza soarelui Italiei; comori în vadul lor rostogolînd Ce să mai spun de neamuri de viteji, de Marsi, Sabelli, Ligurii înăspriți și Volscii cei cu sulții rețezate! I-a zămislit Italia pe Decius și Marius și Camillus — Falcii, pe Scipiazi hîrșii în lupte și pe tine, Cezar, Biruitor acum — triumfător la margini de pămînt! Tie salutul prim îți datorez, tu, mame, cu sinul plin De glorii și de rod — prin fiii tăi — tîe, pămînt străbun, Tu, țara-a lui Saturn, îți cînt mărirea-n lupte și în arte — Un cîntec nou se izvodește — acum — un imn ogorului italie.

fața pămîntului!

— De ce?

— Ca să dureze. Cu cit vom fi mai puternici cu atît vom avea mai mulți duș-mani. De aceea trebuie să fim cei mai puternici.

— De pe partea puterii... mormăi Arhi-mede. Eu sint fizician, Lucius, și vreau să-ți spun un lucru: forța te încătușează!

— Ce înseamnă asta?

— Știi, asta-l o lege. Cînd o forță ac-ționează, ea încătușează alte forțe... Cu cit veți fi mai puternici, cu atît veți avea nevoie de mai multe forțe și va veni o vreme cînd...

— Ce vei să spui?

— Nimic. Eu, omule, nu sint proroc, sint doar un biet fizician. Și eu așa știu: forța te încătușează!

— Ascultă, Arhimede, n-ai vrea să lucrezi pentru noi? N-ai idee ce posibilități imense ți s-ar deschide la Roma. Ai putea construi cele mai mari mașini de răz-boi din lume!

— Las-o baltă, Lucius. Sint bătrîn și aș vrea să mai realizez una sau două din ideile mele. După cum vezi, tocmai de-senam ceva...

— Nu ești lispitit, Arhimede, să euce-rești împreună cu noi supremația mon-dială? Răspunde, de ce taci?

— Iartă-mă, bombăni savantul aplecat asupra tăbliței sale, ai spus ceva?

— Da, că un om ca tine ar putea do-bîndi supremația mondială.

— Hm... supremația mondială, făcu Arhimede căzînd pe gînduri. Nu te supăra, dar acum tocmai am ceva important de făcut... Ceva care să supraviețuiască cu adevărat...

— Ce anume?

— Atenție, nu te atinge de cercurile mele! E vorba despre calculul suprafeței sectorului de cerc.

● Ceva mai tîrziu a fost dat publici-tății un comunicat prin care se aducea la cunoștință că savantul Arhimede și-a pierdut viața într-un accident...

În românește de NICOLAE NICOARA

Muzica tinăra — un deceniu de singurătate? (VI)

La ora actuală există, în foarte multe județe ale țării, cîntăreți „solitari” sau grupuri care profesază o muzică tinăra de cea mai bună calitate, cu mijloace care țin de profesionalism și nu de limitele încercării. O parte dintre aceștia au primit, din partea CENACLULUI FLĂCĂRA, șansa de a întîlni un public numeros în cadrul turneului din județul Hunedoara, făcînd astfel posibilă urcarea lor pe prima treaptă a afirmării, iar în cazul celor care au mai bătut la porțile muzicii tinere s-a obținut un incontestabil atestat de calitate.

Astfel, grupul vocal-instrumental „CANON” din Hunedoara, grup înființat de poetul Ioan Eru și avînd în componență absolvenți ai conservatorului, s-a dovedit capabil de momente de adevărată artă, prin compoziții solide și meticolos armonizate sau orchestrate.

Grupul feminin vocal-instrumental „FILIGRAN” din Tîrgoviște, avînd în componență absolvente ale școlii de muzică, mai are încă de lucru pe calea desăvîrșirii intențiilor propuse, dar debutul său nu a fost unul oarecare, iar perspectiva i-ar putea asigura — cu condiția strădaniei — un loc aparte în muzica tinăra.

O sensibilitate deosebită și o profunzime cu totul inedită a mesajului său muzical și poetic trebuie remarcate și în evoluția „GRUPULUI 2 1/2” din orașul Oțelu Roșu.

Iniințat cu aproximativ opt ani în urmă, „GRUPUL T” din Tîrgoviște, despre care s-a scris de multe ori în cronicile cînaclului, și-a reconfirmat, în această toamnă, personalitatea distinctă, binemeritîndu-și succesul. După părerea mea însă, acest erup va trebui să mai renunțe în perspectivă la preocuparea sa pentru texte cu cavalcade haideuștii (preocupare care dealtfel a dat naștere unor cîntece minunate) și să aducă în cîntecele sale problemele și poezia momentului actual.

În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, se cer menționate cîteva remarcabile prezențe individuale în muzica tinăra. Este vorba de VASILE ȘEICARU din Galați, un cîntăreț care aduce cu sine pe scenă experiența și dezinvoltura fostului interpret vocal de muzică pop.

CONSTANTIN DRAGOMIR se arată ca un stăpîn sigur al posibilităților pe care le oferă chitara (meșteșugul și subtilitatea instrumentală pe care le dovedește pot fi invidiate de mulți pretendenți ai instrumentului), elaborînd vocal și instrumental în cel mai pur stil folk.

Debutant cu cîțiva ani în urmă pe scena Cînaclului Flacăra, VALI ȘERBAN a evoluat în recenta stagiune hunedoreană ca un cîntăreț serios, cu preocupări de perfecționare și autodepășire, cîntecele sale pe versurile poetilor Eșenin, Ion Sângereanu sau Adrian Păunescu putînd sta alături de succesele certe ale muzicii tinere.

Desigur că, alături de nume binecunoscute în muzica tinăra sau de cele menționate mai sus, s-au mai produs în turneul din Transilvania și alte prezențe, pe care le-am găsit menționate de multe ori în cronicile din ultimii doi ani ale cînaclului. Faptul că nu le-am subliniat în articolul meu se datorează luării în considerație a talentului lor precum și părerii personale că, pînă la ora actuală, nu și-au precizat o orientare stilistică, cîntînd la întîmplare fie muzică populară, fie ușoară, sau stăruind asupra primei compoziții cu care au debutat, dar pe care nu au reușit s-o depășească.

Acești tineri pot avea în față ca exemplu nu numai pe „veteranii” muzicii tinere, dar și pe acei cîntăreți care au devenit în scurt timp vedete ale acestei muzici, tocmai datorită seriozității în preocupare, a gândului pentru autodepășire, precum și căutării permanente, care i-au făcut să devină prolifici în sensul cel mai bun al actului de cultură. L-aș cita încă o dată pe VICTOR SOCACIU,

care lansa de pe scena cînaclului, în numai zece zile de turneu, nu mai puțin de patru cîntece noi, care s-au bucurat de succes.

„Bătrînul” IULIU MERCA spunea într-un rock lansat de formația sa „SEM-NAL M”, cu ocazia festivalului organizat de „CLUBUL A” în primăvara acestui an, că „fiecare ceas e un veșnic început”; această frumoasă idee, lansată în imediata apropiere a celor care opinau în programele de sală pentru inexistența muzicii tinere sau pentru terminarea folk-ului românesc la VALERIU STERIAN, cu siguranță că nu a fost receptată de către ei, pentru că altfel ar fi devenit mai îngăduitori măcar cu timpul dacă nu cu cei care continuă să comunice prin abordarea stilului folk.

Scurta istorie a folk-ului românesc nu s-a oprit la al cincilea cîntăreț enunțat ca punct terminus ci trece actualmente cu obligativitate prin compozițiile: AMIAZA (ADRIAN IVANITCHI); LUMEA E CUM SINTEM NOI (NICU ALIFANTIS); OL-TULE (VICTOR SOCACIU); DACĂ TOATE ACESTE FI-VOR ÎNVĂTATE (VASILE ȘEICARU); GARA DE NORD (CONSTANTIN DRAGOMIR); CÎNTEC SFINT (GRUPUL 2 1/2); TRON ÎN APUS (VALI ȘERBAN); RADU DE LA GRECI (GRUPUL T) și nu se încheie încă la BALADA CORVINĂ (GRUPUL CANON).

MIHAIL STAN

P.S.

Nu l-am uitat pe Aurel Gherghel (inițiator și susținător de excepție al multor momente de muzică tinăra, care se năseau în „Clubul de la ora 7” și ajungeau pe marile scene ale Capitalei), Adrian Moroianu (care și-a cheltuit bursa de student în Cluj-Napoca pe telefoane care chemau folk-kiștii din București), Emil Iftode (care avea sublima pretenție de a se cînta folk măcar o dată pe lună și în sălile de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, după cum nu-l pot uita pe Nicu Vladimir și Horia Stoicanu (care au compus și cîntat folk înaintea multor pretendenți la un loc de favoare în calendarul folk-ului nostru).

chiar la intrare. Am remarcat de la început că un ajutor de ospătar, care se-măna leit cu Charlot, împreună cu o colegă de breaslă alergau fără încetare de la bucătărie la „salonul pentru nefumători” și invers. Din pragul bucătăriei (sau cel al barului, nu-mi puteam da seama ce destinație avea, din pricina unei perdele) un ospătar — probabil chiar șeful — își plimba privirea prin local, aerul său nefiind chiar cel mai prietenos din lume. La un moment dat, am asistat la o adevărată demonstrație de virtuozitate: după ce micul Charlot s-a precipitat în fața lui cîteva clipe, a dispărut, ca apoi, într-un timp record, să reapară încărcat cu o mulțime de farfurii pline.

A trecut „sfertul de oră academic” și o ospătarică între două virste s-a prezentat destul de amabilă la masa la care așteptam. Am aflat că există patru feluri de mîncare, printre care cotlet de porc, creier, salău. Am optat pentru un cotlet și o sticlă cu bere. În cele 17 minute care s-au scurs pînă la sosirea cotletului nu m-am plictisit. Comeseii mei, desfi destul de „bine făcuți”, erau destul de veseli. Ba ni s-a alăturat și un alt cunoscut de-al lor aflat în aceeași stare. Mi s-a recomandat chiar, așezîndu-se în stînga mea. Cînd l-a zărit, „șeful” a exclamat peste capetele celor așezați la vreo patru mese: „Formidabil! Uite-l și pe Fantomas!” Intr-o clipită mi-am dat seama că — socotînd după locul pe care îl ocupam — devenisem... mina dreaptă a marelui Fantomas!

Ospătarica — căreia nu am reușit să-i citesc numele de pe ecuson — a adus cotletul, însoțit de o salată de castraveci printre care se iveau și 3-4 felii de gogosari. Am primit și niște jumătăți de chifle care cîndva fuseseră foarte uscate, dar acum, udate și prăjite, erau nu numai calde, ba chiar comestibile. Am ciocnit un pahar cu Fantomas și ceilalți. Faptul le-a amintit că nu prea mai aveau de băut. Unul dintre „băieții” lui s-a împleticit ușor către locul unde se afla „dom’ șef” și a revenit de acolo cu o sticlă sub braț. Aproape imediat după ce am mîncat, ospătarica a venit cu nota de plată așezată frumos pe o farfurioară cu servetele. Faptul m-a surprins, ca și celelalte manifestări de politețe ce nu păreau în nici un caz să facă parte de obiceiul localului. Să fi fost deconspirat? Nu, în nici un caz! Probabil prezența lui Fantomas mă avantaja. Am spus veselilor mei comeseii „bună seară” și am ieșit. Afară era un aer atât de curat...

Cu toate că acordăm ospătaricii nota 7, nu putem să notăm restaurantul cu mai mult de 3.

INCOGNITO

— Sanționarea bufetierei Cîcu Mariana cu retragerea a două gradeții pe 2 luni conform art. 100, lit. c din Codul Muncii;

— Sanționarea bucătarului gestionar Budeș Caluda cu diminuarea retribuției cu 10% pe una lună conf. art. 100, lit. c din Codul Muncii.

Conducerea I.A.P.L. „Bistrița” vă mulțumește pentru sprijinul acordat, considerînd inițiativa dv., de a face cunoscute aspectele atât pozitive, cât și negative ale activității de alimentație publică, ca pe o acțiune care va duce la continua perfecționare a activității din acest domeniu de activitate, asigurîndu-vă totodată că va intensifica acțiunile de îndrumare și control ale activității unităților din subordine, pentru prevenirea și eliminarea oricăror deficiențe.

director, P. Neidon

„Ce înseamnă a (nu)-ți planifica drumul”

Pentru unii automobiliști, planificarea deplasărilor pare o noțiune abstractă, fără valențe practice. „Adică cum vine treaba asta? — se întreabă ei nedumeriți, deplasarea cu mașina nu e ca mersul trenurilor: plecarea la ora și minutul X, sosirea la ora și minutul Y. La urma urmei, de aceea am autoturism, să pornesc cînd îmi cade bine; să nu fiu legat de oră fixă nici cînd mă aștern la drum și nici cînd trebuie să ajung la destinație. În plus, conducerea autovehiculului îmi face plăcere, mă destinde. Mă sui la volan, obosit ca după ieșirea de la serviciu, și simt cum mă relaxez după fiecare kilometru parcurs”. Un asemenea mod de gîndire porneste de la optica greșită, limitată și, mai ales, falsă că pilotarea mașinii este o îndeletnicire prin excelență odihnitoare, ignorîndu-se ceea ce trebuie să se înțeleagă prin planificarea călătoriei în sfera conducerii autovehiculelor. Din capul locului trebuie să subliniem că a porni la drum în stare de oboseală, după surmenajul serviciului de exemplu, înseamnă a crea „din start” premisele accidentului. În ce privește capacitatea pilotării mașinii de a produce o stare de destindere, lucrurile sînt adevărate în măsura în care este vorba despre influența relaxantă a altei ocupații față de cea cotidiană, și nu ca remediu în sine pentru alungarea oboselei. În sfîrșit, să reținem că nu este exagerată nici comparația mai sus-amintită cu mersul trenului; un conducător auto animat de spiritul conducerii preventive înțelege să stabilească o oră rezonabilă de plecare (în funcție de rezolvarea, fără pripeală, a problemelor legate de călătorie, de starea de oboseală, de condițiile de deplasare etc.) și să aloce un timp judicios calculat pentru parcurgerea în siguranță a traseului, ținînd și aici seama de factorii care concurează la efectuarea în bune condiții a deplasării. Și dacă, dintr-un motiv sau altul, plecarea are loc cu o oră mai tîrziu față de cea stabilită inițial, nimic mai firesc, din punctul de vedere al conducerii preventive, decît faptul că la destinație să se ajungă tot cu o oră mai tîrziu. A încerca recuperarea timpului pe seama forțării vitezei, depășirilor riscante, trecerii pe galben — uneori chiar pe roșu — a colorii semaforului și a altor manevre hazardate înseamnă tot atîția germei de accidente, nemaivorbind despre consumul în plus de carburanți (fiecare accelerare înseamnă o picătură de benzină în plus, fiecare frînare o secundă în minus din viața motorului), solicitare sporită a sistemului nervos al omului de la volan. După o asemenea călătorie, dacă totul lese bine, constatăi la destinație că ai reușit, după atîtea eforturi și pericole inutile, să cîștigi zece sau cincisprezece minute, și asta în urma unei distanțe de peste două sute de kilometri rulați. Ca să nu rămînem la nivelul afirmațiilor, care pot să pară unora gratuite, un caz care sperăm să convingă; evident, pe cei care au nevoie să fie convinși. B.G. din Reșița avusese zi liberă, ca recuperare, în vineria aceea. „Tocmai bine, se gîndi el, ca să facem călătoria la Craiova, de mult proiectată, împreună cu familia M. — căreia îi plăcea să-l satisfacă stagiul milițar la capitală Bănești”. Numai că familia M. locuia la Reșița, ci la Gătaia. Nu cine știe ce departe de Reșița, dar, oricît... B.G. pleacă la Gătaia la cîntatul cocosiilor, revenind la Reșița pe la ora 14. Nici un fel de pauză pentru o cit de mică odihnă a soferului după orele petrecute la volan! Timpul nu stă! Ambele familii pornesc de îndată către Craiova. Pe drum, un agent de circulație le face semn de oprire. „Mă scuzați că v-am întrerupt călătoria, se adresează el politicos automobilistului — văd că aveți centuri de siguranță și de aceea vă recomand să le prindeți. Nu se știe cînd vă vor fi de folos. Vă solicit, de asemenea, să aveți grijă cu ce viteză circulați. A plouat și carosabilul este umed, alunecos”. Îndemnulurile au fost reținute parțial, doar în ce privește viteza și aceasta pentru scurt timp. În dreptul aparatului radar, instalat la cîteva kilometri de locul unde a fost oprit de agentul de circulație, B.G. a trecut în limita legală de viteză. Ați ghicit de ce! Fusesse prevenit cu semnale luminoase de unii parteneri de drum. După aceea, tare și cu forță! Nu conta că suprafața de rulare a șoselei era umedă din cauza ploii ce abia încetase. „Am 110 la oră”, anunță el, la un moment dat, după cum avea să ne declare ulterior soția. Ajungem repede la Craiova, veți avea timp să vă vedeți băiatul — se adresa el soților M. — iar pînă la noapte vom ajunge înapoi, acasă, la Reșița! Pe un sector de drum apar, într-un strat subțire, aluviuni pe asfalt. Soferul le sesizează. Dar, în loc să se limiteze la ridicarea piciorului de pe accelerație pentru a modera viteza, apasă pe pedala de frînare. La viteza respectivă și pe artera alunecoasă, frînarea a acționat cu violență asupra mașinii, proiectînd-o într-un pom. B. G. și-a pierdut, pe loc, viața. Odată cu el și-a dat sufletul și soția lui M. C., făcînd zadarnică așteptarea fiului ei de a-și revedea mama.

VICTOR BEDA

Clasament: Categorie specială, 12 la sută remiză: „Capșa”, „Rapsodia” (10); „Lido” (9,64); „Athénée Palace” (8,83); „Ambasador”, „Budapesta” (8,66); „Carul cu bere” (8,50); „Dorobanți” (8,33); „Havana” (8,00); „Cîșmigiu” (7,33); „Dunărea” (7,16); „Hanul lui Manuc” (7,00).

Categorie specială, 10 la sută remiză: „Union” (8,00); „Trocadere” (7,91); „Orizont” (7,85); „Doina” (7,71); „Miorița”, „Monte Carlo” (7,00); „Aluniș” (6,33); „Pescarul” (5,00).

Categoria I, fără remiză: „Bumbăști” (7,46); „Berceni”, „Gambrinus”, „La Peștera” (7,00); „Triumf” (6,66); „Mercur” (6,16); „Crama Miorița” (6,00); „Izvorul Rece” (5,42); „Brotăcel” (5,28); „Bolta Rece” (4,71).

Restaurantul „Bolta Rece”, șef de unitate Nicolae Dănilă. Bucătar Rozalia Boghiu; telefon: 18 46 33; adresa: Cîmpia Turzii 62. Face parte din I.A.P.L. Amzei.

— Constatări: În timpul controlului s-a înregistrat întreaga gamă a deficiențelor. Le enumerăm fără a le pune în ordinea gravității. La intrarea în control, după o așteptare de 10 minute, timp în care ospătara Valentina Savu, identificată ulterior deoarece nu purta ecuson, a trecut pe lângă masa noastră de mai multe ori, ne-a oferit doar fripturi de porc, brașovențe și murături. La insistențele noastre am primit o scrumieră. Toate cele trei pahare cu vodcă, servite de sus-numita, aveau lipsă la gramaj. În unitate nu sînt liste-meniu. Specialitățile casei lipsesc. Unitatea practică sistemul de gestiune și răspundere colectivă. Ospătarul Giovanni Lazăr, loctiitorul șefului de unitate care nu se afla la program, nu a putut prezenta nici un document în acest sens. Nu se întocmesc bonuri de marcaj. Nu s-au putut prezenta actele de procurare pentru salată verde, ceapă, morcovi, ardei din care se executau produsele. Nu se întocmește plan-meniu pentru brașovențe (tochitură inventată în clădire), pentru bulete și garnituri. Într-un frigider s-au găsit 2 pachete de carne și 3 pachete de unt, proprietatea Valentinei Savu. La bar s-au mai găsit 7 pachete de Kent, rezerva tumorului Giovanni Lazăr. Notele de plată se întocmesc din cînd în cînd, iar din cele prezentate nu se pot identifica unele produse. Gramajul nu este trecut în notele de plată. Cele trei fripturi cîntărite aveau între 150 și 180 grame. Vasele curate și cele murdare stau pe aceeași masă. Bucătăreasa Rozalia Boghiu spală vase și gătește în același timp. Castraveții murați, vînduți cu 15 lei, au dimensiunile celor cu prețul de 8,50 lei kilogramul. Nu se respectă rețetele și tehnologia de fabricație la buletele de cașcaval și la „brașovențe”, adică la toate produsele de bucătărie din ziua aceea.

— Note: calitatea meniului, 4; comportarea și corectitudinea personalului, 4; eficiența economică și socială, 5; ambianța, 7; controlul oamenilor muncii, 5; nota consumatorilor, 5; Incognito, 3; Media, 4,71.

Observațiile bucătarului: Valorificarea prea atentă a celor „căzături” nu face cînte bucătăriei. Nici o preocupare pentru prezentarea unor preparate bine gătite. Nici

nu se poate vorbi despre diversificare, despre curățenie. Apate și dezinteres. Nu știu ce să face să am în îndrumare și control o asemenea unitate.

Sesiările echipei: Neîntocmirea actelor primare de gestiune, întocmirea formală, superficială a notelor de plată, imposibilitatea verificării lor cu bonurile de marcaj lasă clienții la bunul plac al personalului. Dezorganizarea pare a fi făcută cu intenție, iar treburile localului par a fi subordonate intereselor personale și bunului plac al celor care își desfășoară activitatea aici, deocamdată nestîngheriți.

La ancheta din acest număr au participat: inspector Mihai Păduraru și Mircea Dinu, șef serviciu producție la I.T.H.R.

OPREA GEORGESCU

Rubrică realizată cu ajutorul Inspectoratului comercial de stat și al Asociației bucătarilor și cofetarilor.

...Fantomas și ceilalți...

Cînd am intrat, marți, 13 octombrie, în micul restaurant „Bolta Rece”, ploaia încetase de vreo oră. Socotînd după liniștea aparentă a străzii, fusesem tentat să cred la început că nu voi întîlni acolo, înăuntru, decît cîteva consumatori veniți să se adăpostească de ploaie. Dar nu a fost să fie așa, pentru că îndată ce am deschis ușa, nori grei de fum m-au învăluit, semn că animația era în toi. Și într-adevăr, la multe dintre cele 15-16 mese — toate ocupate — se bea și se fuma din plin, se vorbea tare, de multe ori cu potîcniri, datorate, probabil, timpului prea îndelungat... cît durase ploaia! Am zărit o scară care ducea undeva într-o altă sală situată la subsol și mare mi-a fost bucuria cînd, coborînd primele trepte, am dat cu ochii de o bucată de carton pe care scria „Salon pentru nefumători”. Dar, ghinion: salonul era rezervat în acea seară — să nu uităm, era și marți, și 13 — unei agape la care participau vreo 15 persoane. Nu-mi rămînea decît să mă resemnez și să revin printre mesenii aflați cu circa 3 metri mai sus.

Neavînd o altă soluție, am cerut permisiunea să mă așez la o masă. Cea aflată

retribuției cu 10% pe 2 luni conf. art. 100, lit. c din Codul Muncii;

Totodată vă informăm că s-au luat măsurile pentru renovarea și întinzirea unității, remediîndu-se toate deficiențele cu caracter administrativ constatate de organele I.C.S. și redactorii dv.

Rest. Brotăcel

— Sanționarea tov. Ilie Gheorghe — șef unitate — cu avertisment, conf. art. 100, lit. b din Codul Muncii;

— Sanționarea șefilor de sală Cheșes Lucian și Niculescu Eugen cu retragerea a două gradeții pe 2 luni, conf. art. 100, lit. c din Codul Muncii;

— Sanționarea barmanilor Nicolau Gheorghe și Popa Florica cu retragerea a două gradeții pe 2 luni, conf. art. 100, lit. c din Codul Muncii și mutarea disciplinară la alte unități;

Din partea I.A.P.L. „Bistrița”, sectorul 2, Bd. Republicii 178, București, primim următoarea scrisoare:

Urmare semnalărilor critice apărute în revista dv. la rubrica „Topul restaurantelor”, despre unitățile Rest. Izvorul Rece și Brotăcel, vă informăm că deficiențele și abaterile constatate la aceste unități au fost analizate cu toată exigența și fermitatea la nivelul Consiliului oamenilor muncii, stabilîndu-se următoarele măsuri:

Rest. Izvorul Rece

— Sanționarea șefului de sală Ionuța Niculae cu diminuarea retribuției cu 10% pe două luni, conf. art. 100, lit. c din Codul Muncii;

— Sanționarea ospătarilor Neamtu Gheorghe și Babău Ștefan cu diminuarea

Omul care joacă

N-am fost învinși acum...

Pentru foarte mulți oameni al fotbalului, calificarea echipei noastre pentru „Mundialul” spaniol a fost pierdută simbăta trecută, după acest dramatic joc disputat împotriva reprezentativei helvete. Am auzit voci capabile să invoce, prin fireștile calcule teoretice, miracolul posibil să ne mai aducă, printr-o eventuală sara-badă a rezultatelor ce au mai rămas de scris în această adevărată grupă a loviturilor de scenă, calificarea pe pământul spaniol.

Pentru mine, începutul sfârșitului a fost intuitibil prin felul în care a fost pregătită această campanie a ultimelor jocuri și a devenit realitate prin nepuțința condam-nabilă cu care „s-a pregătit” egalul din meciul cu Ungaria. Așa cum am scris și la timpul potrivit, germele eșecului au încolțit în ziua blestemată în care, într-unul din hotelurile Zürichului, repre-zentanții federației noastre — avind, to-tuși, și un program discutat din țară — au stabilit, neașteptat de păgubitor, făcînd chiar și concesii (!) adversarilor noștri, datele de joc ale naționalei. Numai că noi, cei mai tineri, „nu știm încă nimic”, și „trebuie să fim doborîți” dacă avem curajul să rostim adevărul care a făcut să plîngă suflarea noastră fotbalistică.

Sigur că au fost câteva momente pe care, dacă ni le-am fi apropiat așa cum puteam, victoria ne-ar fi bucurat după o 90 de minute ale simbetel trecute. T dispute în care poți fi inferior adver-sului din multe puncte de vedere, dar

în care dacă știi să fructifici șansele, fie ele cît de puține, pe care ți le oferă jocul poți leși victorios din luptă. Or, noi am avut astfel de momente, care depind în primul rînd de jucători, de inspirația și de priceperea lor, nefiind bine să le imputăm numai antrenorilor. Cert este că așa cum s-a prezentat echipa elvețiană ca alură, știință a jocului, personalitate și deplină cunoaștere a meseriei din partea fiecărui jucător, mi s-a părut încă din felul în care se încălzea greu de depășit la București ca să nu mai gîndesc la ce va fi la Basel... Poate că am sperat că, pier-zindu-și șansele la noi, acasă, Elveția ar fi putut fi mai îndurătoare și chiar conciliantă în jocul retur. Nu putea fi așa pentru că Anglia intra și ea în calcule și trebuie să ne dea de gînd în acest sens. Insuși simplul fapt că tușierii lui Barbaresco și-au schimbat pozițiile în a doua repriză, mergînd fiecare cu echipa pe care trebuia să o semnalizeze parcă într-un anume fel...

În afara acestor socoteli, în care intră și alții, era bine ca acelea pe care ni le făceam singuri să nu fi fost făcute la ni-velul numărătoarei, ci măcar la acela al unui calculator din generația a patra.

Nu vreau să mai intru în amănunte pur tehnice, de alcătuire gîndită a formației, deoarece mi s-a părut, de mult timp, cel puțin bizare, pe măsura raționamentului că degeaba aducem tunuri chiar și noi în atac, cînd nu avem servanți capabili să pună o ghiulea ca lumea pe țevă, capa-citatea lor fiind aceea a unor arcași ră-mași în stadiul săgeților cu virf de cre-mene... Totuși, mai merită amintit spec-tacolul bijubiilor totale care a însoțit ultim stagiu de pregătire al naționalei.

Dobrin este pentru fotbalul nostru un fel de Uwe Seeler sau Pele, astfel explicîndu-se scandarea numelui său de o tribună întreagă în multe momente în care antee-norii respectivi trebuie să fie singurii judecători ai utilității prezentei sale într-un joc sau altul, indiferent de opinia presei. Bieful Valentin Stănescu s-a simțit obligat înaintea jocului să explice pu-blicului, la gard (!), că cerutul său nu poate juca pentru că „n-are voie”!... Si-gur că nu avea voie deoarece nu a fost anunțat odată cu ceilalți componenți ai listei înaintate la F.I.F.A. Adică un fel de șolfărie ce nu poate adormi măcar pe su-gari... Știm foarte mulți calitățile și de-fectele din joc ale răsfațatului fotbalului nostru. Menirea antrenorului adevărat este tocmai aceea de a se pronunța la timp și răs-picat asupra utilității pieselor de care dispune și care sînt, în ajutorul lui, sugerate de slujitorii condeului.

Personal nu cred că Dobrin s-ar fi des-curcat și el prea mult alături de niște coechipieri fără cine știe ce vocație și în fața celei mai bune echipe a grupei — lucru știut de mult — făcută parcă din urși trecuți prin toate reciclările fotbalu-lui și coborîți din Alpi. Dar această ultimă picătură, care a umplut un pahar deja vărsat, trebuie să-l și spargă.

Totul trebuie făcut însă cu grijă, jude-cată și fără răutate, aducînd și răspunsul la întrebarea de ce generația tinăra care încintă acum mijind la Antipozii se poate pierde și ea ca atîtea altele?

Un răspuns pe care voi încerca să-l dau săptămîna viitoare, fiind convins că pînă atunci posibilele „căderi sau așezări de capete” nu vor putea anula, numai ele, umbrele fotbalului nostru.

CORNEL DINU

Alături de fundașii centrali Sames și Ște-fănescu (ca de obicei, buni), Ilie Balaci a fost singurul dintre tricolorii care a dat satisfacție în partida de simbăta. El a marcat un gol superb, dar cu o floare...

Ultimele meciuri din grupă

Din cele 20 de partide ale grupei a IV-a preliminară s-au disputat pînă acum 16. Au mai rămas de jucat, lesne de dedus, ultimele 4, unul din ele, Ungaria — Elve-ția (14 octombrie), fiind în plină desfășu-rare la ora la care revista noastră merge spre tipar. Celelalte sînt:
Ungaria — Norvegia (31 oct.)
Elveția — România (11 nov.)
Anglia — Ungaria (18 nov.)
Înaintea lor, clasamentul se prezintă astfel:

1. Anglia	7	3	1	3	12-9	7 p
2. România	7	2	3	2	5-5	7 "
3. Ungaria	5	2	2	1	6-6	6 "
4. Elveția	6	2	2	2	9-9	6 "
5. Norvegia	7	2	2	3	7-11	6 "

O primă observație, lupta strînsă. Cu excepția Angliei, toate celelalte competi-toare au pierdut măcar un meci acasă, un-gurii în fața englezilor, elvețienii în fața norvegienilor, românii în fața elvețienilor, norvegienii în fața ungarilor!
După înfrîngerea de simbăta, șansele tricolorilor (foarte mari înaintea partide-lor din această toamnă, ambele pe teren propriu) s-au micșorat simțitor. Sigura posibilitate ca fotbalistii noștri să ajungă la El Mondial 1982 ține de-acum de victo-ria (obligatorie) în Elveția și de jocul rezultatelor. Ca să ne calificăm, e nevoie ca:

- a) să cîștigăm în Elveția;
 - b) ungarilor să piardă măcar un punct (ideal, două) în meciurile pe care le mai au de disputat acasă, cu Elveția și Nor-vegia;
 - c) ungarilor să facă meci egal sau să cîș-tige în Anglia.
- Mai sînt, firește, și alte variante, dar cele de mai sus apar, din punctul nostru de vedere, cele mai convenabile. Cît totul nu e chiar pierdut, cel puțin teoretic, să mai sperăm.

Aer proaspăt

S-a produs ceea ce era inevitabil, s-a produs ceea ce trebuia să se producă de mult, conducerea tehnică a lotului repre-zentativ a fost demisă. Altfel zis, condu-cerea Consiliului Național pentru Educa-ție Fizică și Sport (între noi fie vorba, organism care poartă și el o parte din răs-pundere, căci la nivelul lui s-a insistat și răsinsistat ca Ștefan Covaci să nu-și vadă liniștit de pensie și Valentin Stănescu să se dedice, în exclusivitate, naționalei) a aprobat hotărîrea Biroului Federației Ro-mâne de Fotbal privind înlocuirea din funcție a membrilor întregii conducerii tehnice, Ștefan Covaci, Valentin Stănescu și Victor Stănesculescu. Decizia, reluăm din comunicatul C.N.E.F.S., a avut în vedere „rezultatele cu totul nesatisfăcătoare obți-nute de echipa reprezentativă de fotbal în ultima vreme și cu deosebire prestația sub orice critică a echipei în partidele recente cu echipa Ungariei și cu echipa Elveției, partide în care echipa noastră avea pos-ibilitatea să obțină calificarea în turneul final al Campionatului Mondial din Spa-nia, 1982”.

Toate bune pînă aici. Cel care au pier-dut, pentru fotbalul românesc, (tot ce se putea pierde, ratînd campionatul balcanic, olimpic, european și mondial, cei care n-au știut să facă din 11 jucători o echipă, lipsind-o de orientare tactică și, implicit, de șansă, Covaci, Stănescu și Stănesculescu au fost destituiți. Numai că, spre surpriza noastră, a tuturor iubitorilor fotbalului, de pe lista celor puși pe liber a fost omis, probabil din grabă, numele medicului na-ționalei, al doctorului Dumitru Tomescu. Oricîtă abilitate a avut acesta, și a avut, de a trece mereu de pe o corabie pe alta, de la Gică Popescu și Angelio Niculescu încoace, a sosit, sîntem convinși, momen-tul ca doctorul Tomescu să lase locul unui confrate mai tînăr, mai entuziast. Din care, slavă Domnului, că se găsește destui.

Fotbalul nostru simte nevoia, și nu de ieri, de azi, de aer proaspăt. Dacă e să fie aer proaspăt, și se pare că asta e intenția organelor ce conduc direct destinele fotba-lului (tot mai des intervine în discuție nu-mele lui Mircea Lucescu), atunci să fie, cu adevărat, aer proaspăt. Răul care a fost și care a adus atîtea prejudicii fotbalului românesc să fie în întregime îndepărtat. A trecut, asta e clar, timpul măsurilor oprite la jumătate.

Cine e de vină

(Urmare din pagina 24)

lor aversiune pentru Dobrin („jucător terminat”, „fosilă” etc.), ei și-au călcat pe inimă și au decis, într-un ceas pe care îl credeau al doispnezecelea, dar care se va dovedi și mai întîrziat, chemarea jucătorului de atîtea ori repudiat. Fără îndoială, din punctul lor de vedere, un compromis. Fără îndoială, din punctul de vedere al iubitorilor fotba-lului, un act de reparație morală ne-cesar. Așa cum declarase chiar în această pagină, Dobrin (urmărit de antrenorii repre-zentativei în meciul Tirgoviste-Dinamo, un fel de ultimă și fără sens justificare) s-a înrolat imediat și, bucuros, hotărît să nu se dezmință, s-a prezentat la Snagov. După cum se știe, a fost prea tîrziu.

Dacă situația lui Stredie nu are implica-ții deosebite, credem că el n-ar fi jucat oricum, cea a lui Crișan merită un dram de atenție în plus. După meciul cu Un-garia, în care a evoluat la limita dintre slab și foarte slab, Crișan s-a întors la Craiova și, aducîndu-și aminte că n-a in-trat la facultate, s-a supărat?! A refu-zat să se mai înfățișeze la antrenamente. Menținînd că pleacă la Steaua?! Drept urmare, n-a făcut deplasarea în Grecia, pentru partida cu Olympiakos Pireu, ceea ce presupune că era, la ora convo-cării lotului reprezentativ, neantrenat. Ca

să nu mai vorbim de aspectul discipli-nar al problemei. Refuzînd să-l cheme. selecționerii au procedat, în prima fază, corect. Numai că, lipsiți ca totdeauna de consecvență, ei au cedat și, asemenea unor prestidigitatori, au scos pînă la urmă, din căciulă, și această ultimă carte? ! Numai că iarăși a fost prea tîrziu.

Dreptul de veto

Pentru că, la cotele pomenite, Regula-mentul F.I.F.A. stipulează că „în această listă (n.n. cea inițială, cu Nedelcu II, Mihai Zamfir și Cămătaru) nici o modi-ficare nu va fi admisă fără acordul scris al părților, ce va fi înaintat secretariatului F.I.F.A.” Tot acolo însă se mai adaugă că, în cazuri de forță majoră, se pot accepta înlocuiri, cu condiția, repe-tăm, ca echipa adversă să-și dea avizul. Astfel de modificări sînt, ca să zicem așa, în practica fotbalului internațional (așa a procedat, de pildă, F.R.F. cînd, prin vicepreședintele ei de atunci, Nicolae Irimie, a permis echipei olimpice a Un-gariei să introducă pe listă, în ultimul moment, un jucător care, între altele fie spus, a contribuit din plin la eliminarea formației noastre), numai că federația el-vețiană, făcînd uz de dreptul ei de veto, n-a fost de acord cu solicitarea F.R.F.

Joi, cînd delegația elvețiană și-a făcut apariția la hotelul „Flora”, diriguitorii federației noastre au încercat să-l de-

termine pe oaspeți să renunțe la punctul lor de vedere, exprimat inițial printr-un telex. O echipă redutabilă, formată din președintele Andrei Rădulescu, vicepreședintele Mircea Angelescu, secretarul Ion Alexandrescu și șeful compartimentu-lui internațional Mircea Sămăreanu, s-a strădui, nu fără diplomație, să găsească o rezolvare. În cursul tratativelor, la care trebuie să recunoaștem că am tras și noi cu urechea, vizitatorii au părut la un mo-ment dat să cedeze. Ei au motivat logic și, în rezumat, au trecut răspunderea pe sea-ma antrenorului Wolfsberg, afirmînd că acesta a pregătit echipa pentru un ad-versar și nu-i convine să înlănească un altul? ! A rămas, pînă la urmă, că vor da răspunsul a doua zi, limitînd eventua-la modificare la un singur jucător. Acela ar fi urmat să fie, din cîte am înțeles de la președintele F.R.F., Dobrin.

În dimineața următoare, în cadrul unei scurte conferințe de presă, Paul Wolfsberg, invocînd motive și plauzibile („dacă jucătorul pe care vreți să-l in-troduceți acum va cîștiga meciul, cum ne vom justifica noi în fața publicului elvețian?”), și fanteziste („am pregătit echipa în func-ție de cei aflați pe lista dv.”), a făcut cu-noscute, ferm, refuzul, închizînd pînă și ultima porțiță.

Acestea ar fi, stimatii cititori, cauzele pentru care, venit mai tîrziu Dobrin a părăsit Snagovul mai devreme. Pe furie, ca să nu strice atmosfera, așa cum fusese și adus, ca să salveze o corabie pe 3 sfer-turi scufundată.

Aforisme de St. J. Lec

- Prostia e mama crimei. Deseori ta-tăl ei e genial.
- „Îl ameninț numai cu degetul” — a spus. Și l-a pus în frigare.
- Curios om. Chinîndu-se ca deținut într-o carieră de piatră și-a găsit un bloc de granit din care vrea să i se facă mo-nument.
- „De ce — am întreat un critic oare-care — ați scris despre aceasta ca, de-spre un eveniment epocal, care va avea o influență covîrșitoare?”
- „Despre ce?” — m-a întreat.
- Am visat că X a spus un oarecare gînd nepieptănat. Acesta reflectă situa-ția lui, armonizează cu idealurile sale, dovedește fermecătoarea sa lipsă de in-

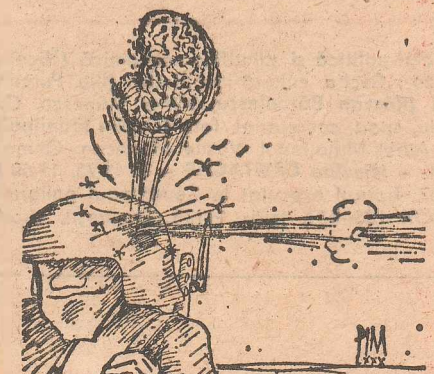

MARIANA ȘERBAN

teligență. O fi fost gîndul lui sau al meu?
— Din ochiul Providenței or fi căzut vreodată lacrimi umane?
— Aș dori să văd o aba, care să stragă după sine continentele.
— Dacă ar trebui să mă întilnesc cu cei care mă torturează pe lumea cealaltă, prefer să trăiesc cu ei pe lumea asta.
— Am întilnit un om așa de incult că citatele clasice le conștepe singur.
— Fiecare gunoi care luptă cu ventila-torul se consideră Don Quijote.
— Repede! Repede! Îți poți trăi viața într-o zi. Dar ce-ai să faci cu restul zi-lor?
— Multe bumeranguri nu se mai în-torc. Preferă libertatea.
— Cînd doi inamici au un dușman co-

mun ura dintre ei devine și mai mare. Fiecare din ei dorește să fie singurul în-vingător al dușmanului lor.
— Ochii întunecați sînt deseori mă-rturii foarte clare.
— Cum să exersezi memoria, ca să uiți?
— Oamenii între ei de veacuri sînt în-tr-un monolog.
— Și ochiul de sticlă își vede orbeața.
— Uneori și cizma proastă lasă urme trainice.
— Se poate oare trece pe lingă adevăr? Da, dacă îl depășești.
— Ecce homo! — homini lupus est.
— Si frunțile de aramă sînt pline de umbre.
— Pegas n-ar trebui să fie împiedicat și de picioarele din față și de cele dinapoi.

În românește de NICOLAE ARMEȘ

MIHAI PANZARU-PIM

ION BARBU

